

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem. — w niedzielę i święta tylko wydanie poranne. — W dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmicki, Powszechnej Wystawy Krajowej dr. Stanisław Bernatt, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcina 70.

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda.

Nr. 400

Poznań, piątek dnia 30 sierpnia 1929

Rok XXIV

„Sanacja” a interesy kupiectwa

W związku z artykułami „Kurjera Poznańskiego” w nr. 384 p. t. „Epokowy ekonomista o kupiectwie polskim” oraz w nr. 386 p. t. „Sytuacja handlu w Polsce” pragnę dla charakterystyki „sanatorów” podać do wiadomości kupiectwa polskiego pewien szczegół, nie wszystkim znany.

W replice, danej korespondentowi (p. Sokowi) prorządowej „Epoki”, w której napadnięto na kupiectwo polskie, nazywając kupców lichwiarzami, p. poseł Henryk Brun z B. B. pisze:

„Musimy sobie na wstępie uświadomić, że przed wojną istniały, szczególnie na terenie Królestwa, przedsiębiorstwa handlowe bardzo poważne. One to właśnie założyły stowarzyszenie kupców polskich, którego działalność tak niemiłosiernie krytykuje w swoim soczystym artykule p. Sok. Coś więc musiało się zmienić na niekorzyść kupiectwa, skoro sytuacja handlu w Polsce takiemu uległa pogorszeniu.

„Zmieniły się warunki pracy kupiectwa. Planowa i trwała akcja w kierunku poprawienia handlu w Polsce można by dzie podjąć i celowo prowadzić dopiero w miarę dokonywanej zmiany dotychczasowych elementarnych warunków pracy naszego kupiectwa, a to dla tego, że nie można w szerszym zakresie myśleć o racjonalizacji i handlu, gdy dotychczasowy nasz system podatkowy, a szczególnie podatek obrotowy, wyraźnie uprzywilejowują nie prowadzących książki, tej jedynej podstawy racjonalizacji, nadmiernym swym ciężarem, rozłożonym na solidniejsze jednostki, podrywając byt tychże i dając jednocześnie możliwość rozwoju konkurencji mniej solidnej, z których skarb państwa znacznie mniejszy ma pożytek i t. d. i t. d.”

Brawo, kolego Brun! Pięknie napisane, lecz czy w rzeczywistości Pan szczerze dąży do zmiany systemu podatkowego, a zwłaszcza nowelizacji podatku przemysłowego (obrotowego)? Czy w chwili zejścia się Sejmu poprze Pan wniesiony przez Klub Narodowy w listopadzie 1928 r. projekt: druk sejmowy nr. 270? Czy też raczej wzorem roku ubiegłego i początku bieżącego, B. B. bezwzględnie przeciwstawi się znowu nowelizacji tejże ustawy? Czy znowu nie powtórzy się, że na zjazdach kupieckich, rzemieślniczych i przemysłowych krzyczeć będziecie na całe gardło o konieczności reformy tegoż podatku, a w Sejmie wszelkimi środkami reformę będziecie zwalcza- li? Czy ktoś przypadkiem znowu Wam myśleć nie zakaże?

Interesentom podaję do wiadomości szczegóły, wniesionej w listopadzie 1928 r. przez Klub Narodowy noweli podatku przemysłowego. Żądamy: 1) zwolnienia wszelkiego eksportu od podatku obrotowego; 2) zmniejszenia stawki podatkowej z dwóch na jeden i z jeden na pół procent; 3) rozłożenia płatności patentów na dwie raty; 4) innego podziału funduszy z dopłat do świadectw przemysłowych; mianowicie chcemy, by z tychże dopłat subwencjonować kursa rzemieślnicze (wniosek kolegi posła Ludwika Miklaszewskiego). W rezolucji wzywamy rząd, by stopniowo likwidował tenże podatek w miarę wzrostu wpływów z podatku dochodowego.

Pozatem oświadczam, że na wszelkie dalej idące poprawki, a zwłaszcza zaliczenie świadectw przemysłowych

Przed zamknięciem konferencji haskiej

Redagowanie protokołów końcowych

Haga, 30. 8. (Radjo wł.) W dzisiejszym przedpołudniowym posiedzeniu przedstawiciele 6 mocarstw zapraszających, zwołanem w celu wymiany dokumentów, odnoszących się do wczorajszych uchwał politycznych, sporządzono następujące dokumenty: 1) protokół, podpisany przez wszystkie 6 mocarstw, 2) wspólną umowę w sprawie komisji pojednawczej z podpisami 5 mocarstw lokarneńskich, a więc bez Japonii, 3) wspólne pismo francusko - angielsko - belgijskie w sprawie opróżnienia Nadrenji z anek-

Uroczyste podpisanie umowy w sprawie ewakuacji Nadrenji

Haga, 30. 8. (Radjo). Posiedzenie, na którym trzy mocarstwa podpisały dokumenty w sprawie Nadrenji, rozpoczęło się o godz. 12 a skończyło się

Gospodarcze podstawy ewakuacji

Haga 30. 8. (PAT) W ramach osiągniętego porozumienia Niemcy godzą się niczego nie żądać z nadwyżki planu Dawesa, przyjmując zmiany, wprowadzone w bezwarunkowych rachach rocznych, przewidzianych w planie Younga, oraz zobowiązują się spłacić na rachunek swej nadwyżki 69

Radość w Anglii

Londyn, 30. 8. (PAT.) Cała prasa londyńska wyraża dziś rano wielką radość z powodu szczęśliwego zakończenia rokowań haskich, twierdząc, że ewakuacja Nadrenji oznacza ostateczną likwidację wojny. Dzienniki zaznaczają, że obecnie stworzona jest w Genewie droga do dalszych kroków w zakresie stabilizacji pokoju i zapowiadają w tej sprawie programową mowę Mac Donalda w Ge-

Mieszane uczucia we Włoszech i Francji

Rzym, 30. 8. (PAT.) Osiągnięcie porozumienia w Hadze zostało przyjęte we Włoszech z ulgą, ale bez wybuchu radości. Sfery polityczne jednomyślnie stwierdzają, że porozumienie umożliwiające zostało jedynie dzięki maksymalnej dobrej woli i wysiłkom państw sojusznicznych, które wobec uporu Anglii nie chciały doprowadzić do rozbitcia rokowań i poczyniły duże ustępstwa.

Haga, 30. 8. (PAT.) Jeden z wybitnych członków delegacji francuskiej oświadczył przedstawicielowi agencji Havasa, że sukces rokowań

sem o szczegółach ewakuacji oraz amnestji, 4) równobrzmiącą odpowiedź rządu niemieckiego do wymienionych trzech mocarstw.

Powyższe dokumenty zostaną dzisiaj wieczorem opublikowane.

Haga 30. 8. (Radjo wł.) Jak słychać z kół holenderskich, podpisanie zawartych na konferencji haskiej umów nastąpi później, jednakże również w Hadze, gdy w międzyczasie poszczególne komisje na innym miejscu ukończą swe prace.

o godz. 12.30. Podpisanie odbyło się w sposób uroczysty specjalnym złotem piórem.

miljonów mk. zł., pobranych zgodnie z planem Dawesa tytułem dochodów kolei żelaznych za m. sierpień. Dla ponoszenia kosztów okupacji wytworzony będzie wspólny fundusz w wysokości 60 milionów, przyczem Niemcy spłacić mają połowę tej sumy.

newie na wtorek, lub środę przy oświadczeniu zgody Anglii na klauzulę fakultatywną w sprawie statutu międzynarodowego trybunału sprawiedliwości. Dzienniki podnoszą jednomyślnie zasługi Snowdena i Hendersona. Powrót Snowdena do Londynu nastąpi w niedzielę rano. Przygotowuje się wielkie owacyjne przyjęcie członków delegacji angielskiej.

haskich posiada przede wszystkim znaczenie moralne i że odbije się to korzystnie na sprawie pokoju. Dokonałiśmy naszego podstawowego zadania, a mianowicie przyjęcia przez wszystkie państwa planu Younga. Konferencja kończy się manifestacją solidarności. Dawniejsi sojusznicy nie ucierpieli w dyskusji. Konferencja zbliżyła jeszcze bardziej narody w Europie.

Paryż, 30. 8. (PAT.) Dzienniki żywo omawiają osiągnięte w Hadze porozumienie przypominając, iż spowoduje ono pomyślne odprężenie.

Z Ligi Narodów

Rozpoczęcie obrad nie ulegnie odroczeniu

Genewa 30. 8. (PAT) W porozumieniu z urzędującym przewodniczącym Rady zdecydowano się nie odkładać daty rozpoczęcia 56-ej sesji Ligi Narodów, jednakże już na początku posiedzenia sekretarz generalny Ligi Narodów proponuje odłożenie ważniejszych spraw, znajdujących się na

Skargi Woldemarasa na Polskę łagodnieja

Genewa, 29. 8. (PAT) W dniu dzisiejszym nadeszła do sekretarza generalnego Ligi Narodów nota rządu litewskiego podpisana przez Woldemarasa. Nota bardzo obszerna obejmuje kilkanaście stron maszynowego pisma i stanowi replikę na uwagi rządu polskiego, złożone sekretarzowi generalnemu w odpowiedzi na notę

na poczet podatków, ewentualne podwójne opodatkowanie zbytecznego importu na wzór austriacki, całkowite zwolnienie artykułów pierwszej potrzeby oraz zwolnienie wolnych zawo-

dów od płacenia tegoż podatku, Klub mój gotów jest poprzeć.

Podatek ten istotnie jest hamulcem rozwoju gospodarczego państwa, uniemożliwia kapitalizację, a tem sa-

mem i racjonalizację handlu polskiego, tego handlu, który w czasie kryzysu, jaki obecnie przeżywamy, powinien być regulatorem stosunków. Tego kardynalnego zadania handel polski niestety nie jest w stanie spełnić, albowiem inflacja i nadmierne opodatkowanie zabrały kupiectwu nietylko zyski, lecz i substancję majątkową. Ci, którzy jeszcze się bronią, gonią resztkami sił.

A inne zadania? Torować drogę produkcji polskiej na rynki światowe powinni kupcy polscy. Tego narazie też spełnić na większą skalę nie możemy, dopóki handel polski nie znajdzie posłuchu w sferach miarodajnych. Ministerstwo przemysłu i handlu musi być ministerstwem i dla handlu. A co najgłośniejsze, kupiectwo całej Polski musi być sobą, by wyżej wyluszczone cele osiągnąć.

Wobec tak katastrofalnej sytuacji zdawałoby się, że przynajmniej przedstawiciele sfer gospodarczych, a zwłaszcza handlu poprą wnioski Klubu Narodowego o nowelizację podatku przemysłowego. Niestety tak nie jest. Gdy w początkach roku bieżącego wyżej podany projekt nowelizacji podatku przemysłowego był przedmiotem obrad komisji skarbowej, wszyscy posłowie z B. B. (w którego skład wchodzi też posłowie organizacji t. zw. Stanu Średniego) z p. Hołyńskim, Brunem (tak!), Krzyżanowskim i Wiślickim (Żydem w B. B.) na czele, przez postępowanie swoje uniemożliwili uchwalenie zmiany, chociaż wszystkie inne stronnictwa przyrzekły im poparcie.

Dlaczegoż — pytam zatem posłów z B. B. — Panowie stale głosicie w piśmie swoich, a nawet wydajecie broszury o konieczności reformy tegoż podatku, w Sejmie zaś postępujecie inaczej? Czy Panowie sądzicie, że artykułami uzdrowicie życie gospodarcze? Po tak fatalnym zachowaniu się w sprawie tej Panowie prawa nie macie o konieczności reformy tegoż podatku pisać, bo to jest balamucenie wyborców. Kto co innego pisze, a inaczej w Sejmie postępuje, działa niesumiennie.

Wybory do Rad Miejskich zbliżają się. Kupcy, rzemieślnicy i przemysłowcy pamiętajcie, co „sanatorzy” (1, 21 i 30) obiecywali przed wyborami do Sejmu, a jak obecnie postępują. Za to oszustwo wyborcze dajcie im należyłą odprawę. Wasze miejsce w szeregach narodowo-gospodarczych.

A. B. Lewandowski,
poseł Stronnictwa Narodowego.

O pielgrzymki do Częstochowy

Opole, 30. 8. (AW.). Związek Polaków w Niemczech zamierza w najbliższym czasie wystąpić ze skargą do sądu przeciwko kilku dziennikom niemieckim na Śląsku opolskim, będącym przeważnie własnością partyj centrowych. Dzienniki te swego czasu umieściły artykuł podlegający przeciwko pielgrzymce Polaków do Częstochowy. Artykuł ten nie odpowiadał prawdzie, dzienniki zaś przesłanego przez kierownictwo pielgrzymki sprostowania nie zamieściły.

P. P. S. a Międzynarodówka

W polityce stronnictw socjalistycznych na gruncie międzynarodowym czynnikiem wielkiej wagi jest oczywiście przynależność do Międzynarodówki socjalistycznej, odbudowanej po wojnie i zaopatrzonej statutem w Hamburgu. Wedle tego statutu władze naczelne Międzynarodówki mają prawo ustalać stanowisko wspólne, a poszczególne partie socjalistyczne krajowe mają obowiązek zastosowania się do tych poleceń. Rzecz jasna, władze starać się muszą o uwzględnianie poglądów i konieczności poszczególnych partii, omijać rozbieżności ogólnikowym ujęciem, albo zgola powstrzymać się od uchwał w niektórych sprawach. Nie wszystkie uchwały zresztą są ogłaszane.

Stronnictwa niesocjalistyczne, stojące na gruncie niemiedzynarodowym, lecz tylko narodowym i państwowym, z trudnością wmyślają się w te pojęcia międzynarodowej łączności i zależności, dla której nie mają zrozumienia, ani uznania, ani powodów jakiegokolwiek podziwu z dotychczasowych długich doświadczeń, w których owa międzynarodowa solidarność nigdy nie wytrzymała próby w wielkich zdarzeniach. Socjaliści mogą powoływać się na to, że bądźcoby socjalistyczna międzynarodówka istnieje i jest w poszczególnych krajach, parlamentach, rządach, czynnikiem rzeczywistym, a zatem styczność z nią i możliwość obrony na tym gruncie poglądów socjalizmu własnego kraju jest korzystna, oraz, że może ona wytwarzać zgodny napór we wszystkich państwach w kierunku łagodzenia tarć. Jest w tem oczywiście pierwiastek rzeczywistości, nie tak znaczny, jak twierdzą socjaliści, ale w każdym razie istniejący, a wobec tego polityka państw uwzględni ten stan rzeczy i bierze go w rachubę. Rzecz cała w tem, czy na gruncie Międzynarodówki weźmie górę dążenie słuszne nad niesłusznym i czy wpływy większe jednych nie tłumią godziwego stanowiska innych. W takim trójwymiarowym ujęciu można, nie uznając wogóle tej zasady rzekomej łączności międzynarodowej niektórych warstw i jej pożytku, ale licząc się z jej istnieniem, nie rzucać klątw na nią, lecz spokojnie oceniać, co z tego wynika.

Otóż ze zgodnego zachowania się partii socjalistycznej różnych krajów, jak np. z mów ministrów rządzącej obecnie Labour Party w izbie gmin lub ze stanowiska soc. partii francuskiej na kongresie w Nancy i w izbie deputowanych, widać, a także wiadomo z doniesień o obradach władz międzynarodówki, że socjalna demokracja niemiecka uzyskała zgodne stanowisko Międzynarodówki na rzecz natychmiastowej i bezwarunkowej ewakuacji Nadrenji.

Dlaczego równocześnie Polska Partja Socjalistyczna nie uzyskała żadnego stanowiska Międzynarodówki na rzecz takiego samego na wschodzie, jak na zachodzie zabezpieczenia pokoju i nienaruszalności granic, nie gdzieś i kiedyś, ale zaraz, równocześnie z innymi postanowieniami międzynarodowymi z tej dziedziny, czyli z ewakuacją?

Można się domyślać, co socjaliści odpowiedzą. Zawołają zapewne, że przecież Międzynarodówka jest za protokołem genewskim z r. 1924, który stoi na gruncie równorzędnego zabezpieczenia wszędzie. Tylko, że protokół genewski jest gruszką na wierzbie, ku której już nawet rząd Labour Party ani rząd socjalistyczny Niemiec nie myślą wcale podchodzić, a ewakuacja Nadrenji jest rzeczą z prawdziwego zdarzenia, w toku załatwienia. Więc taka odpowiedź byłaby śmieszna.

A trzeba powiedzieć, że właśnie ze stanowiska socjalistycznego, uznającego pokojowość wszędzie narówni i równorzędność państw, niema sprawy, której postawienie i obrona byłoby łatwiejsze niż to:

„Zadamy natychmiastowego zabezpieczenia pokoju na wschodzie Europy równorzędnie z zachodem”.

I trzeba również powiedzieć, że nie byłoby to rzeczą bez znaczenia, gdyby socjaliści pp. Henderson i Snowden oraz p. Hilferding w Hadze, zgodnie z tem

coby pp. Blum i Paul-Boncour mówili w Paryżu a p. Vandervelde w Brukseli, oświadczyli:

„My socjaliści uważamy, że dobrze jest usunąć okupację Nadrenji, bo to jest rzecz drażniąca w stosunkach międzynarodowych. Ale musimy powiedzieć, że stworzenie różnicy w bezpieczeństwie i nienaruszalności granic na zachodzie i na wschodzie Europy jest także bardzo drażniące, szczególnie wobec ciągłych oświadczeń urzędowych i innych w sprawie granic polskich, a nawet nietylko drażniące, ale bardzo niebezpieczne dla pokoju. Żądamy przeto równocześnie także równorzędnego zabezpieczenia pokoju i nienaruszalności granic w Europie zachodniej i wschodniej.

A tymczasem nic takiego się nie słyszy.

Co to znaczy? Znaczy to, że PPS. popiera natychmiastową i bezwarunkową ewakuację Nadrenji, bo socjalna demokracja niemiecka uzyskała to w Międzynarodówce, ale że równocześnie P. P. S. nie zdołała uzyskać w Międzynarodówce żądania równorzędnego w Europie zachodniej i wschodniej zabezpieczenia pokoju i nienaruszalności granic, bo socjalna demokracja niemiecka sprzeciwia się temu stanowisku socjalistycznemu, gdyż woli podzielać w tej sprawie stanowisko Deutschnationale lub Deutsche Volkspartei pp. Westarpa i Stresemanna. I to właśnie jest bardzo niezadawalające i dalekie od wzbudzania szacunku.

Jeszcze jedno: socjaliści innych krajów są mniej powściągliwi w obronie swego stanowiska narodowego.

Socjalistyczny minister angielski p. Snowden dał w Hadze całemu światu widowisko poprostu rozbijania wszelkiego pojednania bezwzględnie żadaniami pieniężnymi dla Anglii, a znowu we Francji wobec tego socjaliści nie kryli swego oburzenia, nawet p. Blum w „Populaire” (8-go sierpnia r. b.) oświadczył, że nie godzi się ze stanowiskiem Snowdena, a drugi dziennik socjalistyczny „Le Peuple”, pismo Confédération Générale du Travail pisał (12-go sierpnia r. b.):

„Jest rzeczą rażącą i przykrą dla socjalisty słyszeć, jak minister zagraniczny, należący do bratniej partii, wyraża się w treści i tonie sposobem właściwym najzapalczywszym szowinistom. Trzeba to powiedzieć, to jest prawda, że niektóre przemó-

ul. Marsz. Focha 4 przy Kaponierze

KINO STYLOWE

Telefon 78-90.

Premjera w piątek, 30 b. m.
Dotychczas w Polsce niewyświetlany wiośniany film z życia morskiej szkoły w West-Point

Parada żołnierzyków

Wesołe przygody kadetów. Reżyserja: Donald Criop. W rolach głównych William Boyd i Bessie Love.

Początek seansów 5, 7, 9. Miejsca numerowane. Początek seansów 5, 7, 9. Przesprzedaż biletów od godz. 12-14 przy kasach kinoteatru.

wienia obywatela Snowdena przypominają mowy nacjonalistów — jingo brytyjskich przed laty trzydziestu w okresie Fachody. Nie tak powinni przemawiać socjaliści, nie tak mówili Engeli, Bebel, Jaures, nie tak przemawiają Macdonald, Hilferding i inni, którzy byli u steru władzy państwowej. Trzeba, by nasi towarzysze angielscy wiedzieli, że taki język jest nieznośny, nawet gdyby nie był on przeciwny uchwałom najbardziej ścisłym i najbardziej uroczystym Międzynarodówki, a jest przeciwny...

Tak bronią socjaliści innych krajów swego stanowiska, a nie jest prawdą, że p. Snowden jest odosobniony, bo p. Ramsay Macdonald posłał mu telegram, w którym staje w całości obok niego i dziękuję mu.

Dlaczegożby zatem nasi socjaliści z P. P. S. nie mieli być nieco bardziej naturalnymi i stanowczymi w obronie na gruncie Międzynarodówki najsluszniejszej sprawy równorzędnego zabezpieczenia nienaruszalności granic i pokoju w Europie zachodniej i wschodniej?

Inaczej bowiem musi się utrzymywać wrażenie, że Międzynarodówka jest narzędziem, którym jedni posługują się na rzecz swej polityki państwowej, a które innych wiąże w ich polityce państwowej. Ta nierównomierność jest od dawna znana. I zawsze sądzono, że, jak Niemcy są wogóle bardzo muzykalni, tak też socjalna demokracja niemiecka najlepiej gra na tym międzynarodowym instrumencie.

St. Stroński.

wać się Związek Polaków i, jak dowiadujemy się, postanowił wystąpić ze skargą sądową. Będą więc musieli redaktorzy pism wyjaśnić publicznie swe postępowanie. A znajdują się wśród nich tacy, którzy obecnie znowu rozpoczęli nagonkę antypolską, tym razem skierowaną dla odmiany przeciw polskiej prasie mniejszościowej, w pierwszym rzędzie przeciw „Katolikowi Codziennemu”.

Skargi mniejszości polskiej w Niemczech

Na Radzie Ligi Narodów podczas jesiennej sesji rozpatrywane będą, oprócz całego szeregu innych kwestyj, także skargi Związku Polaków w sprawie zajść opolskich, oraz w sprawie bezpieczeństwa na Śląsku Opolskim.

Wichrzenia komunistyczne

W ostatnich dniach komuniści objawili zwyższą działalność na terenie m. Poznania. Wichrzenia te stoją w bezpośrednim związku z przygotowaniem do tak zwanego „święta młodzieży komunistycznej” w dn. 1 września br. Komuniści zamierzają wyzyskać dla siebie obecny okres wyborów do rady miejskiej. Jak się dowiadujemy, nikt z szanujących się restauratorów i właścicieli sal nie chciał zezwolić na odbycie wiecu w jego lokalu.

W związku z temi wichrzeniami stała też akcja przygotowawcza Stanisława Danielaka, brata znanego wichrzyciela komunistycznego Franciszka Danielaka, znanego tak dobrze władzom policyjnym z różnych awantur. Stanisław Danielak zbierał składki na więźniów politycznych (komunistów) i podejrzanym jest o przynależność do zakonspirowanej Komunistycznej Partii Polskiej, zwanej w skróceniu K. P. P. Danielaka aresztowano.

Zdaje się jednak, że mimo tych wichrzeń antypaństwowych cała akcja spali na panewce, podobnie jak kilkakrotnie już przeszły bez wrażenia różne manifestacje czerwonych towarzyszy. (k)

Kpt. Orliński

Warszawa, 29. 8. (AW.) Dowiadujemy się, że kpt. Bolesław Orliński, bohater lotu Warszawa-Tokio, który ostatnio pełnił funkcje pilota cywilnego Tow. Lotniczego „Cidna”, opuszcza to stanowisko.

Kpt. Orliński, który korzysta z bezpłatnego rocznego urlopu, z dniem 1 września obejmuje stanowisko pilota fabrycznego w Państwowych Zakładach Lotniczych.

**PRZY ZAKUPACH ZWAŻAJ
CZY JESTEŚ W SKLEPIE
POLSKIM I CHRZEŚCIJAŃSKIM!**

TEATR ŚWIETLNY „SŁOŃCE”

Od piątku, dnia 30 sierpnia r. b. codziennie

GRZECHY ROZWÓDKI

szampańska komedia Pw 4766-35,165
w rolach głównych:

LYA DE PUTTI — LIVIO PAVANELLE — ALFONS FRYLAND

Początek seansów 5, 7, 9. Miejsca numerowane.
Przesprzedaż biletów od 12-2 w poł. przy kasach teatru oraz od godz. 12-7 po poł. na terenach PWK. w Pawilonie Obsługi Publiczności.

Przeciw podżeganiu prasy niemieckiej

W „Nowinach Codziennych” ukazujących się w Opolu, czytamy:

W początku b. m. cały szereg dzienników niemieckich Śląska Opolskiego, będących przeważnie własnością partii centrowej, zamieścił artykuł podżegający przeciw Polakom z okazji pielgrzymki do Częstochowy i opierający się na kłamstwach i wymysłach. Pisano mianowicie, że na dworcu w Lublińcu jeden z uczestników pielgrzymki miał wygłosić przemówienie, w którym podkreślił, iż wszyscy Polacy na Śląsku Opolskim z utęsknieniem wyczekują tego dnia, który im przyniesie wolność. Wszyscy pragną złączenia z Polską, wreszcie będą się modlić w Częstochowie, ażeby ten dzień jak najprędzej nastąpił. Do

tego wszystkiego dodały dzienniki w celach prowokacyjnych, że uczestnicy pielgrzymki powdziwiali na granicy rogatki z polskim orzełkiem, które mieli rzekomo pochowane w kieszeniach.

Wszystko od a — do — z najbardziej kłamstwo, szerzone przez liczne organy prasy śląskiej dla utrudnienia życia i tak stale prześladowanemu ludowi polskiemu. Moglibyśmy uwierzyć jeszcze, że dzienniki były poprostu w błąd wprowadzone przez jakiegoś niesumienego informatora, gdyby nie następujący fakt. Kierownicy pielgrzymki wysłali sprostowanie z powołaniem się na ustawę prawną i prosząc o wyjaśnienie daleko idących „nieścisłości”. Mija tydzień, mija drugi — sprostowania nie zamieszczono — żaden dziennik go nie umieścił.

Tu już musiał sprawą zaintereso-

Jutro, w sobotę, 31 b. m. nastąpi otwarcie

SKŁADU CUKRÓW i CZEKOLADY WARSZAWSKIEJ FABRYKI „FRANBOLI”

przy ulicy 27 GRUDNIA 10, który stale zaopatrywany będzie w wielki wybór towaru codziennie świeżego.

Umowa lotnicza z Niemcami

Berlin 30. 8. (PAT) Wczoraj o godz. 5 popoł. podpisana została umowa pomiędzy Rzeszą Niemiecką a Rzplita Polską o żegludze powietrznej. Umowa ta odpowiada zawartym już poprzednio przez Niemcy umowom z szeregiem innych państw, które regulują wzajemne stosunki w dziedzinie komunikacji lotniczej. Tworzy ona podstawy prawne dla zorganizowania i eksploataowania linii lotniczych pomiędzy Polską i Niemcami, zwłaszcza między Warszawą i Berlinem. W sprawie tej ostatniej linii będą podjęte rokowania o ratyfikowa-

niu umów. Poza tem po ratyfikacji przelot samolotów niemieckich przez terytorjum polskie i odwrotnie nie będzie już wymagał specjalnego zezwolenia. Wreszcie w związku z zawartą powyżej umową, przewidziane jest już przez jej ratyfikację, że niemieckie samoloty będą miały prawo przelotu przez polskie terytorjum na już eksploatowanych liniach lotniczych Berlin — Gdańsk i Berlin — Królewiec, zarówno jak samoloty polskie na eksploatowanych już liniach Poznań — Katowice i Poznań — Warszawa.

Napad żydów na uczniów polskich

Wilno, 30. 8. (Tel. wł.) W Świącicach doszło do prowokacyjnych zajęć, wywołanych przez młodzież żydowską. Na przechodzących ulicą kilku abiturjentów państwowego gimnazjum miejscowego o godz. 10

wiecz. napadło kilkunastu wyrostków i starszych żydów, którzy łaskami i kamieniami dotkliwie pobili uczniów Polaków. Sprawę zajścia zajęły się odnośne władze administracyjne.

Plany „Zeppelina” na przyszłość

Berlin, 30. 8. (PAT) Podróż nokoło świata trwała 21 dni i 5 godzin. Komendant Zeppelina oświadczył po przybyciu do Nowego Jorku, że „Zeppelin” wyruszy w drogę powrotną do Friedrichshafen w sobotę wieczorem, pod dowództwem kpt. Lehmana. On sam pozostanie przez pewien czas w Stanach Zjednoczonych. Prasa berlińska poświęca całe ko-

lumny i liczne artykuły podróży „Zeppelina”, podkreślając z wielką radością pomyślne zakończenie lotu dookoła świata. Dzienniki zajmują się szeroko planami na przyszłość, dotyczącymi ewentualnego zorganizowania transoceanicznych linii komunikacyjnych, obsługiwanych przez „Zeppeliny”.

Powstanie Arabów przeciwko żydom

Polożenie nadal jest groźne

London, 30. 8. (AW) Brytyjskie ministerstwo kolonii wydało nowy komunikat, w którym stwierdza, iż samoloty angielskie patrolują nad Palestyną, obserwując ruchy Arabów. W Jeruzolimie i Haifie eskadry samolotów angielskich obniżyły lot i ostrzeliwały z karabinów maszynowych większe grupy Arabów przez czas dłuższy. Polożenie w Palestynie jest nadal groźne i Arabowie wykazują ciągle dużą aktywność. W czasie starcia Arabów z policją w Jeruzolimie padło 30 zabitych po stronie arabskiej. Ludność żydowska skupiła się w większych ośrodkach, celem łatwiejszej obrony. Wielu Żydów porzuciło swoje siedziby, które Arabowie ograbili. Przed domami, zamieszkałymi przez obywateli angielskich, władze wojskowe angielskie wystawiły posterunki.

żydowska nie opuszcza mieszkań. Do starć jeszcze nie doszło, mogą one jednak nastąpić w każdej chwili. Obawiają się również wystąpienia Arabów w Bejrucie, mimo, iż w mieście tem Arabi stanowią mniejszość, w stosunku do ludności żydowskiej i chrześcijańskiej.

Wiedeń, 30. 8. (PAT) Pisma donoszą z Jeruzolimy: Władze angielskie starają się obecnie członków kolonij żydowskich sprowadzić do większych miejscowości. Największe niebezpieczeństwo grozi ze strony obszarów granicznych, skąd obawiają się powszechnie ataków plemion arabskich. „Daily News” i „Westminster Gazette” donoszą, że silne oddziały arabskie, mimo zamknięcia granicy do Palestyny, przekroczyły tę granicę i maszerują obecnie w ilości 2 tys. osób na Jeruzolimę. W Haifie został odparty atak Arabów na marynarzy angielskich.

Jeruzolima, 30. 8. (PAT) Tysiąc beduinów, należących do szczepu Beni-Saher przybyło pod wodzą szejka pod Jeruzolimę, rozbijając obóz koło Ramallah. Przywódca beduinów został aresztowany.

Wrzenie Arabów rozszerza się na całą Palestynę i w coraz to innych miejscowościach spodziewają się nowych pogromów. W Hamie, w prowincji Damaszku, daje się odczuwać wielkie zaniepokojenie. Sytuacja jest napięta. Wszystkie żydowskie sklepy są zamknięte, a miejscowa ludność

się szukało pomocy u prywatnych lekarzy.

Kowno, 30. 8. (AW) Dnia 27 bm. odbyło się zebranie przedstawicieli wszystkich organizacji żydowskich, na którym uchwalono w związku z zajściami w Palestynie, ogłosić w całej Litwie dzień żałoby.

Nowy Jork, 30. 8. (PAT) W Madison Square odbyło się przy udziale 23.000 osób zgromadzenie protestacyjne przeciwko wypadkom w Palestynie. Uchwalona jednomyślnie rezolucja domaga się usunięcia urzędników państwowych w Palestynie, odszkodowania dla ofiar zaburzeń i wyraźnego sprecyzowania polityki rządu brytyjskiego.

Warszawa, 30. 8. (AW) W związku z ostatnimi zajściami w Palestynie rabini żydowscy wydali odezwę, w której nawołują ludność żydowską do postu, oraz do zbierania składek na ofiary walk w Palestynie.

Lwów, 30. 8. (AW) „Chwila” donosi, że rząd gminy żydowskiej uchwalił wyasygnować doraźnie 5.000 zł na fundusz obrony Palestyny.

Lwów, 30. 8. (AW) „Chwila” donosi, że w czasie przedwczorajszych demonstracji przed konsulatem angielskim podczas rozpraszania demonstrantów przez policję, zostało wiele osób rannych. Siedem osób zostało opatrzonych przez pogotowie ratunkowe, a kilkadzie-

Wypadek samochodowy marsz. Daszyńskiego

Warszawa, 30. 8. (Tel. wł.) Z Kazmierza nad Wisłą powracał wczoraj do Warszawy samochodem sejmowym marszałek sejmu Ignacy Daszyński. Na 25 km. szosy lubelskiej pękła nagle kierownica i samochód, jadący z szybkością 50 km. na godzinę wyminął drzewo przydrożne i wtoczył się do rowu. Szofer zdołał zatrzymać się porę motor tak, że marsz. Daszyński wyszedł z katastrofy bez szwanku.

Ponieważ auto nie było zdolne do dalszej jazdy, p. marszałek wrócił do Warszawy prywatnym samochodem spotkanym po drodze. (w)

Mjr. Kubala

Warszawa, 30. 8. (AW) Mjr. Kubala w towarzystwie brata swego opuszcza na kilka tygodni Warszawę, udając się samolotem do Jugosławii, gdzie w jednej z miejscowości kąpielowej spędzi 4 tygodnie. Mjr. Kubala korzysta z bezpłatnego przelotu, który uzyskał jako nagrodę za swe bohaterstwo. Stan zdrowia mjr. K. jest o tyle dobry, że może odbyć tę podróż.

Spiski kontrrewolucyjne w Sowietach

Moskwa, 30. 8. (AW) Policja GPU wykryła szeroko rozgałęzioną organizację kontrrewolucyjną w zarządzie transportów kolejowych przemysłu i

handlu na Białejrusi Sowieckiej. Organizacja ta dążyła do obalenia ustroju sowieckiego na Białejrusi przez dezorganizację i sabotaż oraz przy pomocy interwencji wojsk białogwardyjskich, znajdujących się zagranicą. W związku z tem aresztowano z górą dwadzieścia osób, z kierownikiem tej organizacji Szubertem na czele.

Manewry floty sowieckiej na Bałtyku

Berlin 30. 8. (PAT) Biuro Wolffa donosi, że wczoraj przedpołudniem w pobliżu wybrzeża wyspy Bornholm przepłynęła eskadra wojenna sowiecka, złożona z 20 jednostek. Eskadra ma stanowić część rosyjskiej floty wojennej, odbywającej ćwiczenia na morzu Bałtyckim.

Zjazd b. kombatanów Ententy

Wiedeń 30. 8. (PAT) Pisma donoszą z Białogrodu, że czynione są tam wielkie przygotowania do rozpoczynającego się w niedzielę kongresu zrzeszeń b. żołnierzy frontowych państw Ententy. Wczoraj przybyła do Monastyrza delegacja żołnierzy francuskich.

Ciekawy eksperyment lotniczy

London, 29. 8. (Radjo) W Cleveland w stanie Ohio przeprowadzono dzisiaj ciekawy eksperyment.

W obecności tysięcy widzów dwupłatowiec wojskowy uhać się do lecącego sterowca „Los Angeles”, przejął z pokładu jego jednego pasażera i poleciał dalej, ładując szczęśliwie.

Udaremniiony zamach

Wiedeń, 30. 8. (PAT) Według doniesień dzienników z Waszyngtonu, zjawił się w budynku tamtejszego poselstwa greckiego pewien mężczyzna, domagając się dopuszczenia go do posła. Kiedy, mimo otrzymania odmownej odpowiedzi, nie chciał opuścić budynku poselstwa, został przez tajnych agentów policji amerykańskiej aresztowany. Znalaziono przy nim nabitą rewolwer oraz sztylet. W śledztwie zeznał on, że z winy rządu greckiego został poszkodowany na sumę 150.000 dolarów.

Cholera w Indiach

Bombaj, 30. 8. 29. (AW) W ciągu lipca i sierpnia, jak wykazują ostatnie dane statystyczne, w prowincji Bombaj zarejestrowano 11 tys. wypadków cholery. Z tej liczby 4.270 chorzych zmarło.

Niezwykła awantura

Toruń, 30. 8. (Tel. wł.) Widownia niezwykłej awantury była ul. Podmurna w Toruniu. Do zamieszkałego tam szeregowca Kosmowskiego, który o tydzień przedłużył urlop, zgłosiło się dwóch żandarmów z poleceniem odstawienia go do pułku. Kosmowski stawiał żandarmom silny opór i wyjął nóż. Groził im, że jeżeli się zbliżą do niego to poczęstuje ich tym nożem. Wówczas żandarmi zawezwali pomocy i Kosmowskiego rozbrojono i odprowadzono do koszar.

Wypadek motocyklisty

Katowice, 30. 8. (Tel. wł.) Motocykl, jadący z szybkością 60 km na godzinę, kierowany przez 30-letniego Teodora Dytkę na karkołomnym skrajnie, chcąc wyminąć nadjeżdżający z przeciwnej strony samochód, wjechał pełnym pędem na słup kolei elektrycznej.

Dytko odniósł ciężkie rany i walczy w szpitalu z śmiercią, a siedzący za nim brat jego Alfons poniósł śmierć na miejscu, uderzając czaszką o słup kolei elektrycznej. (w)

Tragiczny wypadek

Bydgoszcz, 30. 8. (Tel. wł.) 17-letni Tadeusz Mrozowski syn leśniczego z Młynka wybrał się łodzią wraz z bratem i kolegą, synem inspektora lasów w Bydgoszczy na kaczki. W czasie przejazdu łodzią przez jezioro w niewytłumaczony sposób wypaliła fuzja, zabijając na miejscu brata Mrozowskiego i raniąc ciężko syna inspektora. (w)

Niesłychany wandalizm.

Berlin, 30. 8. (PAT) Na emmentarzu w miejscowości Tunzenhausen

nieznani sprawcy zniszczyli w nocy 32 nagrobki, wśród których znajdowały się kolumny z marmuru. Tablice na nagrobkach oraz krzyże zostały porozbijane i porozrzucane. Dotychczas nie udało się natrafić na ślady sprawców.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,88 2/5 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,88 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach — 211,91 zł, gotówką — 211,48 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 172,54 zł, gotówką — 172,20 zł.

Poznańska giełda nieniężna

Poznań, 30 sierpnia 1929. Dzisiejsza giełda pozostała bez zmiany w nastroju i była spokojna.

Z papierów procentowych wzgl. lokacyjnych płacono za 5 proc. pożyczki na 47,25 proc. i za premijówki dolarowe 60,— zł (za sztukę 5-dolarową) zaś pożyczką inwestycyjną obracano po 117,—. Oddawano jedynie 6 proc. listy żytnie po 23,— (za 1 ctr. metr.). Dopytywano się nadal o 8 proc. listy dolarowe po 95 proc. bez oddawców.

Akcje bankowe bez notowania. Z akcji przemysłowych płacono za Cegielskiego 37,— zaś oddawano Lubań po 80,— i robiono transakcje Dr. R. Mayem po 100,—. Poza tem dopytywano się o Akwawit po 50,— i o Sinnera po 85,—.

Cedula urzędowa z dnia 30 sierpnia 1929 r.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 47,25% P.
(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 23,— O.
5% Pożyczka premjowa serja II 60,— P.
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 117,— +

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Cegielski H. I em. zł. 37,— P.
Lubań, Fabryka przetw. ziemniaczanych I—IV em. 80,— O.
Dr. Roman May I em. zł. 100,— +
Tendencja: Bez zmiany.

Giełda warszawska

dnia 30 sierpnia 1929 r.
Waluty Gotówka
Dol. Stan Zjedn tr 8,88 sp. 8,90 kup. 8,86
Dewizy:
Belgia tr. 121,00 sp. 124,31 kup. 123,69
Budapeszt „ 155,58 „ 155,98 „ 155,18
Kopenhaga „ 237,40 „ 238,00 „ 236,80
London „ 043,22 „ 043,33 „ 043,12
Paryż „ 034,89 „ 034,98 „ 034,81
Nowy Jork „ 008,90 „ 008,92 „ 008,88
Praga „ 026,40 „ 026,47 „ 026,34
Szwajcaria „ 171,60 „ 172,03 „ 171,17
Włochy „ 046,65 „ 046,77 „ 046,53

Papiery państwowe i obligacje:
4% pożycz. inwest. 118,00 117,75 119,00
5% pożycz. premj. dol. 000,00 000,00 060,75
5% pożycz. konw. 000,00 048,25 048,50
10% pożycz. kol. 000,00 000,00 102,50

Akcje w złotych:
Bank Polski 166,00—166,75
Bank Tow. Spółdz. 000,00—090,00
Bank Zw. Sp. Zarobk. 000,00—078,50
W. T. Węgl. 000,00—065,00
Norblin 000,00—139,50
Starachowice 027,50—027,75

PLODY ROLNICZE

Zboża i nasłona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg
Berlin, dnia 30 sierpnia 1929
Pszonica march. od st. zał. 223,00—226,00
Tendencja wzmocniona.
Żyto march od st. zał. 187,00—191,00
Tendencja mocna.
Owies march. od st. zał. 165,00—171,00
Tendencja stała.
Jęczmień trawarny 210,00—227,00
Tendencja spokojna.
Jęczmień past. i przemysł. 167,00—186,00
Tendencja spokojna.
Kukurydza loco Berlin 211,00—212,00
Tendencja spokojna.
Mąka psz. nna 28,50—34,25
Tendencja stała.
Mąka żytnia 25,00—27,90
Tendencja mocna.
Ospa pszenna 11,50—12,00
Tendencja spokojna.
Ospa żytnia 11,00—11,25
Rzepak 000,00—340,00
Tendencja utrzymana.
Groch Victoria 40,00—48,00
Groch dr. jad. 28,00—34,00
Groch past. 21,00—23,00
Wyka 28,00—32,00
Makuchy rzepakowe 18,30—19,00
Makuchy niane 24,00—24,30
Wytłoki suche 11,50—11,60
Śrut Soja 19,60—20,10
Płatki ziemniaczane 17,70—18,00

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 30 sierpnia 1929.
Wyplaty na Warszawę: 47,00—47,20
Noty wielkie: 46,85—47,25

Ruch strajkowy na Śląsku

W Białym Szarleju 2.000 strajkujących

Katowice, 30. 8. (AW). Jak donosiliśmy przed kilku tygodniami na kopalni galmanu i tlenku cynku „Biały Szarlej”, należącej do Sp. Akc. Giechy zastrajkowała załoga w liczbie 1700 osób, z powodu niewypłacenia przez zarząd przedsiębiorstwa przysługującej przez komisję arbitraż. pojedynczą 5% podwyżki plac akordowych. Strajk został przed kilku dniami zlikwidowany na podstawie przyrzeczenia dyrektora załatwienia sprawy w drodze polubownej. Dnia 27. b. m. odbyły się rokowania, które jednak nie doprowadziły do porozumienia z po-

wodu różnicy zdań co do terminu, od którego ma obowiązywać podwyżka. Wczoraj zastrajkowała o godz. 8-ej zatrudniona pod ziemią cała załoga w liczbie około 400 ludzi, przyczem górna załoga z powodu braku materiału do przeróbki zmuszona jest przerwać pracę.

Katowice, 30. 8. (AW). Strajk na kopalni galmanu i blendy cynkowej w Białym Szarleju rozszerzył się obecnie i praca została zawieszona tak na dole jak i na górze. Objętych strajkiem jest 2000 robotników.

Parlamentarzyści francuscy w Kościanie i Bonikowie

Wycieczka parlamentarzystów francuskich wyruszyła wczoraj o 9,30 rano samochodami do Bonikowa, majątku ambasadora Chłapowskiego, celem zapoznania się z gospodarstwem rolnem na zachodnich ziemiach Rzeczypospolitej. Na całej przestrzeni około 50 klm., dzielącej Bonikowo od Poznania była wycieczka przedmiotem entuzjastycznych owacji ze strony ludności, która tłumnie wyległa na ulice miasteczek i wsi, przez które przejeżdżały samochody, wiozące gości. Ulice i domy miasteczek i wsi były udekorowane chorągiewkami o barwach francuskich, a bramy triumfalne, wzniesione na uczczenie gości, ozdobiono napisami: Niech żyje Francja, wierna przyjaciółka i sojuzniczka Polski!

Ambasador Chłapowski spotkał wycieczkę w Kościanie, gdzie na rynku zebrał się przedstawiciel władz miejscowych ze starostą Narajewskim na czele, rada miejska i magistrat, stowarzyszenia ze szkodarami i młodzież szkolna.

Burmistrz Kościana p. Maćkowiak wygłosił następujące przemówienie powitalne:

Dumny jestem i szczęśliwy, że starożytny gród kościański, którego jestem wobec Was, Panowie, przedstawicielem, będzie mógł zapisać w kronice historii swej złotymi głoskami dzień dzisiejszy, gdy wybrańcy narodu francuskiego zbaczając z utartych dróg turystów powierzchownie nasz kraj zwiedzających, przybyli tutaj, by przekonać się, jak żyje, jak pracuje, co myśli i co czuje ta część narodu polskiego, która na uboczu wielkich centrów administracyjnych czy ekonomicznych, swą pracą buduje nową Polskę.

Będziecie Panowie za chwilę oglądali rezultaty tej pracy naszej — i one powiedzą Wam więcej niż najbardziej wymowne słowa. Chciałbym tylko, abyście pamiętali, że pracować i tworzyć swobodnie możemy dopiero od lat niewiele, że poprzednio przez sto lat zgórą praca nasza poświęcona być musiała przedewszystkiem obronie przed zagładą nawet imienia naszego. Jeżeli możemy tu Was dziś przyjmować w wolnej ojczyźnie, to tylko dla tego, że przez ten ciężki okres naszego życia narodowego mieliśmy czego bronić, mieliśmy na czym się oprzeć, mieliśmy fundament wysokiej i własnej kultury narodowej, który zostawił nam w spadku przodkowie nasi. Bo jesteście Panowie w tej dzielnicy Polski, z której lat temu tysiąc wyszła nasza państwowość, w tej części naszej ojczyzny, gdzie pokolenia za pokoleniami nagromadzały dorobek tak trwały, że jak morze o skały rozbiły się one zakusy najzacieśszego wynarodowienia. Nasza świątynia pokaże Wam dzieła sztuki średnio-wiecznej, stworzone przez Polaków Bogu i Ojczyźnie na chwałę setki lat temu — nasze uczelnie, nasze urzędy miejskie — dowiodą Wam, że spadek wielkich ojców nie dostał się w ręce synów marnotrawnych, że go starannie chronimy i pomnażamy. To też z całego serca dziękuję Wam, Panowie, żeście nam dali okazję zadokumentować przed wielkim bratnim narodem francuskim, że lud polski darzony przez Was takimi dowodami braterskich uczuć — był i jest czynnikiem pracy i cywilizacji, na który można liczyć, jako na wiernego przyjaciela i sojusznika.

Czeka Was, Panowie, podróż po całej Polsce — zobaczcie tam wiele pięknych godnych uwagi rzeczy — ale proszę Was, nie zapominajcie po po-

wrocie do Waszej ukochanej Francji o tej części wielkiej ojczyzny naszej, która witała Was w jej progach. Myślcie też o nas trochę, zwiedzając inne części Polski — jak długa i szeroka — od Bałtyku do Karpat — i od kopalń Śląska do puszczy pogranicza wschodniego — myślcie poto, by móc stwierdzić, że wszyscy Polacy, każdy na swoim posterunku, w jakże odmiennych warunkach i na jakże różnych polach pracy, czujemy się dziś, jak od lat tysiąca, wiernymi dziećmi jednej matki — Polski, i że to uczucie dało nam moc i siłę przetrwania wszelkich klęsk i bied i pomnażania dziś dorobku całej ludzkości.

To też odnosząc się z ukochaniem i uwielbieniem do naszej przeszłości, pomni wielkich ofiar narodu poniesionych około odzyskania niepodległości, świadomi, że nienawistne siły tajemne i jawne pragną przeszkodzić umacnianiu naszej niepodległości, pragną wstrzymać nasz rozmach pracy i postępu dla dobra ojczyzny i ludzkości ślubujemy: że, jak lwy czujni, mężni i odważni tu na kresach zachodnich Rzeczypospolitej będziemy stać i trwać, by broniąc wszystkiego, co nasze, spełnić zadanie dziejowe przeznaczone nam przez Opatrzność Bożą. Tak nam dopomóż Bóg.

Tyłu uczuciami ożywiony — mam nadzieję, że zechcecie Panowie zrobić nam zaszczyt zapisania się do księgi złotej złożonej w sali ratuszowej, dla upamiętnienia dla przyszłych pokoleń dnia dzisiejszego, gdy miasto nasze przyjmowało przedstawicieli bratniego narodu francuskiego. Wnoszę okrzyk i pragnę, aby go usłyszała i powtórzyła cała Polska: Niech żyje Francja!

Na przemówienie to odpowiedział w serdecznych słowach prezes Grupy Parlamentarnej Francusko - Polskiej deput. Locquin. Uczestnicy wycieczki zwiedzili następnie szkołę powszechną, oba gimnazja, rzeźnię i cukrownię, gdzie robotnicy zgotowali gościom serdeczną owację.

W Bonikowie pp. Chłapowscy podejmowali gości śniadaniem, podczas którego

ambasador Chłapowski

powiedział między innymi:

P. ambasador Chłapowski, witając serdecznie gości w Bonikowie, zaznaczył, że zwraca się do nich nie w imieniu ambasadora Polski we Francji, ale jako obywatel Kościana, z którym mowa jest związany przez więzy wiekowe.

Chciałby on w jak najrozszybszych słowach poinformować gości o prowincjach zachodnich Polski. „Znajdujcie się, Panie i Panowie — mówił ambasador — mniej więcej w odległości 30 klm. od granicy niemiecko - polskiej, w części Polski, która podczas 123 lat znajdowała się pod panowaniem Niemiec. Pozwólcie, że przy tej okazji przypomnę słowa prorocze, jakie zawierały instrukcje Ludwika XVIII do pełnomocników francuskich, udających się na kongres wiedeński: „Polska, pozostając rozdzielona, nie będzie jednakże zniszczo-

na na zawsze. Polacy, nie tworząc społeczeństwa politycznego, będą tworzyli jednak nadal jedną rodzinę, nie będą mieli ojczyzny, ale będą posiadać ten sam język, będą połączeni przez najbardziej trwałe ze wszystkich więzów. Pod panowaniem cudzoziemców dojdą do wieku dojrzałego, a w chwili, kiedy osiągną ten wiek, — chwila ta nie będzie odległa, — wszyscy, uwolnieni z więzów, zgrupują się około jednego centrum”. W istocie, Panie i Panowie! — Ludność tego kraju może być dumna, iż pomimo polityki wynaradawiającej, która była stosowana wobec niej, pomimo polityki okrutnej i brutalnej, która starała się zdusić w dzieciach naszych uczucie patriotyczne i wydziedziczyć nas z naszej ziemi, może być dumna, przynosząc kraj nieknięty pod względem narodowym. Ażeby zrozumieć, do jakiego stopnia związała się ludność tego kraju z obowiązkiem, który włożyła na nas historia, wystarczy przypomnieć, tytułem przykładu, że tubylcza ludność polska stanowi 98 proc. ludności, to znaczy, że mniejszość niemiecka reprezentuje 1/50 część ogólnej ilości mieszkańców. Odporność mężczyzny, kobiet, a nawet dzieci wobec wynaradawiania była w czasie niewoli punktem, od którego rozpoczynała się obrona narodowa przeciwko inwazji cudzoziemskiej. Była ona oparta nie tylko na czynnikach natury moralnej, ale również na działalności upartej i dyscyplinarnej.

„Chciałbym podkreślić tutaj — ciągnął dalej mówca — szczególne rysy charakteru naszej ludności. Nasi ludzie tutaj nienawidzą pesymizmu, który wyduje się im ciężarem destrukcyjnym. Na optymizm patrzą jako na niepotrzebny zbytek. Są oni par excellence realisci, ale są pełni wiary, wytrwałości i woli. Niezależność Polski i jej zjednoczenie polityczne nie były dla nas tylko nadzieją, ale głębokim przekonaniem, głęboko zakorzenionem w duszy ludowej. — Wierzymy, że kraj przejdzie momenty próby i że trzeba te próby znieść jak najdzielniej. Wszyscy rozumieją, że patriotci, przywiązani do tej prowincji tysiącletni sławnej przeszłości, patriotci, którzy z każdym dniem stawali się liczniejsi i lepiej zorganizowani, nie będą mogli być w nieskończoność skazani na panowanie obcej rasy, pod której jarzmem się znajdowali. Historia przyznała nam rację. Historia przyzna rację również naszej wierze w przyszłość świetlaną naszej drogiej ojczyzny. — Stwierdzenie, zwiedzając wystawę poznańską i podczas swego pobytu w Polsce, jak wielki postęp został dokonany we wszystkich dziedzinach życia narodowego. Zobaczycie również braki, których nie mogła wypełnić praca 10-lecia, zważywszy, że tak ciężki spadek zostało nam panowanie cudzoziemskie. Pewnem jest jednak, że wszędzie zobaczycie zjednoczenie.

„Jest jeszcze jedno zagadnienie, które się wysuwa czasami zagranicą, ale które nigdy nie jest wspomniane w Polsce, o którym jednak nie można milczeć. Jest to kwestja nietykalności naszego terytorjum narodowego. Traktat Wersalski pod względem zachodnich granic Polski jest kompromisem. Przyjeliśmy ten kompromis z ciężkim sercem. Na okrojenie niektórych okręgów Pomorza, Poznańskiego i Śląska zgodziliśmy się w duchu lojalnym i w sposób ostateczny. Minister spraw zagranicznych p. Zaleski stwierdził to w Sejmie, oświadczając, że my nie pragniemy otrzymać ani kawałka obcej ziemi, ale nie odstąpimy ani piędzi ziemi polskiej i nie pozwolimy, ażeby ona była kwestjonowana”.

„Panie i Panowie! Istnieją pewne wartości, które nie mogą być przedmiotem żadnej wymiany, żadnej kompensaty: przedewszystkiem dotyczy to ziemi rodzinnej, tembardziej drogiej dla nas ziemi, że tyle ludzi cierpiało dla niej, aż do śmierci władcze. Nie budzi więc zdziwienia, że w dziedzinie polityki zagranicznej bezpieczeństwo jest punktem kapitalnym naszych zainteresowań. Jesteśmy gorąco przywiązani do idei pokoju, będącej podstawą postępu ludzkości. Jesteśmy szczęśliwi, że ten ideał spotyka coraz szersze echo w świecie i staje się coraz bardziej popularnym, ale w tym finisterze polskim, który opierał się od lat tysiąca „Drang nach Osten”, chcemy, ażeby nasze bezpieczeństwo zapewnione było w sposób ostateczny, nie ulegający żadnej wątpliwości, niezależnie od wszelkich fluktuacji i kombinacji politycznych. Pod tym względem nie ustąpimy nigdy, mocni tem naszym

Nowi goście — Odjazd do Warszawy

Dzisiaj w nocy przybyli do Poznania dwaj dalsi uczestnicy wycieczki parlamentarzystów francuskich do Polski, mianowicie ks. kanonik Desgrange oraz deput. Barthe, kwestor Izby Deput. Ks. pos. Desgrange złożył dziś przedpoł. wizytę J. E. ks. Pryma-

Pw 4481-S, 825

prawem i świadomi naszych wartości narodowych.

Wasza obecność jest dla ludności naszego kraju drogą dlatego, że daje okazję wyrażenia uczuć dla Francji, tej wdzięczności za usiłowania, jakie Francja oddała sprawie polskiej i podkreślenia jednocześnie, że zdaje sobie sprawę z ważności sojuszu francusko - polskiego, pierwszorzędnego czynnika bezpieczeństwa i pokoju w Europie. Z mojej strony to jest jedyna aluzja, jaką czynię do stanowiska, które zajmują we Francji. Muszę powiedzieć, iż odczuwam gorącą potrzebę wypowiedzenia życzenia, by traktat, jaki łączy Polskę z Francją, nie tylko był podstawą do radości podczas świąt i oparcia w chwilach katastrofy, ale ażeby tworzył podstawę w całej i ścisłej codziennej współpracy, pełnej zaufania i lojalności.

„Podnoszę kielich na Waszą, cześć, Panie i Panowie, oraz za szczęście i pomysłność Francji”.

Na przemówienie to odpowiedział prezes Grupy Parl. Pol.-Franc., deput. Locquin, dając wyraz wzruszeniu, jakiego wycieczka doznała na widok żywiołowej manifestacji uczuć ze strony ludności polskiej.

Z Bonikowa udano się na jeden z folwarków, należących do majątku ambas. Chłapowskiego, gdzie p. ambasador Chłapowski zaznajomił gości francuskich z typem gospodarstwa rolnego na zachodnich ziemiach Polski.

Stamtąd udano się do Czarkowa, gdzie właściciel średniej posiadłości n. Sobiech przyjął gości chlebem i solą, a w przemówieniu przypominał, że już jako 8-letni chłopak w czasie wojny francusko - pruskiej w 1870 r. odczuwał, podobnie jak cała ludność polska, wszystkie przeżycia narodu francuskiego, którego nieszczęścia uważano za nieszczęścia Polaków.

P. Locquin w odpowiedzi stwierdził, że włościanin polski i włościanin francuski żywią te same uczucia, że bije w nich to samo serce. Dlatego włościanin polski mimo ucisku i wynarodowienia zachował polskość, a włościanin francuski podczas ostatniej wojny tak dzielnie odparł zakusy wrogów.

W powrotnej drodze zatrzymano się jeszcze raz w Kościanie, gdzie starosta p. Narajewski podejmował uczestników wycieczki podwieczorkiem, w którym wzięli udział również przedstawiciele okolicznego ziemianstwa.

Po powrocie do Poznania, parlamentarzyści francuscy byli obecni na przedstawieniu rewji „Kulig”, wieczór zaś byli na przyjęciu, wydanem przez Towarzystwo Polsko-Francuskie w Poznaniu w salonach prezesa Towarzystwa, p. Jana Zakrzewskiego i jego małżonki. Raut u pp. Zakrzewskich zgromadził prócz gości francuskich i towarzyszących im osób bardzo liczny zastęp przedstawicieli społeczeństwa miejscowego.

ARMAN

Ostatni etap konferencji haskiej

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Poniższa korespondencja, napisana jeszcze przed powzięciem ostatecznych decyzji w Hadze, zawiera jednak szereg ciekawych uwag, dotyczących zwłaszcza polityki p. Snowdena.

Paryż, w sierpniu

Opinia publiczna we Francji zaczyna coraz surowiej osądzać „targi haskie” i dyktaturę socjalistyczną, jaką w imię finansów Wielkiej Brytanii sprawuje tam p. Snowden. Zdaje ona bowiem sobie doskonale sprawę, że jeżeli dotąd wszystkie konferencje zostały uwiecznione sukcesem, to dlatego, że, jak słusznie skonstatował p. Joseph Barthélemy na łamach „Avenir”, na każdej z nich Francja czyniła coraz to nowe ustępstwa. Nie należy bowiem zapominać, iż dług Niemiec, określony w Traktacie Wersalskim, wynosił 269 miliardów marek złotych, spadając w myśl planu Dawesa do 45 miliardów, a w myśl planu Younga do 27 miliardów.

Z tych ustępstw korzystali dotąd Niemcy. Logicznie zatem przynajmniej jedno ultimatum haskie p. Snowdena powinno było być zwrócone pod ich adresem. Delegat Anglii, oszczędzając Berlin, który oczywiście w tych warunkach nie omieszkiał oświadczyć, iż ustępstw żadnych nie uczyni, przeprowadził systematyczną ofensywę przeciwko swym ex-sprzymierzeńcom. Tą taktyką osiągnął on ten rezultat, że rozbił przedewszystkiem zwały blok dłużników Niemiec; podkopał przymierze francusko-angielskie, stanowiące podstawę pokoju europejskiego; zamiast pokojowej atmosfery, jakiej normalnie można było spodziewać się od przedstawiciela Labour Party, wprowadził w czasie trzytygodniowej konferencji haskiej takie zamieszanie i taki chaos, że naruszył tem samem całe kunstowne rusztowanie „likwidacji wojny”.

P. Snowden bowiem w przeciwieństwie do Francji, Włoch i Belgii, które do ostatecznych granic posunęły swe poświęcenia dla ulaskawienia socjalistycznego molocha, nie uczynił w Hadze ani jednego kroku pojednawczego. Wszelkie rozważania polityczne ogólnej natury, wszelkie następstwa, jakie mogło mieć dla przyszłości Europy jego nieprzejednane stanowisko, były mu obojętne. Socjaliście Snowdenowi chodziło bowiem tylko o jedną jedyną rzecz: powrócić do Londynu jako triumfator, który Europie dyktuje swe prawa. Opinia angielska niemal jednogłośnie mu przyklasnęła, wyśpiewując na jego cześć hymny pochwalne. To też p. Snowden z dumą może zacierać swe kościaste ręce w poczuciu, że żaden z jego konserwatywnych poprzedników nie cieszył się podobnym uznaniem opinii, gdy chodziło o zagadnienia polityki zagranicznej Wielkiej Brytanii.

Można też śmiało stwierdzić, iż p. Snowden jako członek rządu uprawia politykę nacjonalistyczną, która sprzeciwia się najzupełniej doktrynie socjalistycznej. Stanowisko bowiem Labour Party jest dwulicowe; zależnie od tego, czy znajduje się ona w opozycji, czy też u steru władzy. Zasady wyznawców II. Międzynarodówki dają się łatwo przystosować do okoliczności, zwłaszcza, gdy w grę wchodzi „prestige” państwa wyspiarskiego.

Kwestja tego „prestige” została jednak w taktyce delegata Anglii w Hadze tak daleko posunięta, że są tacy, którzy nie tłumaczą jej sobie jedynie sporem o różnicę kilkunastu milionów, lecz idą jeszcze dalej. Utrzymują bowiem, że p. Snowdenowi może nie wystarcza już zdobycie „prestige” na starym kontynencie, ale, że pragnąłby go posiadać i na nowym. Jeżeli tak dalej bowiem pójdzie, to kto wie, czy socjalizm imperjalistyczny nie wystąpi jeszcze z żądaniem zniesienia długów wogóle, to znaczy i amerykańskich także. Niektóre zresztą dzienniki angielskie zrobiły nawet pod tym względem pewne iluzje. P. Snowdenowi coraz bardziej uśmiechają się laury Disraeliego, ale tego rodzaju ambicje oczywiście nie ułatwiają pertraktacji międzynarodowych.

To też najbardziej ogólni „obserwatorzy” haskiej konferencji, najbardziej ostrożni dziennikarze, nie kryją, że p. Snowden przebrał już wszelką miarę. Począł on swoje posunięcia antydyktatorskie uderzeniem pięścią w stół, wytknięciem wywodów p. Chérona, francuskiego ministra finansów, jako „śmiesznych”, pierwszych propozycji delegacji trzech”, jako „niewystarczających”, ostatniej zaś, pisemnej propozycji jako „nie do przyjęcia”.

A jednak nie chcąc skazać Europy na zaburzenia polityczne, przeciwnie, pragnąc skończyć godnie z likwidacją wojny, interesowane państwa poczyniły ustępstwa poważne, jeżeli się pomyśli, że na 48 żądanych przez p. Snowdena

miljonów, Francja, Włochy i Belgja ofiarowały mu aż 28. I tego jednak nie było dosyć. Na szczegółowe memorandum aliantów delegat Anglii raczy zaledwie dać kilkaklinową, lakoniczną, odmowną odpowiedź: „inadequate”.

W tych warunkach, rzecz jasna, iż list p. Brianda, wystosowany do p. Jaspara, a oświadczający, iż zważywszy na okoliczności, należy zwołać posiedzenie 6 państw „zapraszających” jaknajprędzej, aby położyć kres sytuacji, zdającej się być bez wyjścia, spotkał się z ogólną aprobatą.

W Hadze jednakowoż obradował nie tylko komitet finansowy, ale także polityczny. Ten zaś zajmował się, jak wiadomo, kwestją wcześniejszej ewakuacji Nadrenji. P. Briand podobno, pod tym względem nie wziął żadnych na siebie zobowiązań. To też francuscy socjaliści nieomieszkałą wyrzucić mu gorzko zbyt małego liberalizmu, insynuując nawet, że to stanowisko francuskiej delegacji mogło spowodować właśnie nieprzejednaną reprezentanta Anglii. Insynuacje to oczywiście bezpodstawne, gdyż

Labour Party jest od dawna przygotowana na wycofanie swych wojsk z Nadrenji. P. Blumowi jednak i jego kompani każdy pretekst jest dobry, aby tylko występować w obronie II. Międzynarodówki, bez względu na jej politykę imperjalistyczną.

Opinia polityczna, analizując ostatnie wypadki, coraz usilniej nastaje na fakt, że dramatyczne epizody konferencji w Hadze zostały w znacznej mierze spowodowane jej zupełnym nieprzygotowaniem. Należało bowiem przed udaniem się do Holandji utwierdzić czy plan Younga zostanie przyjęty przez wszystkie państwa. W ten sposób uniknięto by bowiem niepotrzebnych zderzeń, które „prestige” europejskiego bynajmniej nie podniosły. Konieczność udania się na sesję genewską pozwoli zebrany w Hadze państwom załagodzić, ale tylko pozornie, te nieporozumienia, co istoty rzeczy nie zmienia. Ta zaś polega przedewszystkiem na tem, że po raz pierwszy od czasu wojny, Wielka Brytania przez usta swych socjalistycznych reprezentantów zajęła nieprzychylnie stanowisko wobec sprzymierzeńców Wielkiej Wojny. Ze stanowiska zaś tego, prędzej czy później, potrafi skorzystać Berlin.

Irena Briares.

Z powodu francuskiego wydania książki Piłsudskiego o roku 1920

W paryskim dzienniku „L'Avenir”, stałe bardzo oddany Polsce, zamieszcza dnia 24-go sierpnia r. b. p. Claude Barjac uwagi p. t. „Bitwa Warszawska i podrażnienie Marszałka” (La bataille de Varsovie et l'agacement du Maréchal), nawiązane do ukazania się francuskiego przekładu książki p. ministra Piłsudskiego o r. 1920. Po krótkim przedstawieniu wypadków wojennych ówczesnych p. Claude Barjac pisze:

„Książka ta, choć specjalnie wojskowa, jest zajmująca i pouczająca dla wszystkich, gdyż w grze były wówczas rzeczywiście losy całej cywilizacji. Przez to bitwa pod Warszawą pokrewna jest bitwie nad Marną. Jedna i druga położyły kres, i to na długie lata, najazdowi barbarzyńców. To właśnie chcemy powiedzieć, zestawiając te dwie bitwy ze sobą, a nie to, by bitwa pod Warszawą była powtórzeniem bitwy nad Marną. Mówiono tak czasem i zdaje się, że marszałek Piłsudski był tem podrażniony i zachowuje to podrażnienie.

„Podrażnienia tego nie kryje on, a nawet ujawnia je z pewnem podnieceniem. Bardzo nam to miło, by nas przekonano, że zwycięstwo r. 1920 jest zwycięstwem tylko polskiem. Może jednak byłoby nam także miło, by naczelnik państwa polskiego dał był w swem opowiadaniu przynajmniej wzmiankę uprzejmą o współdziałaniu, jakiego udzieliłiśmy wówczas Polsce. Niewatpliwie, jak nam mówią tłumacze we wstępie, „rola gen. Weyganda w wielkiej wojnie jest wystarczająco świetna, by nowe wawrzyny zdobyte w Polsce mogły wiele dorzucić do jego sławy”, tak, o tem jesteśmy przekonani narówni ze wszystkimi. Ale mimoto szkoda, że, imię gen. Weyganda, wspomniane tylko dwa razy w grubej książce marszałka, oba razy jest wspomniane z pewną wzgardą.

Zapytanie

Na zebranie wyborcze, zwołane na dzień wczorajszy — jak donosiliśmy — przez pp. Langiego, Stürmera i Wierzbickiego, stawilo się zaledwie 30 osób z których część jeszcze była zasadniczo przeciwna wciąganiu organizacji wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego w targi i walki wyborcze. Zebranie, któremu przewodniczył p. Lange, a na którym za angażowaniem organizacji przemawiali pp. Stürmer i Staszewski, a przeciw angażowaniu pp. Wolski i Jęzkowski, zakończyło się poparciem wniosku pierwszych przez polowę zebranych. P. Tyleczyński z Chrześcijańskiej Demokracji, uznając zresztą zwołanie zebrania za niesłuszne, złożył jednakowoż w dyskusji organizatorom zebrania ofertę.

Co zrobią pp. Lange, Stürmer, Staszewski i tow. o sobie, to jest nam dość obojętne. Ale zapytujemy, czy Towarzystwa Powstańców i Wojaków, Okręgowy Związek Piłki Nożnej oraz „Tryton”, jako organizacje, upoważniły wymienionych panów do działania w ich imieniu i wciągania ich w walkę wyborczą, i czy biorą

odpowiedzialność za postępowanie pp. Langiego, Stürmera i Staszewskiego. Jeżeli nie, to opinia publiczna musi być o tem poinformowana; jeżeli zaś odnośne organizacje dały upoważnienie i biorą za to odpowiedzialność, to opinia publiczna będzie musiała z faktu tego wysnuć konsekwencje w stosunku do odnośnych organizacji.

Informują nas, że np. Okręgowy Związek Piłki Nożnej, reprezentowany wczoraj przez p. Stürmera, miał w niedzielę walne zebranie, na którym o wyborach do Rady Miejskiej słowem nie było mowy.

Inwalidzi wobec wyborów

Okręgowy Związek Inwalidów i Wdów po Inwalidach w ubiegły poniedziałek zwołał plenarne posiedzenie, na którym poza sprawami organizacyjnymi poruszono kwestję wyborów do Rady Miejskiej. Przy ostatnim punkcie wywiązała się szeroka dyskusja, której wynikiem było, że postanowiono iść do wyborów odrębnie. W momencie, gdy taka uchwała zapadła, na salę obrad przy-

byli poseł Polakiewicz, poseł Surzyński i p. Truchim i zaproponowali Związkowi Inwalidów przyłączenie się do bloku „sanacyjnego”. Zarząd postanowił propozycję rozpatrzyć, oddając ją pod debaty specjalnie utworzonemu komitetowi.

Komitet ten w porozumieniu z okręgowym zarządem, postanowił po kilku dniach zwołać drugie zebranie plenarne, które miało zadecydować o zajęciu stanowiska wobec propozycji „sanacji”.

Zebranie to odbyło się wczoraj na sali Królowej Jadwigi. Zagał je prezes okręgowy p. Sulczyński. Przewodniczący komitetu p. Mechnicki oświadczył, że w myśl poruczeń zarządu starał się nawiązać kontakt z blokiem pp. Polakiewicza Surzyńskiego i t. d., lecz z powodu przeszkód natury personalnej, bloku tego, nie zdołał się dotąd o niczem konkretnem dowiedzieć. Ubiegłej środy i w czwartek jeszcze przed południem p. Mechnicki spotkał się z p. Polakiewiczem, prosił go na zebranie, lecz ten odmówił, twierdząc, że ma inne, ważniejsze konferencje. Przystąpiono do dyskusji. Wszyscy sprzeciwili się propozycji „sanatorów”. Propozycja zblokowania inwalidów z blokiem „sanacyjnym” została odrzucona jednogłośnie.

Z ruchu przedwyborczego

Piszą nam z Jarocina:

Dotychczas zgłoszono u nas trzy listy kandydatów do rady miejskiej: kolejarzy, Klubu Gospodarczo-Obywatelskiego i listę secesyjną Sulczyńskiego.

Lista Klubu Gospodarczo-Obywatelskiego przedstawia następujące nazwiska: 1. Tomasz Jachowski, kupiec; 2. dr. Leon Idaszewski, lekarz prakt.; 3. Jan Wróblewski, mistrz piekarski; 4. Jan Nowakowski, kupiec; 5. W. Ziemięwicz, rolnik; 6. K. Ruczkowski, kupiec; 7. W. Walendowski, mistrz krawiecki; 8. A. Kaczmarek, kupiec; 9. Fr. Jedwabny, kupiec; 10. C. Kempniński, zegarmistrz; 11. A. Machowicz, mistrz obuwniczy; 12. Fr. Emanowicz, mistrz stolarski; 13. P. Ranut, em. st. sekretarz; 14. Fr. Krukowski, przemysłowiec; 15. Fr. Kubiak, mistrz kłodziejski; 16. W. Jezierski, rolnik; 17. Fr. Warkocki, mistrz kowalski; 18. K. Krukowski, mistrz krawiecki; 19. Jan Maćkowiak, kupiec; 20. W. Stasiński, mistrz piekarski; 21. Goćwiński, kupiec; 22. A. Adamek, mistrz krawiecki; 23. St. Krupiński, mistrz piekarski; 24. T. Styczyński, przemysłowiec; 25. Molezyk, wł. domu; 26. Pałczyński, podmistrz ciesielski; 27. Sierszula, mistrz obuwniczy.

Nastrój wśród wyborców panuje naogół dobry.

Awans Filipka

Czytamy w „Gazecie Warszawskiej”:

Nie tak dawno, gdy J. E. ks. arcybiskup Jałbrzykowski jechał z Wilna do Rzymu miał na dworcu kolejowym zajście z niejakim Marjanem Filipkiem, który wysłany był przez ministerstwo skarbu do Wilna. W wyniku zachowania się p. Filipka był on przeniesiony za karę do dyrekcji cel w Mysłowicach.

3 miesiące siedział dr. Filipek w Mysłowicach, ale już wraca do Warszawy i to na stanowisko naczelnika wydziału administracyjnego w departamencie cel.

Warto uczcić ten awans choć nieniejszą notatką...

Porachunki między żydami

Wilno, 30. 8. (AW) Dnia 28 b. m. około godziny 10,30 wieczorem grupa młodzieży sjonistycznej napadła na redakcję demokratycznego dziennika żydowskiego „Wilner Tog”. Sjonisci podzieliłi się na trzy grupy, z których jedna ustawiła się na ulicy, druga zajęła korytarz redakcji, trzecia zaś wtargnęła do lokalu, zdemolowała urządzenie, powybiła szyby, rozsypała czcionki drukarskie. Przed wejściem do lokalu napastnicy przecięli przewody elektryczne, wskutek czego lokal pogrążony był w ciemności. Awanturnicy postugiwali się latarkami elektrycznymi. Powodów zajścia szukać należy w kilku artykułach umieszczonych na łamach „Wilaer Tog”, w których redakcja zajmuje stanowisko przeciwko idei sjonistycznej.

Dola górnik

Kałowice, 29. 8. (PAT) Na kopalni Hohenlohe załamał się dzisiaj nad ranem filar węglowy, grzebiąc dwu górników, którzy ponieśli śmierć na miejscu.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Groźny pożar w Trzemesznie

Oprócz budynków spłonęły wielkie ilości towarów

Kronika ostatnich dni notuje znowu kilka pożarów.

Groźny pożar szalał w Trzemesznie w nocy na czwartek. Ogień wybuchł około godziny 1-szej w zabudowaniach p. Stanisława Szarzyńskiego przy ul. Kilińskiego 4. Spaliły się spichrz, szopa, wóz roboczy oraz większe zapasy kawy surowej i palonej, herbaty, proszku do prania, mydła i towarów spożywczych, łącznie wartości około 50 tys. zł. Poszkodowany był tylko nisko ubezpieczony, to też ponosi bardzo dotkliwą stratę. Silnie zagrożone przez pożar były przylegające zabudowania spółdzielni rolniczo-handlowej „Rolnik”, a przede wszystkim spichrz napelnione zbożem, artykułami pastewnymi, nasionami i węglem. Dzięki energicznej akcji obywateli miejscowych, którzy z prawdziwym poświęceniem pomagali straży pożarnej, ogień zatrzymano na pożarowisku p. Szarzyńskiego. Na szczególne uznanie zasługuje akcja dentysty p. Solińskiego i jego pomocnika Froehlich, oraz ucz-

niów gimnazjalnych Owczarka i Lubrańskiego, którzy dopomagali ochotniczej straży pożarnej z narażeniem własnego życia. Według ostatnich informacji dowiadujemy się, że pożar spowodowany został przez jednego z członków rodziny poszkodowanego, który nieostrożnie obszedł się z ogniem.

W tych dniach też wybuchł pożar w młynie parowym braci Koerpelów w Szamotulach, spowodowany tarciem kamieni w młynku do czyszczenia zboża. Pożar, spostrzeżony rychło przez zatrudnionych w młynie robotników, stłumiony został w zarodku.

W Sadkach w pow. wyrzyskim spalił się stóg żyta oraz młockarnia, własność Adolfa Fritza. Przyczyną pożaru nie ustalono narazie. Powstałe szkody ocenia się na około 6 tys. zł.

W Ujściu spalił się stóg siana, własność robotnika Bernarda Kuehna. Jak się okazuje, pożar spowodowały dzieci, bawiące się zapałkami. (k)

Dalsze zatrucia grzybami

Znowu trzy wypadki śmierci

Wypadek strasznego zatrucia grzybami w rodzinie Kowalskich w Gumnowicach pod Bydgoszczą, o którym wczoraj pisaliśmy, nie jest odosobniony, jak się teraz okazuje. Donoszą nam bowiem o dwu dalszych wypadkach zatrucia, wskutek których postradały życie trzy osoby.

W Bierzgotowie w pow. toruńskim zachorowali po spożyciu grzybów 52-letnia Marja Berowiczowa i jej 9-letni syn Henryk. Niestety Berowiczowa zlekceważyła zatrucie i nie przywołała lekarza. Po kilku dniach ciężkiego niedomagania zmarła, prawie równocześnie zmarł także jej syn. Lekarz

p. dr. Olszewski stwierdził jako przyczynę śmierci otrucie.

Również w Chelmie zaszedł wypadek zatrucia grzybami całej rodziny. Na szczęście tu nie zaniedbano zabiegów leczniczych. Jednak mimo to śmierć zabrała jedną ofiarę, mianowicie 4 letnie dziecko.

W żadnym z tych wypadków nie zdołano stwierdzić, jakie to grzyby spowodowały zatrucie. Można tylko przypuszczać, że wskutek pomyłek i przez nieuwagę zbierano i spożywano białe muchomory zamiast pieczarek leśnych, wełnianki zamiast rydzów oraz czartopłochy zamiast czerwonych serojadek.

Do mistrzostw Polski zgłosiła się dodatkowo jedna zawodniczka z Bielska. Wobec tak licznych zgłoszeń, start pań odbędzie się o 3 min. wcześniej przed zawodnikami, którzy wyruszą punktualnie o godz. 12, by przed godziną 13 dopłynąć do mety przy ogrodzie szelagowskim.

Ogłoszenie wyników i rozdanie nagród odbędzie się o godz. 16 na pływalski wjazd przy Drodze Dębińskiej podczas festynu pływackiego, który będzie świetnym dopełnieniem święta pływackiego. Program popularnej imprezy, która tak wielkie zainteresowanie wywołała już w ubiegłą niedzielę, jest bardzo urozmaicony. Najciekawsze będą biegi na 50 m. dla chłopców, dziewcząt i młodzieży, dla pań powyżej lat 48 i pań powyżej 35 lat, osobne biegi i sztafety dla III klasy, pokaz skoków przez najlepsze skoczki okręgu, wreszcie skoki młodzieży, humorystyczne, pokaz pływania we wężach, nurkowanie i mecz piłki wodnej drużyny Chińczyków z murzynami hawajskimi. Początek o godz. 15.30. (wz)

KALENDARZYK

Piątek, 30 sierpnia 1929.

Słońce: wschód 4,59 — zachód 18,46 — długość dnia 13 godzin 47 min.
Księżyc: wschód — zachód 17,10 — po ostatniej kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka + 18 st. C., — pogodnie, wiatr: południowo-wschodni; ciśnienie atmosferyczne wysokie 757 mm; — w ubiegłą dobę temperatura najwyższa + 29 st. C. najniższa + 15 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych: + 0,19 m.
Kal. rz.-kat.: Feliks M. — jutro Rajmund.
Kal. słow.: Szczepny — jutro Świętosław.

Nocna służba aptek

Sródmieście: Apteka 27 Grudnia, ulica 27. Grudnia 18. — Apteka pod Złotym Lwem, Stary Rynek 75. — Apteka św. Piotra, pl. Świętokrzyski.
Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Lazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. M. Focha 47.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul. Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— J. E. Ks. Kardynał Prymas raczył dekretem z dnia 16 bm. mianować p. Tadeusza Szczurkiewicza, asystenta Instytutu Socjologicznego w Poznaniu, profesorem zwyczajnym Katolickiej Szkoły Społecznej w Poznaniu.

— Z urlopu wycieczkowego wrócił i objął urządowanie prezes sądu okręgowego p. Wyrzykowski. (s)

WYSTAWY

— W Państwowej Szkole Ogrodniczej przy ul. Noskowskiego 6, odbywa się obecnie wystawa prac szkolnych. Ciekawy pokaz obejmuje prace uczniów i uczenie szkoły z ostatniego roku szkolnego i poprzednich, z zakresu metodyki nauczania ogrodnictwa i przedmiotów pokrewnych. Liczne plany i ciekawe rysunki wzbudzają duże zainteresowanie. Wystawa jest otwarta codziennie w czasie od godziny 9 do 13. (k)

ZEBRANIA, ZJAZDY

— Walne zebranie „Rozwoju” (X. walny zjazd delegatów) odbędzie się w dn. 31. bm. do 2. września. W sobotę, 31 bm. o godz. 9.30 nabożeństwo na intencję Zjazdu w kościele św. Marcina, o godz. 10.30 otwarcie zjazdu przez prezesa Zarządu Głównego ks. dr Wyrębowskiego w sali Biblioteki Uniwersyteckiej przy ul. Ratajczaka Nr. 4. Wszystkich członków i sympatyków oraz przedstawicieli organizacji prosimy o wzięcie udziału.

— Z Kadry Żeglarskiej Ligi Morskiej i Rzecznej. Roczne walne zebranie odbędzie się w poniedziałek, dnia 2 września rb. o godz. 19.30 u kol. M. Czechoskiego Wielkie Garbary 8. Ze względu na wybór nowego zarządu i innych ważnych spraw udział wszystkich członków konieczny.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— Gimnazjum im Królowej Jadwigi oraz szkoła przygotowawcza w Poznaniu plac Świętokrzyski 4, II. rozpoczynają nowy rok szkolny dnia 5 września o godzinie 9 nabożeństwem w kościele farnym. Po mszy św. w szkole dyktowanie rozkładu lekcji.

KRONIKA MIEJSCOWA

— Gynkhana samochodowa czyli jazda zručności, zapowiedziana na niedzielę, wywołała duże zainteresowanie i to nie tylko w kołach automobilistów. Zawody, które się rozpoczną o godz. 14.30 na arenie PWK przewidują bardzo trudne zadania, wymagające od kierowców samochodu nieładą zručności i przytomności umysłu. I tak kierowca, nie podnosząc się od steru, musi wrzucić 6 piłek do rozstawionych przy torze koszyków, objechać dwa manekiny osemką naprzód i wstecz, przejechać ruchomy pomost, tak zwany wagę, utrzymując ją przy przejeździe przez 5 sekund w równowadze. Dalej przewidziany jest wyścig z przeszkodami, wyścig kierowcy z własnym samochodem itd. Wszystkie te zadania wykonane być muszą w ściśle oznaczonym czasie.

— Kwitnąca jabłoń. Jako nadzwyczajność przyrodniczą p. Adam Pol, który bawił na wakacjach w powiecie obornickim przedłożył nam gałąź jabłoni, oblepioną poraż drugi w rb. kwieciami i na nowo rozwijającymi się liśćmi. Gałąź ta pochodzi z jabłoni gospodarza p. Szymona Włodarczaka w Wojnowku. Całe drzewo zakwitło ponownie i stanowi atrakcję wsi. (z)

— O godność króla żniwnego. W strzelniczy na Szelagu odbywały się od poniedziałku strzelania członków tuł. Bractwa Kurkowego o godność króla żniwnego i dwóch rycerzy. Wczoraj o 18 strzelania dobiegły końca. Królem został budowniczy p. Kaatz, pierwszym rycerzem przemysłowic i kupiec p. Tundak, drugim restaurator p. Piliński. Uroczysta proklamacja króla żniwnego i rycerzy nastąpi w niedzielę o godz. 16 na Szelagu. (z)

— Z targu. Dnia 30 b. m. na pl. Sapięzińskim płacono za: nabiał: 1 kg masła wiejskiego 5.60—6.40 zł; masła mleczarskiego 6.40—6.80 zł; twarogu 1.00—1.40 zł; mendel jaj 2.60—2.70 zł; litr śmietany 2.60—3.00 zł; litr mleka pełnego 38—40 gr; za mięso: 1 kg słoniny świeżej 3.20 do 3.40 zł; słoniny wędzonej 4.00—4.20 zł; wieprzowiny 3.20—4.40 zł; wołowiny 2.70—4.40 zł; cielęciny 3.20—4.00 zł; skopowiny 3.20—3.60 zł; koziny 2.00—2.20 zł; smalcu 4.00—4.20 zł; za drób: para kurcząt 4.00—5.00 zł; kura 4.00—5.00 zł; perlica 6.00—8.00 zł; kaczka 5.00—6.00 zł; para gołębi 2—3 zł; za ryby: 1 kg szczupaka 6.00—7.00 zł; karpia 6.00—7.00 zł; lina 5.00—5.60 zł; węgorza 6.00 zł; karasia 3.40—4.00 zł; leszcza 4.00—4.40; okonia 3.60 zł; suma 4.00—5.00 zł; białych ryb 1.60 do 2.00 zł; za jarzyny: 1 kg ziemniaków 10—12 gr; pecepek marchwi 10 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 15 gr; 1 kg szpinaku 60—80 gr; jarmużu 40 gr; 1 kg fasoli 30 do 50 gr; fasoli sparagowej 80 gr; 1 kg rąb barbaru 30 gr; 1 gł. sałatki zielonej 10 do 20 gr; białej kapusty 25—40 gr; modrej i włoskiej 40—60 gr. 1 p. rzodkiewek 20 gr; 1 p. kalarepy 15 gr; 1 kalafior 0.30—1.50 zł; 1 mdl. ogórków 40—70 gr; 1 kg bobu 1.20 zł; 1 kg pomidorów 0.80—1.00 zł; za owoc: 1 kg wiesien 2.00—3.00 zł; jabłek 0.50—1.20 zł; gruszek 0.60—1 zł; porzeczek 2.00—2.40 zł; agrestu 1.60 zł; Sliwek 0.80—1.60 zł; czarnych jagód 2.40 zł; borówek (brusznik) 1.40 zł; 1 kg winogron 4.00 do 5.40 zł; 1 kg jeżyn 1.20 zł; za grzyby: 1 kg pieczarek 3—4 zł; 1 kg borowików 3.00—5.00 zł; maślaków 2.00 zł; kurków

Przy obstrukcji, zaburzeniach trawienia, zgadze, uderzeniach do głowy, bólach głowy i ogólnym niedomaganiu zażywa się rano naczczo szklankę naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa. Na podstawie doświadczeń, dokonanych w klinikach chorób wewnętrznych, woda Franciszka Józefa jest jedynym i najsukuteczniejszym środkiem przeczyszczającym. nw 3533

2,00—3,00 zł; kozaków 2,40 zł; sówek 2 zł; za 1 mendel raków płacono 1,00—2,50 zł; 1 kg chleba 40 gr. — Dowieziono bardzo dużo drobiu i owoców; szczególnie sliwek, Ruch bardzo ożywiony. Jarzyny potniały nieco, pozatem ceny bez zmian. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— Wóz załamał się pod ciężarem senników. Wczoraj w godzinach południowych powstała nagle przeszkoda w komunikacji ulicznej przy ul. Kraszewskiego. Jeździec zatarasował wóz wojskowy, który załamał się pod ciężarem senników. Dopiero przywołana straż ogniowa usunęła nieprzewidzianą przeszkodę. (k)

— Topił się kto, czy nie? Dziś, 30 bm. o godz. 3,05 nad ranem wezwano straż pożarną celem wydobycia z Warty żołnierza kaprala Edwarda Bąkowskiego z III. komp. 57 p. p., który znajdował się pod mostem Chwaliszewskim. Jeszcze przed przybyciem straży, Bąkowski wyszedł z wody i udał się do swych krewnych. Oświadczył on, że rzucił się do wody celem wyratowania pewnego nieznanego mu mężczyzny, który miał się rzekomo topić przy moście Chwaliszewskim. Pomimo wszczętych poszukiwań nie znaleziono topielca. (z)

— Śmierć wskutek wypadku. Dnia 29 bm. znaleziono zwłoki mężczyzny w piwnicy realności ul. Dąbrowskiego 5. Jak stwierdzono nieboszczykiem tym jest śp. Kalik Józef, 47 letni kawaler, urzędnik Poczty i Telegr. w Poznaniu, przy Wierzbicicach 30. Denat prawdopodobnie uległ nieszczęśliwemu wypadkowi. (z)

KRONIKA POLICYJNA

— Kradzieże i włamania. Pani Peci Anieli, zamieszkałej przy ul. Dębieckiej 33, skradziono w kościele OO. Jezuitów torebkę zawierającą 1 zł; zegarek damski znacz. A. P., wykaz osobisty i inne przedmioty. — Złodzieje wybili dziurę w ścianie i włamali się do stoiska firmy „Tow. popierania Przemysłu Ludowego” na terenie „D” wystawy, skąd skradli kilka zabawek. — P. Koszysko Mikołaj, zamieszkały w Krakowie, ul. Asnyka 3, doniósł o kradzieży portfela zawierającego dowód osobisty, legitymacje szkolne i inne przedmioty w tramwaju linii 10. — W szkole powszechnej przy pl. Stawnym skradziono p. Dziurkowskemu Tadeuszowi, z Bieleszowic pow. Katowice, płaszcz męski. — P. Kalisznowi Ignacemu, zamieszkał. przy ul. Warszawskiej, skradziono rower męski, zostawiony bez nadzoru przed pewnym składem przy ul. Wielkiej. (z)

KRONIKA SĄDOWA

— Za działalność antypaństwową. W nocy na 28 kwietnia br. znaleziono na ulicach miasta, szczególnie na jego peryferiach masowo porozrzucane ulotki, treści komunistycznej. Energię dochodzenia policji wykażały, że niejaki Franciszek Ciborski, 24 letni robotnik przechowywał u siebie bibułę komunistyczną nabytą od niewysledzonej osoby. Była to bibuła wydana przez Związek Młodzieży Komunistycznej w Polsce i Partię Komunistyczną którą Ciborski rozprowadzał. W czasie dokonanej u niego w domu rewizji znaleziono mnóstwo ulotek, które skonfiskowano, a Ciborskiego pociągnięto do odpowiedzialności. Wczoraj Ciborski stanął przed trybunałem w sądzie okręgowym. Zasądzono go na 6 miesięcy twierdzy z policzeniem aresztu śledczego. (z)

— Niebezpieczny wyrotowiec. Komunistą Maksymilian Gołębiowski w Grudziądzu, kilkakrotnie więzieniem karany za rozmaite wybryki, odpowiadał dnia 27 bm przed sądem okręgowym w Grudziądzu za obrazę ministra Składowskiego i policji grudziądzkiej oraz stawiony jej opór podczas aresztowania. Gołębiowski, znany ze swej wyrotowej działalności na gruncie miasta Grudziądz, znieważył w styczniu br. w czasie przesłuchów policję a przy tej sposobności ministra Składowskiego. Uwolniony następnie z aresztu śledczego, przemawiał na wiecu, nakłaniając zebranych do akcji wyrotowej, wskutek czego znów został aresztowany. Po opuszczeniu aresztu spowodował G. zbiegowisko i burdę ulicz-

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Miłość kozaka”.
Aurora: „Talizman życia”.
Bajka: „W zauklach Marsylii”.
Casino: „Noc miłosna skazańca”.
Colosseum: „Ludzie podziemi”.
Corso: „Bitwa morska przy wyspach Falklandzkich”.
Edison: „Uwiedziona kochanka”.
Kapitol: „Bohater bez laurów”.
Metropolis: „Biała księżna”.
Odeon: „Jach Rozkoszy”.
Renaissance: „Ostatni carwie”.
Słońce: „Grzechy rozwódki”.
Stylowe: „Parada żołnierzyków”.
Wilsona: „Czarna Venus”.

na, namawiając tłum do odbicia więźniów, prowadzonych przez policję. Podczas ponownego aresztowania G. stawiał opór i wzywał tłum, by się przeciwstawił jego aresztowaniu. Sąd skazał G. w myśl oskarżenia na łączną karę jednego roku więzienia z zaliczeniem aresztu śledczego. Po ogłoszeniu wyroku dopuścił się niepoprawny wywrotowiec obrazę Trybunału, tak, że znajdująca się w sali sądowej policja odprowadziła tego zapalonego „ideowca” do celi więziennej. Sąd spisał natychmiast odpowiedni protokół, doręczając pismo prokuratorowi celem pociągnięcia G. do odpowiedzialności za obrazę. (x)

— **Chaim był do 99 procent nieżywy.** W początkach lipca br. domokrajny Zydek od niedawna poznański a dawniej Jódzki, Chaim Altman, w oberży w Strykowie w powiecie poznańskim, spotkał proponujących mu kupno roweru koto-dzieja Ignacego Binczewskiego z Dymaczewa Starego i ukrywającego się przed pościgiem władz Stanisława Stawujaka. Wkrótce, po wzajemnym porozumieniu się, Chaim Altman odbywał już próbną jazdę na rowerze, a za nim jechali również na rowerach Binczewski i Stawujak. W pewnym momencie, obydwa napadli Chaima i odebrali mu portfel z zawartością 250 zł. Chaim zeznał, że napad był tak straszny, iż oddał pieniądze dobrowolnie, gdyż z wielkiego strachu był aż „99 procent nieżywy”. Stawujak na rozprawę nie stanął, gdyż ukrywa się jeszcze. Binczewskiego, który się bronił tem iż był Chaima za to, że mu zniszczył rower, zasądono na rok więzienia. (k)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Wylowiono z Wisły pod Solcem Kuj.** w powiecie bydgoskim zwłoki mężczyzny z przestrzeloną skronią. Narazie nie zdano rozpoznać zwłok denata, nie zdano też ustalić, czy tragicznie zmarły popełnił samobójstwo, rzucając się równocześnie do wody, czy też padł ofiarą morderstwa. Jest to mężczyzna około 30-letni, wzrostu 1,70 m o silnej budowie ciała i ciemnoniebieskich włosach. Nieboszczyk ubrany był w granatową odzież, białą koszulę, szare skarpetki i czarne półbuty lakierki. W tajemniczej tej sprawie prowadzi się śledztwo. (k)

— **Włamanie się w Grodzisku w nocy na 29 bm.** przy pomocy wyłoczenia szyby w oknie do warsztatu krawieckiego n. Cygańskiego. Niewyśledzeni włamywacze skradli materiały na ubrania oraz gotową konfekcję męską i damską wartości około 7 tysięcy zł. (k)

— **Skradziono konia w Rąbkowie** w powiecie rawickim w nocy na 29 bm. z zamkniętej stajni rolnika p. Wawrzyńca Kolańczyka. Skradziony koń jest 9-letnim jasno-kasztanowatym wałachem wzrostu 1,60 m. Ponadto skradziono parę szorów roboczych. (k)

— **Systematycznych kradzieży w Obornikach** dopuszczali się uczniowie rzeźniczy Władysław Gumny i Józef Bartold, zatrudnieni u mistrza rzeźniczego Ludwika Panka. Jak się okazało niesumieni chłopcy zabrali wędlin swemu mistrzowi na ogólną sumę około 3 tysięcy zł. Obydwu aresztowano i odstawiono do więzienia sądowego. (k)

— **Napaść dokonano pod Rososzycami** w powiecie ostrowskim na szosie, na handlarza domokrajnego Wojciecha Bystrego z Ostrowa. Bystremu zastąpiło drogę dwóch nieznanych bandytów, uzbrojonych w rewolwery, domagających się pieniędzy. Bystry nie posiadając przy sobie gotówki ani też rzeczy wartościowych. Bandyci po przeszkaniu mu kleszeni zbiegli niepoznani. (k)

JARMARKI

— **Szamotuły.** Jarmark na bydło i konie odbędzie się dnia 4 września rb.

Z WIELKOPOLSKI

— **Gniezno.** (Nominacje i awansy). P. Prezydent Rzplitej zamianował p. podprok. Sowę sędzią śledczym tuż. Sądu Okręgowego. P. sędzię grodzkiego Filiświcza sędzią S. O. zaś p. apl. egz. Nowickiego asesorem tuż. Sądu Grodzkiego. (br)

— **Dolsk.** (Z Bractwa Kurkowego). W tegorocznym strzelaniu zniwmem osiągnął godność króla zniwmu p. Stanisław Latanowicz; pierwszym rycerzem został p. Jan Neyman, drugim p. Wacław Latanowicz. W strzelaniu o premję otrzymał pierwszą nagrodę p. Jan Neyman.

— **Wielki n. Notecia.** (Ruch przedwyborczy). Wybory do Rady Miejskiej wyznaczone zostały na niedzielę dnia 6 października br. Stworzono jeden okręg wyborczy. Głosowanie odbędzie się w czasie od godz. 12 do 18 w salce posiedzeń Rady Miejskiej. Komisja wyborcza składa się z p. Józefa Ławckiego jako przewodniczącego i z pp. Czajczyńskiego Wł., Drosika Mieczysława, Kurwana Antoniego i Wielebskiego Stanisława jako członków zaufania.

— (Srebrne gody). Znany i ceniony na tut. terenie i w dalszej okolicy jako dzielnicy i niezłomny działacz na niwie społeczno-narodowej kupiec p. Antoni Kurwan obchodzi w dniu 6 września br. ze swą małżonką Władysławą z domu Jabłońska jubileusz 25-lecia pożycia małżeńskiego. Na intencję Jubilatów odbędzie się w tymże dniu msza św. o godz. 7,15 w kościele parafialnym.

— (Niewłaściwy drogowskaz). Przy

skrzyżowaniu dróg do Wielenia, Wrzeszczyny, Drawska i Drawskiego Młyna stoi drogowskaz z wyblakłymi zupełnie napisami polskimi. Swego czasu nie zamazano — jak to się należało — napisów niemieckich tak, że teraz znowu w całej pełni są widoczne. Mamy więc na polskiej ziemi niemiecki drogowskaz. Byłoby wskazaniem, ażeby odnośnie władze tę „pamiątkę” z czasów zaborczych jak najprędzej usunęły i wystawiły polski drogowskaz. (kw)

— **Września.** (Akcja przedwyborcza). W związku z wyborami do rady miejskiej odbyło się we Wrześni pierwsze publiczne zebranie obywatelstwa. W zebraniu tem uczestniczyło poważne grono obywateli, reprezentując wszelkie zawody i stany. Przewodniczył p. dr. Krzyżagórski i zaznaczył, że należy dążyć do skoncentrowania całego obywatelstwa celem utworzenia jednej wspólnej listy narodowej. W dłuższym przemówieniu wykalozł p. aptekarz Konieczny zgubne skutki rozbiłania społeczeństwa. W dalszym ciągu przemawiali za skoordynowaniem obywatelstwa w jednym obozie gospodarczym pp. dyr. Smolibowski, Spir, Jasiński, Wł. Kaliszewski, Wolski, Olek i inni. Przedstawiciele ugrupowania N. P. R. tłumaczyli się, że nie mogą dać wiążącej odpowiedzi i prawdopodobnie przystąpią do wyborów z własną listą. Wszystkie inne zrzeczenia gospodarcze i społeczne okazywały zamiar pójścia do urny wyborczej pod hasłem solidarności obywatelskiej. (y)

— **Szamotuły.** (Pomnik powstańców). Uroczystość odsłonięcia pomnika Bohaterom Powstania Wielkopolskiego, dłuta art.-rzeźbiarza Rożka, odbędzie się w Szamotułach w dniu 8 września br. Komitet nie posiadając adresów wszystkich Szamotulan b. uczestników powstania, prosi tą drogą o wzięcie udziału w tej uroczystości w przededniu której odbędzie się msza św. żałobna za dusze poległych. Celem zapewnienia kwater i obiadów uprasza się o wczesne podanie adresu do przewodniczącego komitetu uroczystościowego w Szamotułach, ul. Kościelna 1.

— **Obrzycko.** (Z L. O. P. P.) Z ramienia Komitetu L. O. P. P. Kolei Państw. Dyrekcji Poznańskiej urządzono na tu-tejszym dworcu kolejowym wykład dla urzędników państwowych i samorządowych w wagonie Ligi Obrony Wątek Przeciwegawczych, zapoznając słuchaczy z sposobami i metodami walki gazowej. Odbyto również ćwiczenia z nakładaniem i używaniem masek przeciwegawczych. W końcu wpuszczono pracownikom z maskami do komory napełnionej gazem.

Drugi wykład z tej dziedziny wystąpił członkiem L. O. P. P. z jak największą uwagą. Niejeden ujrzawszy na ekranie straszne widmo przyszłej wojny gazowej, inaczej zapewne patrzeć będzie w przyszłość i zapisze się na członka Ligi Obrony Powietrznej Państwa.

— (Stan wody w Warcie). W ostatnich dniach stan wody w Warcie znacznie się obniżył. W niektórych miejscach można przejść przez Wartę. Wskutek tego ruch na Warcie jest bardzo utrudniony. To też w ostatnich dniach mało było widać skutku.

— (Stałe terminy jarmarków). Jarmarki w tu-tejszym mieście, począwszy od roku 1930, odbywać się będą w trzecią środę lutego, maja, sierpnia i listopada. O ile natomiast na dzień jarmarku przypadnie jakieś święto, natenecz jarmark przesuwa się na środę następnego tygodnia. (os)

— **Ujście.** (Z cechu rzeźniczego). W ubiegłą niedzielę odbyło się w lokalu p. Grusa walne zebranie cechu rzeźniczego. Głównym punktem obrad był wybór podstarszych i zmiana § 30 statutu. Jako podstarszych wybrano mistrzów: Maksymiljana Kalecińskiego, Matuszewskiego i Franciszka Biehunga. Podstarsi z pośród siebie wybrali jako zastępcę starszego p. Matuszewskiego z Morzeva.

— (Z ruchu wyborczego). W ubiegłą niedzielę odbył się w sali pań Stroińskich wiec informacyjny. Komitet dążył do tego, aby połączyły się wszystkie partje, celem zgłoszenia jednej listy. Starania te jednak nie dały pozytywnego wyniku.

— **Żnin.** (Z Tow. Upiększenia Miasta). Z ramienia Tow. Upiększenia Miasta odbył się w ostatnią niedzielę przegląd balkonów. Komisja, składająca się z pp. Alwina Hełińskiego, Średzińskiego, Głogowskiego i Schmidta przyznała pierwszą nagrodę p. Wabichowi przy ul. Poznańskiej, drugą p. Andrzejewskiemu przy ul. Śniadeckich, trzecią p. Jagodzkiemu Ad. również przy ul. Śniadeckich.

— (Z gimnazjum). Miejskie gimnazjum z prawami państwowymi przyjmuje dodatkowe wpisy w dniach 29 — 31 bm. i to do kl. I — VII. — Egzaminy wstępne odbędzie się 2. 9. 1929 r. (zk)

— **Kepno** (Bieg długodystansowy). W niedzielę, dnia 25 bm. odbył się tutaj bieg długodystansowy, urządzony przez okręg kępiński Sokola. Do biegu zgłosiło się 23 zawodników, startowało tylko 12. Trasa biegu wynosiła 15 km. Pierwszy przybył do mety dh. Gandecki Jan z gniazda Kepno w 63,54 1/2 min.; drugi — dh. Kubacki Pilot z gniazda Wieruszów; trzeci — dh. Walczak Józef z gniazda Kepno; czwarty — druh Lepka Edmund z gniazda Kepno. — Po ukończeniu biegu przez okręgowy wręczyl prezesowi gniazda Kepna puchar wędrowny. Następnie wręczono wszystkim zwycięzcom tetyony i

wartościowe nagrody. Zapoczątkowany w roku bieżącym bieg odbywać się będzie odtąd corocznie. (ka)

— **Wyrzysk.** (Pożar). W Dziegclarni wybuchł pożar w zabudowaniach rolnika Fischera. Spaliła się doszczętnie stajnia wraz z inwentarzem. Straty powstałe przez pożar ocenia się na około 2 tys. zł. Jak się okazało, pożar spowodował 11-tni chory umysłowo Ernst Schuetz syn lokatora pozszkodowanego. (k)

— **Śmigiel.** (Na gorącym uczynku). W czasie włamania do mieszkania rolnika Flechnera w Olszewie, przytrzymano 22-letniego Władysława Ciesielskiego, zamieszkałego rzekomo w Poznaniu przy ul. Strumykowej 4. Przy Ciesielskim znaleziono w chwili aresztowania rewolwer i 16 nabo-oi. Odstawiono go do więzienia sądowego w Śmiglu. (k)

— **Bydgoszcz.** (Usiłowane samobójstwo). W tych dniach usiłowała tu popełnić samobójstwo, zażywając esencji octowej, 22-letnia krawczyni Marta Zakrzewska, mieszkająca przy ul. Senatorskiej 22. Desperatke przewieziono do lecznicy miejskiej, gdzie dzięki natychmiastowym zabiegom leczniczym ziołano przywrócić ją do życia.

— (Pożar). Z niewyjaśnionej narazie przyczyny powstał w tych dniach pożar na strychu domu przy ul. Podgórnej w mieszkaniu p. Bolitza (Hotel Pomorski). Spalił się cały dach.

— (Kradzież). Wiąmano się do mieszkania p. Pawła Donnara przy ul. Słowackiego 1. i skradziono różne korespondencje, oraz weksle z akceptem firmy Eugen Demler Lasphe w Westfalji, na ogólną sumę 1500 mk. niemieckich.

— (Za postrzelenie kolegi). W czasie sprzeczki w Hotelu Pomorskim, postrzelony został niejaki Rutkowski, którego odstawiono do lecznicy miejskiej w Bydgoszczy. Jako sprawcę aresztowano 17-letniego Jana Bontowicza, zamieszkałego przy ul. Wierzbickiego 3. (k)

Z POMORZA

— **Tczew** (Dom magistracki). Dom dla 28 rodzin przy ulicy Kaszubskiej, który wystawił Magistrat naszego miasta, został przed kilku dniami wydany do użytku. Opłata miesięczna za jednopokojowe mieszkanie z kuchnią wynosi 45 zł; za 2 pokoje 65 zł.

— (Szczęście). Podczas ostatniego losowania książeczek oszczędnościowych P. K. O. premje w wysokości 1000 zł padły na numery 42 160 i 66 308, które posiadają p. Eleonora Zientarska z Szpęgawy pow. trzeziński i p. Danuta Polniakowska z Tzewa.

— (Wybory). Wybory do Rady Miejskiej odbędą się w naszym mieście w niedzielę, dnia 6 października br. Głosowanie trwać będzie od godz. 8 do 20. Wybranych będzie razem 30 radnych. Miasto podzielono na 9 obwodów głosowania. (dt)

— **Chełmno.** (Komisarz rządowy). Dnia 24 sierpnia br. rozwiązany został zarząd i Rada Powiat. Kasy Chorych w Chełmnie. Zarząd w Pow. Kasie Chorych objął w tym dniu komisarz rządowy p. major Kucharski, przybyły w tym dniu z Warszawy.

— (Z Rady Miejskiej). Na ostatnim posiedzeniu Rady Miejskiej uchwalono upoważnić Magistrat do zaciągnięcia pożyczki na rozszerzenie sieci wodociągowej. Dodatków do opłat państwowych od patentów na wyrób i sprzedaż trunków alkoholowych nie uchwalono. (ch)

SPORT

Boks

POZB projektuje rozegranie następujących spotkań międzymiastowych: 5. 10. Poznań — Lipsk, 2. 11. Poznań — Praga, 7. 12. Poznań — Szczecin.

W niedzielę 1. 9. o godz. 19.30 odbędą się zawody pięciarskie z udziałem bokserów Warty w sali K. S. „HCP” Górna Wil-da 180.

Gry ruchowe

Spotkanie w koszykówkę I. Harc. druż. lotn. zesp. II — „PKL” 28:10; I Harc. druż. lotn. zesp. I. — K. S. „Sparta” 28:23. W obydwóch spotkaniach zwyciężyli technicznie lepsi harcerze.

Lekka atletyka

Heljasz z powodu nadwyrężonej nogi nie może wziąć udziału w meczu Polska — Czechosłowacja. Podobno i Baran ma skreconą nogę, mimo to ma zamiar stanąć do zawodów. (c)

„Warta” — „Polonia” (Warszawa) mecz międzyklubowy odbędzie się 6 października rb. i będzie niewątpliwie atrakcją sezonu lekkoatletycznego w Poznaniu. (c)

Zawody o mistrzostwo Związku Młodzieży Polskiej. W niedzielę 1 września odbędą się na boisku „Sokola” zawody o mistrzostwo Związku Młodzieży Polskiej. Zawody rozpoczną się o godz. 8.30 rano i trwać będą przez cały dzień. Finały we wszystkich konkurencjach odbędą się w czasie od godz. 14 do 17.30. Ze względu na udział w nich najlepszych zawodników Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej z całej Wielkopolski zawody budzą bardzo duże zainteresowanie. — Niewątpliwie pospieszą na boisko wszyscy sympatycy SMP. Wstęp bezpłatny.

Piłka nożna

„Fortuna” (Lipsk) — „Warta”. Spotkanie powyższych drużyn które odbędzie się w sobotę o godz. 17 i w niedzielę o 16.30 budzą zrozumiałe wielkie zainteresowanie. Fortuna która już od roku 1913 należy do klasy ligowej, dziewięć razy wchodziła do finału o mistrz. Niemiec środkowocy. W roku 1926 zdobyła mistrzostwo okręgu i dopiero w półfinale o mistrz. Niemiec uległa późniejszemu mistrz. „HSV”. Klub ten największy nacisk kładzie na spotkania międzynarodowe, to też poszczycić się może wynikami jak z „Red Star Olimpique” 3:1, „Kamraterma” — Malma 4:0, „Union Sans Barcelona” 4:4, „Ujpesti” Budapeszt 5:0 i 1:1, „Sparta” Praga 1:1, „Kispesti” Budapeszt 2:1. Przeprowadził biletów w firmie Camera i w sekretarjacie Klubu Al. Marcinkowskiego 26 w sobotę od godz. 10 do 16 i w niedzielę od godz. 10 do 12. Ceny biletów jak zwykle.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś w piątek „Polska krew”. W sobotę 31. bm. pełna humoru, melodyjna operetka „Farinelli” z pp. Fontanówna, Karska, Nochowicz, Folańskim, Sendeckim i Wiśniewskim, kapelmistrz. P. Eichstaedt. — W niedzielę 1. września uroczyste przedstawienie z powodu 10-lecia teatru Przemówienie wygłosi prezes Rady Miejskiej p. senator Hedinger. Następnie wykonana będzie premiera opery Moniuszki p. t. „Hrabina” z pp. Bojar-Przemieniecka (tytułowa) Fedyczkowska, Kisielewska, Drabikiem, Urbanowiczem i Wawrzyńskim; kapelmistrz dyr. Wojciechowski.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś po raz 80 ciesząca się stalem i wielkiem powodzeniem krotoczwila Adama Grzymały-Siedleckiego p. t. „Maman do wzięcia”, która wielkimi krokami zbliża się do niebywałego jubileuszu w Poznaniu — 100 przedstawień. Jutro i w dni następne w dalszym ciągu „Maman do wzięcia”.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś w piątek i dni następnych gościnne występy Antoniego Fertnera w świetnej farsie Hennequin'a i Veber'a p. t. „Kto kogo...?” Publiczność wypełniająca po brzegi salę Teatru Nowego, darzy Fertnera niemiłkącymi okłaskami przy otwartej kurtynie. Partnerką Fertnera jest p. H. Cieszkowska, w innych rolach pp. Czarnecka, Pezzyńska, Żeromska, oraz pp. Mazanek, Płonka-Fischer, Strózewski i in.

Teatr „Rewja” na P. W. K.

Dziś i codziennie o godz. 19-ej min. 15. wielka rewja p. t. „Kulig”, o godz. 22 min. 15 pełna humoru „Jazda na Wystawę”. 120 osób na scenie — 800 kostjumów Bilety wcześniej nabywać można w składzie cygar p. Zygarińskiego, ul. Gwarna, narożnik ul. 27 Grudnia i w kasie teatralnej przy ul. Śniadeckich 12. dp 1586

Ogólnokrajowy Konkurs Taneczny od 29. 8. — 2. 9. 1929 r.

Od dnia dzisiejszego odbywają się konkursy taneczne tańców narodowych i nowoczesnych, codziennie od godz. 9 wieczorem. Do tańca przygrywa orkiestra kompozytorów Katuszka-Karasińskiego. Ze względu na pierwszą tego rodzaju imprezę w kraju nie powinno zabraknąć nikogo. Po ukończeniu oficj. części zabawa. dw 1856

Teatr Wielki

DZIŚ — „Polska krew”, operetka Nedbala Sobota, 31. 8. „Farinelli”, operetka w 3 aktach.

Niedziela, 1. 9. Otwarcie sezonu 1929/30 „Hrabina”, opera w 3 aktach Moniuszki (Premjera).

Poniedziałek 2. 9. „Wesoła wdówka” operetka w 3 aktach.

Początek o godzinie 20. Po rozpoczęciu przedstawienia niżej na salę wpuszczony nie będzie.

Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Polski

DZIŚ — „Maman do wzięcia”. Sobota, 31. 8. „Maman do wzięcia”.

Niedziela, 1. 9. „Maman do wzięcia”. Poniedziałek, 2. 9. „Maman do wzięcia”.

Początek o godzinie 20. Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Nowy

DZIŚ — „Kto kogo...?” — gościnny występ Antoniego Fertnera.

Sobota, 31. 8. „Kto kogo...?”, gościnny występ Antoniego Fertnera.

Niedziela, 1. 9. „Kto kogo...?”, gościnny występ Antoniego Fertnera.

Poniedziałek, 2. 9. „Kto kogo...?”, gościnny występ Antoniego Fertnera.

Początek o godzinie 20. Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarińskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

Teatr „Rewja” na P. W. K.

Dziś i codziennie o godz. 19.15 wielka rewja polska w 19 obrazach „Kulig” — O godz. 22 arcywesoła rewja „Jazda na wystawę”.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarińskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia i w kasie teatralnej, ul. Śniadeckich 12. Na P. W. K., Dwór Huggera, Centr. Restauracja PWK.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

MONIUSZKI „HRABINA“

(Przed niedzielną premierą).

W niedzielę obchodzi nasza Opera pierwszy swój jubileusz, gdyż dziesięć lat temu została otwarta, po przejściu przez miasto Poznań Teatru Wielkiego od Niemców. Na uroczystość tę obrano „Hrabinę“, która jest dla Poznania premierą, nigdy bowiem u nas wystawiona nie była.

„Hrabina Djana“ — jak brzmiał pierwotny tytuł, albo „Trzyaktowa historia spódnicy“, jak ją nazwał żartobliwie krytyk współczesny, napisana została w roku 1859 i jest bliźniaczą siostrą „Parji“, ponieważ obie te opery pisał Moniuszko równocześnie.

Premjera „Hrabiny“ odbyła się 7 lutego 1860 r. w Warszawie pod dyktando kompozytora i zdobyła pełne powodzenie.

Jakżeż odmienne były owe czasy od dzisiejszych. Zapowiedź każdej nowej premjery Moniuszki elektryzowała publiczność, która tłumnie szła do teatru, gorąco się dziełem przejmowała, komentując je żywo i przyswajając sobie każdy łatwiejszy szczegół.

Na tle epoki każde nowe dzieło Moniuszki było ewenementem o zabarwieniu narodowym — tem więcej „Hrabina“, którą aczkolwiek kompozytor traktował jako „operę komiczną, pełną nowych efektów“. Treść jej jednak — aczkolwiek biała — wystarczała do pobudzenia sentymentu narodowego, a to tembardziej, że chętnie dopatrywano się podobieństwa pomiędzy postaciami „Panatadeuszowemi“ a postaciami z „Hrabiny“. (Telimena — Hrabina, Tadeusz — Kazimierz, Zosia — Bronia, Sędzia — Chorąży). W dodatku ten polonez przed trzecim aktem, w takt którego w umyśle widza polskiego przesuwały się obrazy wielce „nieblagonadjożnyje“, na które jednak cenzura rosyjska nic poradzić nie mogła!

Na premjerze przygrywka ta wywołała oczywiście huragan oklasków i krytyk współczesny żałuje, że „nie usłuchano piorunującego wołania o powtórzenie“. Polonez ten, przewany później „Dawne czasy“ mógł być — podobnie jak mazurki Chopina — słusznie przez zaborców uważany za „armaty, ukryte wśród kwiatów“. Krytyka współczesna nie szczędzi słów uznania kompozytorowi, ganiąc równocześnie libretto Wolskiego (autora libretta „Halki“), które Sikorski, wybitny krytyk „Ruchu Muzycznego“ warszawskiego uważa za wielce nieudolne i czyni następującą charakterystyczną uwagę ogólną: „...niechby już raz pp. libretyści przestali zlepki ze scen nie należących do siebie uważać za dramaty pod muzykę zdątny... jest to komedia raczej, tchnąca niekiedy mocną farsą, niż libretto do opery...“

Dla charakterystyki nie od rzeczy będzie zwrócić uwagę na sposób, w jaki Moniuszko już po raz drugi (pierwszy raz we „Flisie“) traktuje osoby akcji, podając jedynie nazwiska wykonawców, a zupełnie nie objaśniając kogo i jak mają oni przedstawiać.

Ten główny nacisk na stronę wykonawczą był u Moniuszki echem starożytności manieri kompozytorów operowych, którzy pisali dla jakiejś primadonny lub tenora, ale nie myśleli o charakterze tworzonych postaci.

St. Wiechowicz.

Wanda Landowska w Oxfordzie. Nasz korespondent londyński (z. gr.) donosi: W cyklu koncertów mistrzowskich, które odbędą się w ratuszu Oxfordu lub w sławnym Sheldonian Theatre wystąpi m. in. Wanda Landowska z recitalem klawikordowym.

PISMA NADESLANE

„Scena Polska“. Dwutygodnik „Organ Związku Artystów Scen Polskich. Zeszyt 17. Treść: Stary aktor: „Zło wędrowek“. — N. E. Szarski: „Reinhardt i Piscator“. — Konst. Klein: „Autor w świetle prawa“. — Miecz. Szczęsny: „Scena na widowni“. — L. S.: „Największy teatr w Londynie“. — Ignacy Dygas: „Jontek w „Halce“. — Ludwik Simon: „W sprawie rocznika“. — Cz. Strzelecki: „O manierach głosu“. — H. N.: „Inteligentny kośćć“. — „Opera chłopka“. — L.: „Historyczny teatr“. — Kronika. — Z całego świata. — To i owo. — Sprawy Z. A. S. P.

„Zeszyty Prawa Administracyjnego“ pod redakcją Mag. praw, Haliny Jahnkówny, radcy wojewódzkiego. Zeszyt VII. Treść: „Przepisy dotyczące wyborów do Rad Miejskich i Sejmików Powiatowych na obszarze woj. Poznańskiego i Pomorskiego“ opr. Wł. Gluk.

W KSIĘGARNI I W BIBLIJOTECE

„WIELKIE NIEPOTRZEBNE“

Zapomnijmy o niefortunnym tytule książki, który nas do niej odrzuca jak najgorzej usposabia: swą pretensjonalnością i zbyt już srodze obrażającym polskie poczucie językowe zestawieniem dwóch przymiotników, z których drugi użyty rzeczownikowo. Przeczytawszy tę niezdarność, niesposób opędyć się wspomnieniu straszliwego zachwaszczenia naszego języka „Nieskończonym“, „Bezkrzesnym“, „Wiecznym“ (naturalnie dużemi literami na wzór „das Unendliche“) i inemitekturowo-patetycznymi wybrykami prozy „młodo polskiej“, tej z przed lat trzydziestu, która swe najgorsze manjery zaszczepiła nie jednemu pokoleniu pisarskiemu. Zapomnijmy, powiadam, o tem. — Bo książka jest ciekawa. Nie mówię: dobra, lecz ciekawa — nie tylko jako fabuła lecz i jako typ książki.

Istnieje pewien rodzaj ludzi, którzy pozornie nie różnią się niczem od swych bliźnich; zachowują się tak jak inni, postępowaniu ich nic nie można zarzucić — a mimo to jest w nich coś „dziwnego“, coś „z nieprawdziwego zdarzenia“. — To samo spotykamy w świecie książek, a „Wielkie Niepotrzebne“ p. Marji Leszczyńskiej-Mittelstaedt może być przykładem.

Wszysto jest w tej książce nieprawdopodobne, ale nie nieprawdopodobieństwem fantastyki, lecz jakimś dyskretnym, nie rzucającym się w oczy pomyleniem proporcji, dość trudnym do zdemaskowania. — A jednak to mamy właśnie uczynić Próbujmy!

Fabuła (w mocnym skrócie): Henryk, panicz-fantasta, mieszka w swym majątku z ojczymem, lekkomyślnym wytwornym hulaką. Niejaki hrabia Feliks oświadcza Henrykowi swe uczucia, których nazwanie w tym wypadku „platonizmami“ zawierałoby owo granum salis, przeszkadzające niektórym przy czytaniu Symposiumu. Henryk opiera się Feliksowi, który wszelkich używa środków, aby ten opór przelamać. Między innymi żeni on ojcyma Henryka z hrabiną Izą, kobietą zimną, wyrachowaną, która (jak to Feliks przewidywał) zmusi Henryka do opuszczenia domu. Uda się on teraz do pewnego klasztoru dla przygotowania się do zdania matury. Tu budzi się w Henryku popęd kontemplacyjny. Uspakaja się, zapomina o uczuciu do żony ojcyma, którem zapłonęło jego serce, odwraca się pod wpływem mądrego przeora od próżnych uciech świata. Tymczasem ojcym bankrutuje i umiera. Henryk wychodzi z klasztoru, aby ratować od nędzy demoniczną „macochę“. Znowu pojawia się Feliks-Mefisto z propozycją pomocy, którą Henryk odrzuca. Zapracowuje się teraz dla utrzymania kobiety, której pozostaje daleki, Kochając ją szalenie. W straszliwej rozterce decyduje się na krok rozpaczyliwy: ubezpiecza się na życie, a następnie symuluje upadek z góry, który powoduje śmierć.

Cały ten dramat, opisany na 288 str., rozegrał się wśród ludzi bez nazwisk, z samymi tylko imionami (imię ojcyma Henryka: Wiktor, pisze autorka uparcie jako Wiktor), niby to w Polsce (majątek Klonowe Wzgórze), choć atmosfera środowiska jest raczej niemiecka. Domyślamy się tu kurlandzkich baronów, a może niemieckich ziemian z kresów pomorskich? Powieść jest niby realistyczna: bohaterka np., hrabina Iza, potraktowana jest portretowo, z dbałością o „prawdę“. Znowu koło Feliksa snują się jakieś pasma reminiscencyj z „Portretu Doriany Grey“. O książce tej można powiedzieć to, co się mówi o głosie — jest źle postawiona. Zawiera w zarysie parę pomysłów, parę nawiązań artystycznych, z których żadne nie zapanowało, a pomysły poplątały się w dziwaczne skłębienie. — Zapyta czytelnik, czy jednak autorka „ma głos“? — skłonny byłbym odpowiedzieć, że tak. Mimo wszystko wyczuwa się tu „ręczną robotę“. W scenach klasztornych są szczere wloty kontemplacji, rzetelne poczucie wielkości i głębi uczucia religijnego, że przytoczę choćby takie zdanie: „I porwała go chęć, by kazać tym ludziom szczęśliwym otworzyć bramy klasztorne, rozsypanie się po świecie, by biegli od domu do domu w drzwi i okna śpiących bijąc dłońmi, jak na pożar,

i wołali głosem wielkim: — Bóg! Bóg! Bóg!“

Frazeologia przelata się z prawdą artystyczną, szablon z rzetelnymi obserwacjami. Nie zdziwiłbym się, gdyby następny występ autorki przyniósł nam rzecz pięknie przemyślaną, o konsekwentnym rysunku i dobrej fakturze artystycznej. Ale nie zdziwiłbym się również, gdyby pisarka nasza pozwoliła się unieść latwemu prądowi — ku „Trędowatej“. Autorka jest na rozstaju, — ileż to znaliśmy takich wypadków, jak nieraz fatalnie rozwiązanych! — I dlatego właśnie myślę, że warto było wady i zalety tej książki rozważyć nieco obszerniej.

J. E. Skiński.

Poznań.

SPEKULACJA KSIĄŻKĄ

U nas? — E — nie. U nas wogóle nie dużo kupuje się książek, aby je czytać — a chyba nikt w Polsce nie wpadł na myśl, aby książkę uważać za obiekt spekulacji i na tem grubo zarobić. Pod niewinną i szanowaną nazwą „bibliofilstwa“ istnieje we Francji szeroko rozpowszechniona spekulacja książką. O tem ciekawym zjawisku dowiadujemy się z niezwykle interesującej książki wydawcy Grasset'a „La chose litteraire“, o której swego czasu pisała paryska korespondentka „Kurjera Poznańskiego“. Artykuł p. t. „L'Ere bibliophile“ charakteryzuje znakomicie czasy powojenne we Francji i wyjaśnia zjawisko u nas zupełnie nieznanne.

Grasset nazywa obecną dobę erą bibliofilstwa, ale nie tego bibliofilstwa, które cechuje miłość głęboka do rzeczy pisanej dawnych autorów, miłość do starych i rzadkich wydań — ale jest to miłość do książki, która przedstawia wartość jako obiekt handlu, i to handlu na większą skalę. We Francji istnieje wprost organizacja, która poszukuje i skupuje pierwsze wydania autorów, aby je za stokroć większą cenę dalej sprzedać. Przykład: Prousta „Du coté de chez Swann“ wyszło pierwsze wydanie w roku 1914 i kosztowało 350 fr. obecnie sprzedaje się tę książkę za 200 fr. Tę samą książkę w 2 lub 3 wydaniu nabyć można za 10 fr.

Inny przykład: Prawie każda książka, która teraz wychodzi ma swoją „edition originale“ — jest jej, dajmy na to, 1000 egzemplarzy, drugi i dalsze tysiące są już wydaniem zwyčajnem. Jedna i ta sama maszyna drukowała obydwa wydania, różnica polega jedynie na cenie, czasem na okładce lub nieco lepszym papierze. „Edition originale“ kosztuje 25 fr. zwyčajne wydanie 10 lub 12 fr. Cała więc machinacja pozbawiona jest logiki. Artystyczna wartość obydwu wydań jest jednaka. Niektórzy wydawcy wygrzebują nawet jakiś zapomniany, mały lub żadnej wartości rękopis poważniejszego żyjącego pisarza i wydają go w ograniczonej ilości za drogie pieniądze.

Zaczynało jednak tego być za dużo i niejedni spekulanci zawiódli się srodze. Przeważnie jednak zysk jest przy odpowiedniej reklamie zapewniony. Masa spekulantów książkowych skupuje te pierwsze wydania i sprzedaje je dalej za wyższą cenę. Snobi literaccy, nowobogacy, ludzie, którzy chcą pokazać swą bibliotekę, uszeregowaną na pięknych półkach, płacą każdą cenę. Snobi tacy, nabywający owe „editions originales“, nie odczuwają oczywiście tej fizycznej wprost rozkoszy, którą odczuwa bibliofil prawdziwy wobec starego lub rzadkiego wydania cenionego lub ulubionego autora. — Ostatecznie owe „editions originales“ nie są znów takie rzadkie. Trzeba mieć tylko trochę więcej pieniędzy i pilnie przegłądać komunikaty księgarskie, by sobie zawczasu zarezerwować taki egzemplarz. Książki te kupuje się prawie wyłącznie dla oglądających i tem samem rozkwita owa spekulacja książką, charakterystyczna i specyficzna dla stosunków powojennych Francji. Słusznie więc też nazywa naszą epokę Grasset, w odpowiedzi na ankietę pewnego czasopiśma, jak nazwać obecną epokę: „epoką bibliofilstwa“, zrodzoną z ducha spekulacji, służącej równocześnie do zamaskowania spekulacji.“

Prof. Alfred Jesionowski.
Lubliniec

ZYCIE KULTURALNE

NAUKA

O Andrzeju Maksymilianie Fredrze. Nowa praca o przysłowiać znakomitego pisarza polskiego baroku (L. Kosiński: „Przysłowia A. M. Fredry“, Poznań 1929), pochodzi z pod pióra młodego polonisty i uczenia prof. Dobrzyckiego. Jest w niej zapewne duży wkład uwag profesora, pod którego natchnieniem wyszło wiele rzeczy podobnych. Autor stwierdza, że literacka sylwetka Fredry robi wśród pisarzy baroku wrażenie pewnej odrębności. Sądy o Fredrze nie są przecież ustalone. Za mało wiemy o jego życiu; przysłowia, niegdyś tak cenione, są godne bliźszego rozpatrzenia. Korzystał przy nich ze zbiorów poprzednich Fredro, więc z polskich Rysińskiego i Knapskiego. Przeprowadza w końcu autor klasyfikację przysłów i oznacza stanowisko Fredry w literaturze polskiej. Praca stanowi znaczny dorobek na polu badań nad Fredrą. (T. Gr.)

LITERATURA

Wydania klasyków włoskich. Mimo trudności wydawniczych ukazują się we Włoszech od początków tego wieku pierwszorzędne wydania klasyków włoskich na wspaniałym papierze, świetnie tłoczone i opracowane doskonale. Na czoło wybija się kolekcja klasycznych dzieł wydawana w Bari przez Laterzę (Scrittori d'Italia). Obejmuje ona dziś blisko setkę tomów i należy do żelaznego kapitału każdej szanującej się biblioteki romanistycznej. Poza tem dzięki poważnym subwencjom rządu oraz instytucji naukowych ukazują się wciąż nowe, na wielką skalę pomyślane wzorowe, krytyczne wydania zbiorowe dzieł wielkich pisarzy włoskich. I tak specjalny komitet wydziałowy zajmuje się wydaniem pism Mazziniego (wyszło dotąd około 70 tomów a w perspektywie jest ich jeszcze co 20); luksusowo wydaje się pisma Leonarda da Vinci w olbrzymich tomach — zawierających fotograficzne odbitki wszystkich rękopisów mistrza. W tym roku wyszły potężne tomy wielkiego wydania pism Petrarke i Leopardiego. Specjalna komisja przygotowuje 30-tomowe krytyczne wydanie pism Galileusza. My zaś możemy się pochlubić tylko paru tomami pism Norwida i Slowackiego, a sejmowe wydanie Miskiewicza wciąż jeszcze jest pobożnym życzeniem. (P.)

OCHRONA ZABYTEKÓW

Arrasy na Wawelu. Z Krakowa piszą nam: Na Wawelu udostępnione zostały zwiedzającej publiczności słynne zbiory arrasów, rewindykowane z Moskwy. Prócz bogatej kolekcji arrasów wystawiono wspaniałe zbiory obrazów Leona Pinińskiego, s. p. Jerzego Mycielskiego i Abrahamowiczów. Te ostatnie, przywiezione niedawno ze Lwowa, zawierają liczne dzieła sztuki polskiej XIX wieku. Są w nich arcydzieła Jana Matejki, Juliusza Kossaka, Piotra Michałowskiego, Jacka Malczewskiego i Fałata (pk)

Starożytna armata w Grodnie. Piszą nam z Wilna: Odkopanie w Grodnie starożytnej armaty — o czem donosiłem — odbyło się w oryginalnych okolicznościach. Znalezione ją w piwnicach, które należą do starożytnego domu, zwanego „Batorówka“. Dom ten jest obecnie własnością prywatną, a mieści się w nim rozlewnia miodów i win pewnej firmy. Armata ma dwa metry długości, kaliber 3 cm. i jest ozdobiona rzeźbą, wyobrażającą delfina. Działo jest zagwożdżone, z czego wynika, że podczas wojny — zostało ukryte przed napierającym nieprzyjacielem przy opuszczeniu miasta. Obecnie przewieziono je do muzeum miejskiego w Grodnie. (zg)

TEATR

„Wiosna narodów“ w Teatrze Narodowym. Z Warszawy piszą nam: Nowa sztuka historyczna A. Nowaczyńskiego, „Wiosna narodów“, została wystawiona przez Teatr Narodowy z dużym powodzeniem. Rzecz dzieje się jak wiadomo w Krakowie w r. 1848. Główne role odegrali: Solski (gubernator austriacki), Cwiklińska (spolszczona wienka Liedermeyero-wa) i Węgrzyn, jako Czech — urzędnik austriacki. Nawet najmniejsze role były obsadzone takimi siłami jak Chmieliński, Brydziński i t. d. (wt)

Nowa komedia polska. Piszą nam z Warszawy: Zdaje się, że od czasów Abrahamowicza i Ruszkowskiego nie było w Polsce zaprotokółowanej spółki autor-skiej z nieograniczoną odpowiedzialnością, która by wytwarzała komedje. Spółka taka powstała obecnie, a utworzyli ją pp. Kazimierz Dunin Markiewicz, autor paru sztuk, z sukcesem wystawianych w Warszawie, oraz p. Fijałkowski, autor „Pana Postępa“ i „Wiernej Kochanki“. Napisali oni komedje, która podobno na jesieni ma być już wystawiona. (tw)

KSIAŻKI NADESLANE

Ks. Dr. Marjan Nitecki: „Telepatja i mistyka“. Tajemnicze władze psychiczne. Wybitne medja: Alexis, Piper, Ossowiecki. Granice przyrodzone akcji. Warszawa 1929.

Z kongresu reklamowego w Niemczech

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Berlin, w sierpniu.

Od lat 25 istnieje Międzynarodowy Związek Reklamy z siedzibą w Nowym Jorku (International Advertising Association). Do Związku tego należą organizacje reklamowe wszystkich krajów, w tym także z Polski, tworząc osobny Związek Reklamy w Warszawie, którego prezesem jest p. dyr. Górecki (Paticzna). Co roku odbywa się kongres międzynarodowego związku reklamowego. W roku zeszłym zjazd taki odbył się w Paryżu. Na rok bieżący projektowano pierwotnie Kongres w Ameryce, dzięki jednak niezamierzonym zabiegom rządu i poselstwa niemieckiego w Chicago, udało się kongres przeprowadzić tym razem w Niemczech.

Kongres reklamowy w którym brało udział kilka tysięcy osób, w tym około 30 Polaków, miał równocześnie charakter 25-letniego jubileuszu istnienia związku. Kierownictwo kongresu spoczywało w rękach b. kancлера Rzeszy Niemieckiej dr. Luthera. Na kongresie wygłoszono kilkadziesiąt mów w języku niemieckim, angielskim i francuskim. Z Polaków wygłosił referat: „Uczciwość w reklamie“ p. Chwaczyński z Warszawy. Mowy wygłaszały przedstawiciele wszystkich trzech grup, należących do związku a mianowicie wytwórcy reklamy (dziennikarze, malarze, reklamisci zawodowi), pośrednicy (biura ogłoszeń), jak wreszcie odbiorcy (przemysłowcy i kupcy, korzystający z wszelkiego rodzaju reklamy). Referaty pierwszych dwóch grup interesowały głównie zawodowców. Najciekawszymi bezspornie były wywody należących również do związku przemysłowców i kupców. Oświadczyli oni jednomyślnie, że istnienie swoje i rozwój firm zawdzięczają w pierwszym rzędzie odpowiednio zastosowanej reklamie. Były spory co do wartości poszczególnych rodzajów reklam, przeważało jednak ogólne zdanie, że pierwszeństwo w tym względzie należy się bezspornie reklamie gazetowej. Zwłaszcza amerykańscy przemysłowcy zwracali uwagę na to, że 60 do 90 proc. ich budżetu reklamowego stanowią ogłoszenia gazetowe, zaś reklamę świetlną, plakatową itd. uważają nieraz jako konieczne jej uzupełnienie.

Organizacja zjazdu nie stała na wysokości swego zadania. Biuro kongresu przenoszone trzy razy, stąd powstały liczne nieporozumienia, zwłaszcza wśród uczestników zagranicznych. Nie wiadomo, czy prawda, opowiadano sobie jednak w Berlinie, że krótko przed zjazdem organizatorzy potracili głowy i że organizację końcową zajęli się przybyli tymczasem do Berlina Amerykanie. Natomiast doskonale umiano zorganizować przyjęcia oficjalne, a przede wszystkim mowy nań wygłoszone. Na jednym z „Bierabędów“ poza Stresemannem, który bawi w Hadze, byli

obecni literalnie wszyscy ministrowie pruscy i niemieccy. Przemówienie oficjalne wygłosił minister Reichsweltry Gröner, któremu bardzo obszernie odpowiedział prezydent Międzynarodowego Związku Reklamowego Younggreen z Nowego Yorku. „Były czasy — mówił — kiedy Niemcy szli odosobnieni. Z radością stwierdzam, że obecnie idą wspólnie z wszystkimi narodami i cieszą się, że mówić mogą do panów nie jako gość, lecz jako człowiek do człowieka, jako przyjaciel do przyjaciela“.

Jeśli się zważy, że w zjeździe brało udział około 3.000 Amerykanów, i to ludzi przeważnie wpijanych, to stwierdzić należy, że Niemcy osiągnęli tutaj nieład sukces także polityczny. Niewątpliwie to też głównym ich było celem.

Równocześnie ze zjazdem otwartą została w Berlinie wystawa reklamowa, która potrwa do 8 września br. Na wystawie przeważają eksponaty gazetowe. Powtarzają się tam częściowo stoiska, jakie widzieliśmy na zeszłorocznej wystawie prasy w Kolonii. Wystawa mieści się w Charlottenburgu w bardzo obszernych dwóch halach i, jakkolwiek z dziedziny nowoczesnej reklamy, zwłaszcza świetlnej, nie przynosi nic nowego, to bądź co bądź stanowi dla tych wszystkich, którzy się reklamą interesują, poważny przyczynek do rozszerzenia swej wiedzy.

Bezpośrednio po kongresie berlińskim otwarto niemieckiej uroczystości międzynarodową wystawę plakatów w Monachjum. Otwarcia dokonał nadburmistrz dr. Scharnagl w obecności przedstawicieli rządu bawarskiego i licznych gości zaproszonych. Podczas otwarcia przemawiali przedstawiciele z Ameryki, Anglii, Szwajcarii, Danii, Holandji a także z Polski przedstawiciel „Para“ p. Krajna. W wystawie biorą udział 34 państwa, w tym także Polska, której dział prezentuje się bardzo okazale. Nieprzeciętną wartość eksponatów polskich podkreślił przy otwarciu wystawy jeden z mówców programowych prof. Glas, bardzo pochlebnie wyrażając się o artystach naszych, zwłaszcza Gronowskim, Jastrzębowski, Norblinie itd.

Wystawa sama jest niewielkich rozmiarów, eksponaty poszczególnych państw nie przekraczają liczby 20, poza Niemcami, którzy wystawili kilka stoisk i poza Monachjum, które to miasto specjalnie silnie jest reprezentowane.

Z wystawy artystów monachijskich podnieść należy piękną wystawę ziomka naszego p. Walentego Ziętary (rodem z Kruszwicy), który, mieszkając od lat 20 w Monachjum, cieszy się tam wielką popularnością i należał do inicjatorów i współorganizatorów wystawy.

się zaopatrzyć w nowy Rytuał Polski lub w kancjonał ks. dr. Gieburowskiego.

Drugi kurs dla higienistek społecznych

Coraz to szersze kręgi zatacza myśl przewodnia w medycynie, że najlepszym leczeniem choroby jest niedopuszczenie do niej Zapobiegawcza ta akcja znajduje swój wyraz w tworzeniu instytucji, których pierwszym zadaniem jest nie tępienie choroby, lecz ustrzeżenie przed nią. Instytucje te mają za zadanie usuwać wszelkie niebezpieczeństwo, grożące zdrowemu człowiekowi, pouczać go o życiu higienicznym, mającym to zdrowie utrzymać, a w razie stwierdzenia początków choroby skierowywać go do odpowiednich zakładów, które chorobę tę zduszą w samym zarodku. Do takich instytucji należą stacje opieki nad matką i dzieckiem, których celem jest zachowanie w zdrowiu niemowlęcia i matki, w czasie karmienia — żłobki, gdzie się dzieci, pozbawione opieki domowej, przeprowadza przez wiek dziecięcy.

Instytucje inne mają na celu wyszukiwanie przypadków chorobowych, by przekazać je leczeniu, a otoczenie uchronić przed wystąpieniem chorób zakaźnych i to chorób przewlekłych. Do takich instytucji należą: poradnie i przychodnie przeciwnie, przeciwjadłowe, i przeciwweneryczne. Instytucja zapobiegawcza o najszerszym zakresie działania jest stacja sanitarna, której zadaniem jest szerzenie zasad higieny, opiekowanie się chorym, lub niedołącznym, czy on jest dzieckiem, czy starcem, udzielanie pierwszej pomocy aż do nadejścia lekarza.

Duszą tych instytucji jest higienistka. Od jej inteligencji i wykształcenia zależy celowa i zbawienna działalność stacji. Higienistek mamy jeszcze mało, liczba ich

jednak wzrasta z dnia na dzień; dążeniem przede wszystkim czynników zainteresowanych w szerzeniu zasad higieny winno być, by higienistki należały fachowo wykształcić i to z materiału najlepszego.

W poczuciu tego obowiązku zorganizował Okręgowy Związek Kas Chorych w Poznaniu 10 miesięczny kurs dla higienistek społecznych o poziomie wyższym, jak poprzedni. Kurs rozpocznie się w październiku roku bieżącego.

Blizszych informacji, dotyczących kursu, udzielają prócz Okręgu Związku Kas Chorych w Poznaniu i Kas Chorych w województwie poznańskim i pomorskim, również Związki Kas i Kasy Chorych na terenie całej Polski. Zgłoszenia na kurs przyjmuje do 31. 8. 1929 r. Okręgowy Związek Kas Chorych w Poznaniu, ul. Patrona Jackowskiego 32.

Zjazd przedsiębiorców budowlanych w Poznaniu

W niedzielę 25. bm. odbył się w Poznaniu w sali pana Jarockiego I Zjazd przeds. bud. celem utworzenia wolnego cechu murarskiego i ciesielskiego, z siedzibą w Poznaniu.

Oddawna już dawał się odczuwać brak organizacji, któraby łączyła rzesze przedsiębiorców budowlanych. Myśl tworzenia podanej organizacji podjął p. W. Kaczmarek z Poznania, który nie szczędząc trudów i kosztów, zwołał zjazd przedsiębiorców budowlanych z całego obwodu pozn. Izby Rzem.

P. Kaczmarek zagał zjazd i powitał uczestników zjazdu, między innymi p. Dr. Kłuska jako przedstawiciela I instancji Przem. oraz p. Zagrodzkiego jako gościa.

Po przeczytaniu porządku obrad, wybrano marszałkiem zjazdu jednogłośnie p. Kaczmarka, a sekretarzem zjazdu p. Świńskiego. Następnie wygłosił pan Prędko z Poznania referat, omawiając w krótkości dzieje cechów w Polsce, zadania i znaczenie cechów w dobie obecnej, a szczególnie utworzenie własnego cechu.

Po referacie wywiązała się ożywiona dyskusja, zakończona powzięciem uchwały o utworzeniu cechu. Delegat magistratu pan dr. Kłusek zapoznał zebranych ze statutem cechowym, przyczem wyłonił szereg postulatów, które uchwalono.

Po załatwieniu szeregu spraw formalnych, wybrano komitet organizacyjny, któremu powierzono zrealizowanie powziętych uchwał. Do komitetu należą: inicjator zjazdu p. W. Kaczmarek, pp. Prędko, Pawłowski i Świński.

Po wyczerpaniu porządku obrad, zamknął zjazd marszałek p. W. Kaczmarek hasłem: „Cześć rzemiosłu!“

2041 linii autobusowych w Polsce

Komunikacja autobusowa w Polsce rozwija się w niebywale szybkim tempie. Według danych min. robót publicznych, liczba linii autobusowych w 1927 r. wynosiła 984, a w r. 1928 sieć linii międzymiastowych wzrosła do 2041. W bież. roku i ta cyfra jeszcze bardzo znacznie powiększyła się.

Na wszystkich liniach kursowało 2121 autobusów, stanowiących własność 1771 przedsiębiorstw. Z międzymiastowej komunikacji autobusowej korzystało 138.750 osób, przyczem autobusy przebyły 285.677 kilometrów przy długości szlaków 20.281 klm.

Zmiana rozkładu lotów komunikacji powietrznej w Polsce

Z dniem 16 sierpnia rb. wprowadzony został na polskich szlakach powietrznych jesienny rozkład lotów, według którego samoloty kursują codziennie w obu kierunkach między Warszawą a Poznaniem (do zamknięcia P. W. K. dwa razy dziennie), dalej między Warszawą — Katowicami — Krakowem, Warszawą — Lwowem, Warszawą — Gdańskiem, Katowicami — Poznaniem, Poznaniem — Bydgoszczą — Gdańskiem. Poza tem samoloty kursują co drugi dzień w obu kierunkach między Warszawą a Krakowem bezpośrednio, oraz Krakowem a Wiedniem. W pozostałe zaś dni tygodnia z Warszawy do Krakowa przez Katowice, skąd dalej przez Brno do Wiednia, oraz z Wiednia przez Brno do Katowic lub Krakowa i Warszawy. Między Katowicami a Krakowem kursują samoloty w obu kierunkach dwa razy dziennie.

Nowy rozkład lotów zezwala na odbycie podróży powietrznej w jednym dniu z przesiadaniem na liniach Kraków — Katowice — Poznań — Bydgoszcz — Gdańsk, Kraków — Katowice — Warszawa — Gdańsk, Gdańsk — Warszawa — Katowice — Brno, Katowice — Kraków — Brno, Kraków — Katowice — Wiedeń, Lwów — War-

szawa — Gdańsk, Lwów — Warszawa — Poznań, Warszawa — Katowice — (Kraków) — Wiedeń, lub w kierunku odwrotnym.

Z różnych stron Polski

Ruch turystyczny w Zakopanem

Dane statystyczne zarządu uzdrowisk wykazują, że w miesiącu czerwcem bawilo w Zakopanem 175 obcokrajowców, w lipcu 521. Główny kontyngent stanowią Stany Zjednoczone 318 (cyfry za oba miesiące) dalej idą: Prusy 75, Anglia, 66, Austria 39, Czechosłowacja 38, Gdańsk 25, Danja 23, Francja i Rumunia 115, Węgrzy 14, Jugosławia 11, Belgja 10. Poniżej 10 osób: Włochy, Irlandja, Holandia, Grecja, Finlandja, Rosja i t. ogółem 30 państw.

Skazanie hromadowca i amnestja

Sąd Okręgowy w Grodnie wyrokiem z dn. 24 bm. skazał na rok więzienia Pawła Gorbacza, mieszkańca gminy skidelskiej, powiatu grodzieńskiego. Gorbacz, jako mały zaufania komunistycznej listy wyborczej nr. 13 (podczas wyborów do Sejmu w r. 1928) w komisji wyborczej w Skidlu podburzał w dn. 4 marca 1928 r. tłum do wystąpień przeciwpaństwowych. Na mocy ustawy amnestyjnej jednak, sąd darował Gorbaczowi wymierzoną mu karę całkowicie.

Prace regulacyjne i budowlane w Rabce

Bawiła tu ostatnio komisja ministerjalna w sprawie podjęcia planu regulacyjnego Rabki, której szybki rozrost wywołuje konieczność jaknajszybszego jego przeprowadzenia. Delegat Min. Robót Publ. inż. Dudek odbył ogólną inspekcję, poczem oddano opracowanie planu regulacyjnego inż. Zdybalskiemu z Krakowa oraz poczynienie zdjęć terenowych jako substrat do tego planu. Koszt z tem związane pokryje Min. Robót Publ. oraz Komisja Zdrojowa w Rabce. Województwo Krakowskie zakupiło niedawno teren 11 morgów celem wybudowania nowoczesnego sanatorium dla dzieci o przeszło 300 łózkach. Roboty rozpoczną się już z wiosną. (paz)

Antypaństwowa działalność ruskiego proboszcza

W domu ks. Hirniaka gr. kat. proboszcza w Jamnicy przeprowadziła policja rewizję, na skutek której aresztowano dwóch jego synów, studentów uniwersytetu oraz dwu miejscowych parobków. Rewizja zaprowadziła bowiem na trop zbrodniczej organizacji antypaństwowej, której dziełem było między innymi podcięcie i obalenie szeregu słupów telegraficznych na gościńcu obok Kryłosa. Przeprowadzono też rewizję u kilku mieszkańców wsi Pawełcze i aresztowano studenta Bodnarczuka, dwu uczniów gimnazjalnych i 4 parobków. Trzej z nich będą odpowiadać przed sądem z wolnej stopy, reszta przebywa w więzieniu. (paz)

Mimochodem

Troszeczkę ciszej...

Istnieją towarzystwa opieki nad zwierzętami. Proponowałbym jeszcze założenie podobnych instytucji, biorących w obronę nasze nerwy. Czem bowiem gorszem są nasze nerwy od pocciwych siwków, czy burków.

Kiedys nad ranem miałem bardzo przykry sen. Znajdowałem się w samym środku pola bitwy. Wszędzie trupy i trupy... A ponad wszystkim górował przeraźliwy bas armat, wystukujących bez przerwy swoje straszliwe intermezzo.

Zbudziłem się, obłany potem. Tymczasem armaty były w dalszym ciągu.

Oprzytomniałem. To moi sympatyczni sąsiedzi dają znać wszystkim dookoła, że już są na nogach.

Nie wiem, czy kto zwrócił już na to uwagę, ale mam wrażenie, że w Poznaniu specjalnie energicznie i solidnie zatrzaskuje się drzwi.

Niema w tem zresztą nic złego, wiadomo przecież, że poznańscy są energiczni i solidni.

Gdyby tak jednak istniało towarzystwo opieki nad nerwami, możeby chociaż jego członkowie usiłowali zamknąć drzwi z mniejszym, że tak powiem, patosem.

Nasuwa mi się na myśl pewne zabawne zdarzenie. Jedną z znajomych pań, osoba w wysokim stopniu nerwowa, opowiadała, że była w lombardzie podczas licytacji.

— Były tam rzeczywiście niezwykle korzystne okazje — mówiła — i kilkakrotnie licytowałam cenne przedmioty, coż kiedy w końcu wyniesiono mnie stamtąd zemdloną.

— Widocznie było zbyt duszno.

— Nie. Tylko za każdym razem, gdy już miałam „dobić targu“ uderzył jakiś pocziwie wyglądający pan młotkiem w stół z taką szaloną siłą, że zawsze robiło mi się słabo i wyprawdzano mię na powietrze.

— Nikt nie szanuje naszych nerwów!

Digamma.

Walny zjazd „Rozwoju“

Związek Samoobrony Społecznej „Rozwój“ komunikuje:

Otwarcie X. dorocznego walnego zjazdu delegatów „Rozwoju“ odbędzie się w sobotę, dnia 31 b. m., o godz. 10.30 przed południem w sali Biblioteki Uniwersyteckiej przy ul. Fr. Ratajczaka 4-6.

Tamże w niedzielę, dnia 1 września o godz. 12 w południe zebranie, na którym wygłoszą referaty ks. dr. Adam Wyrebowski i inżynier Godlewski.

Prosimy członków i sympatyków o liczny udział.

Program kursu muzyki kościelnej w Pelplinie

w dniach 17 i 18 września br.

(KAP) Dnia 17 września zostaną wygłoszone następujące referaty:

1. Na jakiej podstawie liturgicznej powstała Editio Vaticana oraz nowy Rytuał Polski — ks. kan. dr. Gieburowski. 2. O dzwonach — ks. dyr. Wiśniewski. 3. Nowy Rytuał Polski w porównaniu z dawniejszymi rytuałami — ks. kan. dr. Gieburowski. 4. Praktyczne wskazówki o budowie organów — organista tumski p. Hermańczyk.

Dnia 18 września: 1. Zmiany śpiewów liturgicznych w nowym Rytuale — ks. dyr. Wiśniewski. 2. Wpływ muzyki kościelnej na muzykę świecką i odwrotnie (część 1) p. prof. dr. Kamieński. 3. W jaki sposób należy przeprowadzić przepisy ostatniej encykliki papieskiej o muzyce kościelnej — ks. Dreszler. 4. Wpływ muzyki kościelnej na muzykę świecką i odwrotnie (część 2) — p. prof. dr. Kamieński. — Każdy z uczestników kursu powinien

POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA

Francuzi w pawilonie ziemian

Dzisiaj przed południem parlamentarzyści francuscy zwiedzili pawilon Związków Ziemian.

Honory domu robili prezes Rady Naczelnej Organizacji Ziemiańskich ks. R. Lubomirski oraz senator Z. hr. Łubieński. Ks. Lubomirski przywitał gości przemówieniem, w którym przedstawił znaczenie większej własności. Większa własność w Polsce jest intensywnie zagospodarowana i wskutek tego zdolna do wyżywienia miast i wojska, a nawet części ludności rolniczej.

„W razie komplikacji politycznych — mówił prezes R. N. O. Z. — zawsze możliwych na terenie Europy, poważny zapas żywności, pochodzący z intensywnej kultury i będący do dyspozycji tych, którzy krew swą przelewać będą dla obecnego porządku politycznego Europy, zapewni niewątpliwie pokój ogólny. Produkcja zboża naszej większej własności wystarcza do obrony kraju; byłoby jednak wskazane mieć większy nadmiar z powodu możliwości dłuższych walk“.

Goście z zainteresowaniem przyglądali się zgromadzonym w pawilonie grafikonom i z entuzjazmem mówili o ogromie pracy, dokonanej w przeciągu 10 lat. Z uznaniem podkreślili, iż w tak krótkim okresie czasu rolnictwo polskie uprawiło ponad 4 miliony ha odlogów, powstałych podczas wojny, oraz podniosło do takiego stopnia hodowlę zarówno pod względem ilościowym, jak i jakościowym, że przewyższa ona obecnie stan przedwojenny. Praca dokonana przez polskich rolników — mówili nasi sojusznicy, jest tem godniejsza podziwu, że nie otrzymaliśmy odszkodowań wojennych, a więc własnymi siłami uskuteczniście to wielkie dzieło, jakim jest dzwignięcie polskiego rolnictwa na tak wysoki poziom. — Przyjaciele nasi zaznaczyli również — że przebudowa ustroju rolnego Rzeczypospolitej musi odbywać się bez wstrząsów — na drodze ewolucji. Intensywnie zagospodarowane warsztaty folwarczne — mówili goście — winny być nie tylko zachowane, lecz i popierane, gdyż odgrywają decydującą rolę w aprowizacji kraju, co w wypadku wojny ma specjalnie doniosłe znaczenie, oraz dają licznym rzeszom robotników rolnych takie warunki bytu, jakich nie posiada ogromna większość właścian, pracujących na własnym zagonie.

Po dokładnym zwiedzeniu pawillonu Związku Ziemian, goście udali się do pawillonu ziemianek.

Z panoramy P. W. K.

Z wrażeń na P. W. K. „Obriezak“

Jaką jest na kresach wschodnich wojskowa rola Korpusu Ochrony Pogranicza, w skróceniu „Kopem“ zwanego? Sala nr. 52 w Pałacu Rządowym udziela nam ciekawych informacji. Uzupełniają one tę jedną, sumaryczną, o której była już tutaj mowa, a mianowicie listę strat, imiennie na czerwonym płótnie podaną, oraz spis odznaczeń za waleczność, których jest kilka setek...

Materiałów do tej sprawy oczywiście nie poskąpiono, w sali 52 cały szereg tablic w rubrykach rocznych poucza nas o działalności Korpusu na głównym terenie jego pracy. Ot pierwsza taka tablica. Zawiera pozycje następujące: z ręki bandytów zginęło, wzgl. rannych; następnie zastrzelono, wzgl. raniono przekraczających granicę; dalej, bandytów: ujęto, raniono, zastrzelono; nakoniec pozycja: schwytano szpiegów.

Otóż w szczegółowym zestawieniu wygląda to następująco. W r. 1924/5 z ręki bandytów zginęło 14, a rannych było 12, w roku następnym (1925/6) już mniej, bo odpowiednie cyfry wypadają 10 i 9, jeszcze mniej w r. 1926/7, bo zabitych 3 i rannych 5, zaś w roku ostatnim pozycja ta — na szczęście — vacat. Najwidoczniejszy wyraz działalności Korpusu. I przekraczających granicę z narażeniem się na strzały coraz mniej: jeśli w r. 1924/5 próbowano szczęścia 40 później zastrzelonych i 30 rannych, to w r. 1927/8 odpowiednie cyfry wypadają 14 i 9. I z bandytami dano sobie radę. W r. 1924/5 ujęto ich 22, raniono 18, zastrzelono 79. Jednak już w roku 1925/6 „obroty“ są mniejsze, wyrażają się w cyfrach 10, 4 i 31, zupełnie zaś opadają w r. 1926/7 (5, 1 i 11), znikają zaś całkowicie w roku 1927/8. Obok tego zabrano się do pracy nad tępieniem szpiegostwa likwidując w r. 1927/8 25 afer szpiegowskich i aresztując 32 osoby. Jest to działalność o nieobliczalnych następstwach dla wewnętrznego układu stosunków. Bo i wzmaga się prestige państwa, któremu — wstyd wspomnieć — nie obijają wojewody, kształtują się warunki dla rozwoju gospodarczego, który przedewszystkiem potrzebuje spokoju. Prof. Fr. Bujak analizując z uczniami kronikę Janka z Czarnkowa, szczególnie zwracał uwagę na te ustępy, które mówiły o tłumieniu przez Kazimierza Wielkiego niepokoju publicznego, jako na przejaw świadomego kształtowania podstaw pod rozwój gospodarczy.

Wspomnieliśmy o jednej tablicy, jest ich więcej. Druga n. p. podaje

materiały do powstrzymywania nielegalnie przekraczających granicę, do ruchu ludności granicznej, do wysiedleń do Polski przez państwa zewnętrzne, nakoniec podaje cyfrowo ilość strzałów oddanych przez K. O. P. Dalsza szczegółowo obrazuje walki z bandytami i dywersantami.

Nieocenionym materiałem „pomocniczym“ do zobrazowania ostatniej działalności Kopu jest zgromadzony w sali 51 arsenał bandycko-dywersancki. Więc napozór broń palna: model 1925, okazy są takie:

1. „Karabin wykonany pomysłem posiadacza, a mianowicie zamek i obłada wzięte zostały z karabinu austriackiego Manlichera wz. 95; lufa zaś z broni myśliwskiej (t. zw. pojedynki). Łoże i inne części składowe wykonane zostały odręcznie. Celem łatwiejszego ukrycia przenoszonej broni lufa była wykręcana. Karabin ten odebrano dywersantowi w 1925 roku w rejonie Skala nad Zbruczem“.

2. „Obriezak. Przerobiony odręcznie z karabinu austriackiego Manlichera wz. 95“; „obriezak“ dlatego, ponieważ obcięto część drewnianą i obcięto lufę dla łatwiejszego ukrycia broni. Systematyk orzekłby, że chowano broń, albo przez wykręcanie, albo przez obcinanie lufy. — „Broń tę odebrano dywersantowi 1925 r. w rejonie Skala nad Zbruczem“.

Nietylko austriackie Manlichery służyły za przedmiot ćwiczeń rusznikarskich o wybitnym podkładzie samouctwa, ale i rosyjskie, ponadto i zwykle strzelby myśliwskie. I tak spotykamy inny „obriezak“. Jest to przerobiony karabin rosyjski wz. 91 5-cio strzałowy. „Normalna długość karabinu wynosi 1 m. 30 cm.“ (skrócony do kilkudziesięciu centymetrów). Obok tego broń myśliwska, a więc n. p. „Pojedynka“, „broń wykonana z części składowych starej broni myśliwskiej, oraz części dorobionych odręcznie. Odebrano ją przy schwytaniu dywersantów nad Zbruczem“. Obok tego inna „pojedynka“.

Wszystko to można oglądać.

Inne rodzaje broni są też reprezentowane, a mianowicie: 1. Tłuczek, a więc „Tłuczek sprężynowy, zakończony śrubą z mufką noszony w rękawie. Odebrany dywersantowi 1926“, obok tego „Tłuczek sprężynowy zakończony ciężarkiem z ołowiem“. 2. Pręty, a mianowicie „Pręt druciany zakończony skówką z łuski naboju“. 3. Laski. „Laska, t. zw. bykowiec wypełniony wewnątrz drutem i zakończony ciężarkiem z ołowiu. Odebrano dywersantowi 1926 roku na granicy polsko-rosyjskiej“.

Tak się tu bawiono

Wyłapywanie „obriezaków“ ma swoje trudności i latem i zimą. W lecie trzeba brodzić po bagnach, szczególnie po takim Polesiu, w zimie znów lód i zasypany śnieżny. Tę ostatnią przeszkodę pokonano jednak, stwarzając patroli narciarskie z karabinami ręcznymi i maszynowymi. Dobrze ilustrują tę rzecz zdjęcia fotograficzne w pokoju 51. A więc szeregowy na narciach z karabinem opartym o łaskę, drugi z karabinem maszynowym, jak dziecko ze sankami.

Opuszczamy tę salę z uczuciem głębokiego szacunku dla ludzi, którzy zdala od świata pełnią swoją ciężką służbę z największym pożytkiem dla państwa.

Dr. Z. Wojciechowski

Polska i grzyby

Jest w Pawilonie spożywczym pewien kącik, którego nie chciałbym zwiedzać z prof. Fel. Teodorowiczem, największym u nas znawcą i najsympatyczniejszym w świecie fanatykiem wzbogacenia Polski przez te smakowite roślinki. Jest to malutka tabliczka, na której wymalowano naszą tragedję grzybową, a z której wynika, że dość dziwnie w tym zakresie gospodarujemy.

Polska stoi na drugim miejscu co do bogactwa grzybów. Pierwsze ma Syberja. A jednak nietylko wywozimy grzybów bardzo mało — ale przywozimy je na własny użytek z zagranicy! Z wywozem jest licho. W r. 1926, kiedy osiągnął szczyt, sprzedaliśmy świeżych grzybów tylko 4.000 centnarów metrycznych; odtąd eksport zmalał a przywóz urósł, chociaż jeszcze w r. 1925 przyszło z zagranicy ledwie 1 centnar tej smakowitej przyprawy. Ze suszonymi grzybami to już całkiem polapać się nie można. Od r. 1925, kiedy sprowadziliśmy tylko 162 centnary metryczne, urósł import w r. 1928 prawie dziesięćkrotnie bo na 1269. Wywóz natomiast, najwyższy w r. 1925 (1407 cent. metr.) zmalał zaraz w następnym roku do 689 centnarów i ledwie na 944 podniósł się w roku 1928.

Dobrze, iż chociaż w jednym względzie uspokaja nas ta mała tabliczka. Oto nasze własne grzyby, zagranicę wywiezione nie wracają do nas jako marynaty i konserwy. Takimi niedołączkami nie jesteśmy. Słyszałem, że tak jest, ale to musiała być plotka. W r. 1925 przywieźliśmy takich puszek czy siołków 36 centnarów metrycznych, w r. 1928 już tylko połowę, dokładnie 18, zaś wywóz nasz rośnie i z 120 centnarów w r. 1925, prawie się w r. 1928 potroił, dochodząc do 313 centnarów.

Niemniej bogactwo nasze grzybowe wcale jeszcze wyzyskane nie jest, a mogłoby rosnąć jak grzyby po deszczu. Państwowy Instytut Eksportowy tem się wprawdzie zainteresował, i przed miesiącem zwołał do Warszawy konferencję, ale nic jeszcze nie wiadomo co urządzili przedstawiciele ministerstwa rolnictwa, dyrekcji leśnych, izb przemysłowo-handlowych i organizacji rolniczych. W tym roku nic już, zdaje się, że zwiększenia eksportu nie będzie, chociaż był on tak mokry, że mogliśmy zasypać grzybami całą Europę. Jeżdżą wprawdzie po Polsce agenci firm zagranicznych, ale pożytek cały pójdzie do ich kieszeni, nam ledwie coś się okroi.

Szkodka, że spełził na niczem, przynajmniej w tym roku, świetny pomysł prof. Teodorowicza, który doradzał tak: niech w każdej parafii zbierze proboszcz bezrobotnych, jednego wyśle się na zorganizowany ad hoc kurs grzyboznawstwa, dobierania i suszenia, urządzony w sierpniu; we wrześniu i październiku wielka zbiórka grzybów w całej Polsce, suszenie i eksportowanie; w listopadzie i grudniu zamknięcie rachunków i podział zysków.

Może co z tego planu urzeczywistni się w przyszłości, skoro Instytut Eksportowy wziął grzyby na swój warsztat. Prof. Teodorowicz marzy o tem, aby zbiórki, suszenie i przygotowanie grzybów do eksportu oddać stosownie zorganizowanemu bezrobotnym. Jakaż by to była społeczna ulga! Śpichlerzem Europy nie jesteśmy i nie prędko będziemy, ale grzybiarnią możemy zostać w jednej chwili. Gdyby tak nasza wspaniała Wystawa zapisała się w naszym gospodarstwie społecznym jako początek nowej grzybnej ery!

Dwa światy

DZIAŁ GOSPODARCZY

Problem wychowania gospodarczego w Czechosłowacji

Rozwój wypadków politycznych i usiłowań ekonomicznych w Czechosłowacji od 1918 r. można najkrócej scharakteryzować jako cierpliwe i stopniowe, ale zarezem systematyczne dążenie do konsolidacji wewnętrznej. W znacznej mierze wysiłki te uwiecznione zostały już rezultatami dość pomysłnymi, sporo jednak pozostaje jeszcze w dziedzinie tej do zrobienia. I tak dochodzimy, obserwując bacznie kierunek ogólnej polityki gospodarczej kraju i oceniając krytycznie jej dotychczasowe wyniki, do wniosku, że przede wszystkim dwa ważne problemy wybijają się ostatnio na czoło współczesnych zagadnień społecznych. Jest to najpierw upadająca aktywność bilansu handlowego i następnie paląca kwestja użytkowania silnego przyrostu ludności. Obydwie sprawy o znaczeniu ogólnie państwowym uzupełniają się nawzajem. Na ich wspólnym tle wydatnia się zagadnienie trzecie, które jest do pewnego stopnia syntezą obu problemów wyżej wspomnianych: w jaki sposób należy zorganizować produkcję i uporządkować handel republiki, by jej obywatele znaleźli w ramach swego państwa znośną i trwałą egzystencję? Oto jest jednocześnie kardynalne zadanie nie tylko odpowiedzialnych czynników rządowych, lecz i wszelkich związków społecznych i zawodowych.

Doświadczenia ostatnich lat pouczają nas, iż Czechosłowację uważać należy już za państwo przeważnie przemysłowe, pomimo że posiada bardzo rozwinięte i postępowo prowadzone rolnictwo. Nikt nie przeczy obecnie, że samo rolnictwo nawet po dalszym jeszcze udoskonaleniu produkcji nie byłoby w stanie wyżywić naturalnego przyrostu ludności. Zatrudnić dziesiątki tysięcy mózgów i rąk ludzkich, które corocznie rekrutują się z nadwyżki ludności, to przede wszystkim zadanie przemysłu, rzemiosła i handlu. Przedwczesne bowiem i nieaktualne są dziś teoretyczne rozważania na temat, czy uda się w bliskim czasie uregulować kwestję regularnej emigracji do Francji, Rosji, Kanady lub Argentyny. Rozwiązanie zagadnień pozostających w związku z masową emigracją lub kolonizacją stanie się dla Czechosłowacji aktualnym dopiero z chwilą, gdy wszystkie grunta nadające się pod uprawę będą dla celów rolniczych w zupełności wykorzystane, gdy także bogactwa mineralne zostaną odpowiednio przez ekonomistów zużyte, gdy przemysł i rzemiosła osiągną szczyt możliwości produkcyjnych, gdy eksport znajdzie się wyłącznie w ręku firm krajowych, z wykluczeniem pośredników zagranicznych. Ostatnie zdanie zawiera równocześnie wyliczenie najważniejszych braków, jakie racjonalna gospodarka ma w Czechosłowacji jeszcze do zwalczania lub usunięcia.

Jeśli pytamy, skąd braki lub błędy te pochodzą, dostajemy zazwyczaj odpowiedź, że są to naturalne następstwa niedostatecznego przygotowania i wykształcenia ekonomicznego w szkołach, gdzie dopiero w ostatnich latach zwracano na konieczność praktycznego wychowania energiczniejszą uwagę. Dawniej jednak dawały się na tem polu zauważyć luki prawie rażące. Gównie usiłują najlepsi ekonomiści kraju przeciwstawić się tłumemu wywozowi inteligencji, robotników i surowców. Wywóz taki oznaczają za największe nieporozumienie gospodarcze dawniejszych generacji, które nie zdążyły jeszcze uswiadomić sobie należycie, iż nie przypadkowy zarobek zagranicą, lecz intensywne wykorzystanie wszelkich sił roboczych w kraju i dla kraju powinno stanowić myśl centralną gospodarki państwowej. O ile Czesi cieszą się z granicą opinią dobrych praktyków, o tyle w kraju sami odczuwają, że trzeba im się w kierunku wielu jeszcze rzeczy nauczyć i przede wszystkim przystosować wychowanie własnej młodzieży do zmienionych wymagań czasów powojennych. Przed 1914 zagraniczna konkurencja nie dokuczała tak ostro producentom czeskim jak dzisiaj, gdy wypada wyteżyć wszystkie siły i zdolności, by obronić rynki krajowe przed inwazją obcych importatorów, zaś dla producentów czeskich

zdołać jaknajszersze rynki zbytu zagranicą. Doniosłość tego skomplikowanego zadania nie doceniali przed wojną ani rolnicy ani przemysłowcy czescy, bo ich kraj wchodził wówczas w skład większego organizmu państwowego, którego terytorjum samo w większej części dostarczało konsumentów producentom czeskim. Tego po wojnie niema. Od jedenastu lat zgórą rolnicy i przemysłowcy czescy spotkali się z ekspansywną konkurencją zagraniczną, która zmusza ich do zmiany metod i rewizji starych, utartych dróg.

Obecne stadium czechosłowackiej gospodarki krajowej znajduje się właśnie pod znakiem takiej to rewizji. Jednym z powodów do przyspieszenia tej reorganizacji życia ekonomicznego jest upadek eksportu, utrata niektórych rynków obcych i bierny bilans handlowy. To naprowadziło kierowników współczesnego ruchu gospodarczego w republice czechosłowackiej na myśl stopniowego potaniaenia produkcji, skoncentrowania organizacji zawodowych i obudzenia intensywniejszego zrozumienia dla praktyki ekonomicznej w kołach młodzieży. Po wojnie był w Czechosłowacji taki okres czasu, gdy właśnie młode i najmłodsze pokolenie skłaniać poczęło się do pewnego biurokratyzmu, szukając zajęcia prawie wyłącznie w najrozmaitszych biurach państwowych, samorządowych lub innych. Był to kierunek zanadto jednostronny i niezdrowy. Wytłumaczyć można go było przejściowym silnym zapotrzebowaniem inteligencji biurowej w nowo powstałym państwie, lecz już po upływie kilku lat doszło się do przekopania, iż trzeba zwrócić się w inną stronę, biura bowiem są już doszczętnie zapełnione, zaś absolutem szkół średnich i wyższych zagraża długoletni brak zajęcia. To spowodowało sery profesorskie do zmiany dotychczasowej metody nauczania i do nałania nauce charakteru bardziej praktycznego. Odtąd szkoły zawodowe stały się Mekką, ziemią obiecaną dla 65 procent uczącej się młodzieży, która poświęca się masowo zajęciom przemysłowo-kupieckim. Od tej to najmłodszej generacji obiecują sobie czescy ekonomiści zwrotu w kierunku samowystarczalności gospodarczej kraju. Pod tym względem robiono ostatnio dużo, więcej niżli kiedykolwiek przedtem. Tutaj znajduje się też przyszłość gospodarczego zainteresowania Czechów.

V. Dresler.

Zniesienie cła wywozowego od pszenicy

Ważne uchwały komitetu ekonomicznego ministrów

Jak donosi Polska Agencja Telegraficzna, na wczorajszym posiedzeniu komitetu ekonomicznego ministrów, które odbyło się pod przewodnictwem prezesa rady min. dr. Świtalskiego, uchwalono nie przedłużać, począwszy od 1 września rb. pobierania cła wywozowego od pszenicy, następnie podwyższyć cło przywozowe na mąkę żytnią do wysokości 16 zł 50 gr. za 100 kg. oraz ustanowić zwrot cła w wysokości 20 zł od 100 kg. przy wywozie masła. Co do ostatniego zarządzenia, zaznaczyć należy, że chodzi tu raczej o premję eksportową, niż o zwrot cła, gdyż nie istnieje cło wywozowe na masło.

Uchwały powyższe przyjmą szerokie koła społeczeństwa, zwłaszcza zaś rolnicy z żywym zadowoleniem. Oznaczają one bowiem pewnego rodzaju zwrot w dotychczasowej polityce zbożowej rządu, który dotąd, wychodząc z założeń polityki ochrony interesów konsumentów, krepował wolny obrót ziemiopłodami w sposób wysoce szkodliwy dla interesów rolnictwa, stanowiącego podstawę naszego gospodarstwa krajowego.

Ustanowienie premji eksportowej dla masła jest wynikiem zaprowadzenia cła importowego na masło w Niemczech, którem to zarządzeniem dotknięta została prawie wyłącznie Polska. Premja ta wyrównuje mniejszej połowę podwyżki cła niemieckiego. Ułatwi ona niewątpliwie w znacznej mierze utrzymanie rynku niemieckiego przez naszych eksporte-

row masła, pozatem poprawi nasze szanse eksportowe do Anglii, drugiego najważniejszego naszego odbiorcy.

Warszawa, 30. 8. (AW) W związku z zamierzeniem zmian w dotychczasowej polityce rolniczej, jak również ustabilizowania jej na przyszłość, pp. ministrowie rolnictwa, skarbu i przemysłu i handlu w d. 28 i 29 b. m. przyjęli przedstawiciele Naczelnej Organizacji Zjednoczonego Przemysłu i Rolnictwa Zachodniej Polski gen. dyr. Faltera, gen. dyr. Ciszewskiego, b. min. Szydłowski, senatora Przybylskiego, J. Morawskiego i inż. Okoniewskiego. Wymienieni przedstawiciele przedstawili postulaty rolnictwa i przemysłu, uzasadnione trudnościami gospodarczymi wynikłymi z dotychczasowych posunięć w tej dziedzinie.

Przed IX Targami Wschodnimi

Budownictwo betonowe na Targach Wschodnich

Z okazji tegorocznych Targów Wschodnich odbędzie się we Lwowie z inicjatywy grona budowniczych w dniach 13, 14 i 15 września p. t. „Nowe kierunki w budownictwie betonowym” cykl wykładów pod patronatem specjalnego komitetu złożonego z przedstawicieli władz, nauki i organizacji technicznych. Zadaniem tych wykładów będzie zaznajomienie inżynierów i techników pracujących w budownictwie betonowym z najnowszymi zdobyczami nauki i doświadczenia, które ten dział techniki postawiły na Zachodzie na tak wysokim poziomie. Wykłady poświęcone będą następującym tematom: „Zastosowanie betonu w architekturze”, „Kontrola wykonania robót”, „Maszyny przy robotach betonowych”, „Nowe sposoby udoskonalenia betonu” i „Pokazy prób wytrzymałościowych”. W związku z wykładami, uczestnicy będą mieli sposobność zwiedzenia specjalnie dla nich urządzonego na Targach Wschodnich działu obejmującego wszystkie okazy produkcji stojącej na usługach budownictwa betonowego, jak maszyny, cementy, kamienie sztuczne, izolacje, uszczelnienia, materiały zastępcze, literatura i t. d.

Ulgi przejazdowe na kolejach zagranicznych dla uczestników Targów Wschodnich

Na podstawie ulg przyznanych w całym szeregu państw przez władze centralne, zagraniczni uczestnicy IX Targów Wschodnich korzystają ze zniżek od normalnej ceny biletów jazdy przy użyciu wszelkiego rodzaju pociągów (prócz luksusowych) na wszystkich liniach kolejowych w Austrii, Czechosłowacji, Jugosławii, Rumunii i na Węgrzech. W szczególności karta stałego wstępu na Targi Wschodnie nabyta w miejscu wyjazdu, upoważnia posiadacza do korzystania na kolejach austriackich z 25%-owej zniżki w obie strony, czechosłowackich z 30%-owej zniżki w obie strony, na kolejach jugosłowiańskich i rumuńskich z 50%-owej zniżki w drodze powrotnej, zaś na kolejach węgierskich z 30%-owej zniżki w obie strony. Analogiczne zniżki przysługują również wszystkim uczestnikom Targów Wschodnich w przejeździe przez terytorja dotyczących państw z innych krajów.

Ulgi okrętowe na wodach lewantyńskich

Dzięki usilnym zabiegom konsultu polskiego w Gałacz, udało się dla uczestników Targów Wschodnich wyjednać przede wszystkim w dyrekcji rumuńskiej Państw. Żeglugi Morskiej (Service Maritime Romain) i w Tow. Okrętowego Khedivial Mail Line 40%-ową zniżkę na liniach okrętowych kursujących z Aleksandrii, Preusu i Konstantynopola do Konstantynopola na trzeciej z lewantyńskich linii okrętowych uzyskano w Tow. Okrętowym „Fraissinet w Marsylii zniżkę dla podróżnych w obydwu kierunkach z Marsylii, Genui i Konstantynopola do Konstantynopola. Dla kontaktu handlowego z Balkanem, dla którego Dunaj stanowi tanią i dogodną arterję komunikacyjną ważną jest wreszcie 50%-owa zniżka przynajmniej na statkach komunikacji śródlądowej przez Pierwsze Tow. Żegluzi na Dunaju we Wiedniu.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Kontyngenty przywozowe na IV kwartał 1929 r. Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu komunikuje, że wnioski o przydziały przywozowe z kontyngentów na IV kwartał 1929 winny wpłynąć do Izby przemysłowo-handlowej najpóźniej do dn. 7 września br. Izba przemysłowo-handlowa zwraca uwagę zainteresowanym, że z powodu ogromnego napływu wniosku kontyngenty się szybko wyczerpują, wobec czego wnioski niezłożone w terminie muszą być często załatwiane; odmownie. Dotyczy to szczególnie samochodów, motocykli, tkanin, konfekcyj, owoców i skór futrzanych. W podaniach o udzielenie pozwoleń na przywóz samochodów należy podać marki samochodów. Firmy przemysłowe sprowadzające towary do przeróbki fabrycznej; winny we wnioskach wyraźnie to zaznaczyć z podaniem ilości zatrudnionych pracowników i czasokresu, na jaki wymieniona we wniosku ilość towaru ma wystarczyć do produkcji. Wnioski takie uwzględnia się w pierwszej linii.

Izba zwraca uwagę, że wnioski należy sporządzić na przepisowych formularzach, które można otrzymać bezpłatnie w Izbie. Wnioski winny być sporządzone na każdą pozycję taryfy celnej oddzielnie. W jednym wniosku nie mogą być wymienione dwa lub więcej krajów pochodzenia, np. Anglja i Francja, lecz na każdy kraj pochodzenia należy złożyć osobny wniosek w dwóch egzemplarzach. Pierwszy egzemplarz wniosku należy ostemplować 3-złotowym znaczkiem, Izba przypomina, że do wniosków o udzielenie pozwoleń na przywóz z Austrii i Czechosłowacji należy dołączyć faktury potwierdzone przez austriackie wzgl. czeskie Ministerstwo dla Handlu. Wnioski o udzielenie pozwoleń na przywóz towarów z Czechosłowacji mogą importerzy również przesyłać bezpośrednio do Ministerstwa Przemysłu i Handlu, Wydział Handlu Zagranicznego.

Z ZAGRANICY

(z) Brak rąk roboczych w północnej Francji. W przemyśle francuskim daje się odczuć, zwłaszcza w północnej Francji, ostry brak rąk roboczych. W przemyśle stalowym i hutniczym jednego tylko departamentu du Nord brakuje zgórą 20,000 robotników do koniecznej normy. Fabryki usiłują zaradzić temu przez racjonalizację pracy i przejście na produkcję serjową. W tym celu poczyniono duże zamówienia w Niemczech i w Anglii na specjalne maszyny i obrabiarki.

(z) Z działalności A. E. G. W Berlinie odbyło się walne zgromadzenie akcjonariuszy największego przedsiębiorstwa elektrycznego Niemiec t. zw. Powstającego Towarzystwa Elektrycznego (A. E. G.) Zgromadzenie to miało powziąć uchwałę w sprawie powiększenia kapitału akcyjnego ze 186.250.000 mk. do 210.000.000 Podwyżka kapitału akcyjnego związana jest z nabyciem 30-to milj. pakietu akcji A. E. G. przez Towarzystwo Amerykańskie Gen. Elektr. Comp. Walne zgromadzenie po przemówieniach dyrektorów Towarzystwa udowadniających, że niema obaw, aby nabycie tego pakietu akcji doprowadzić mogło do zbyt wielkiego wzrostu wpływów amerykańskich w Towarzystwie, uchwalilo wnioski zarządu. W związku z tem wybrano do rady nadzorczej 5 przedstawicieli A. E. G. z Owenem Youngiem na czele.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań dnia 30. 8. 1929.

Warunki: Handel burtowny, parytet Poznań, ładunek wagonowo, dostawa bieżąca, za 100 kg.:

„Ceny orientacyjne” parytet Poznań

Zyto nowe suche zdatne do przemiatu	25,00—26,00
Usposobienie słabe.	
Pszenica nowa sucha zdatna do przemiatu	38,00—40,00
Usposobienie słabe.	
Jęczmień przemiatów	25,00—26,00
Jęczmień browarowy	28,50—31,50
Usposobienie spokojne	
Owies nowy	21,00—24,00
Usposobienie słabe.	
Maka żytnia w workach według urzędowo ustalonego typu (7%)	39,00
Usposobienie słabe.	
Maka pszenna 65% w worka	63,50—67,50
Usposobienie słabe.	
Otręby żytnie	18,75—19,75
Otręby pszenne	21,25—22,25
Rzepak	69,00—72,00
Groch Victoria	60,00—68,00
Ogólne usposobienie słabe.	

TARGOWICA MIEJSKA

Urzędowe sprawozdanie targowic Komisji Notowania Cen.

Poznań, dnia 30. 8. 1929.

Spędzono wołów —, buhajów 8, krów 23, bydła 31, świń 148, cieląt 106, owiec —, kóz —, prosiąt —. Razem zwierząt 285. Z powodu małego spędu notowań nie przeprowadzono.

Początek watykańska

(KAP). Listy, adresowane do Ojca św. są naturalnie stemplowane w urzędzie pocztowym Miasta Watykańskiego. Pierwszy list, jaki Papież otrzymał z nowym stemplem pontyfikalnym, pochodzi z Chin. Był on wysłany pod adresem Papieża z Hong - Kong w dniu 23. czerwca r. b. Ojciec św., uradowany tym zbiegiem okoliczności, mówi, iż jest szczęśliwy, że pierwszy list, jaki mu przyniesiono z nowego biura pocztowego, nadszedł z kraju misyj, co do którego Kościół żywi tyle nadziei i który sercu papieskiemu jest szczególnie drogi.

Nowa fala prześladowań religijnych w Rosji

(KAP) Potwierdzają się wiadomości o nowej fali prześladowań religijnych, jakie rozpoczął Lunaczarski po ostatnim zjeździe „bezbożników”. Zostało stwierdzone, że w ciągu ostatnich paru tygodni tylko w samej twerskiej gubernji zamknięto 48 cerkwi i 6 synagog, na skutek czego usunięto przeszło 30 duchownych. Członkowie gmin religijnych zakładają protesty, które przeważnie nie są brane pod uwagę, lub wręcz bywają odrzucane jako nieumotywowane. Podobne zamknięcie świątyn ma miejsce i w innych gubernjach centralnych, zwłaszcza tam, gdzie budzi się silniejszy ruch religijny, w celu jego stłumienia. Ostatnio prasa sowiecka coraz mniej zamieszcza wiadomości ze spraw religijnych. Nie mniej jednak donosi, że na Białorusi sowieckiej na skutek rezolucji związku „bezbożników” ma być w najbliższym czasie zamkniętych 6 kościołów katolickich i 6 cerkwi prawosławnych. Podany jest termin na dzień 1 września.

Jeżeli weźmiemy pod uwagę, że nie wszystkie podobne fakty trafiają do publicznej wiadomości — to możemy sobie wyobrazić do jakich rozmiarów już dochodzi realizacja uchwał ostatniego zjazdu „bezbożników”, jaki się odbył w dniach 10—15 czerwca r. b. w Moskwie.

Meble ze stali

Modernizacja stała się popularnym hasłem naszych czasów. Modernizujemy wszędzie i wszystko, co uda się zmodernizować, wykorzystując do tego celu pomysłowość geniuszu ludzkiego oraz postępy i udoskonalenie pracy zawodowej. Modernizacji zawdzięczamy dużo wygod i uproszczeń, szczególnie w gospodarstwie i urządzeniach domowych, gdzie n. p. światło elektryczne, zamiast dawniej używanej świecy lub lampy naftowej albo wodociąg i kanalizacja przyczyniły się w dużym stopniu do podniesienia kultury, higieny i komfortu. Obecnie słyszymy o nowej próbie modernizacji, która dotyczy zastąpienia wszędzie dotychczas używanych mebli drewnianych nowymi meblami ze stali.

Znane nam są od dawna meble żelazne, które używane są na większą skalę w szpitalach, przytułkach i letniskach, a rzadziej w biurach, bibliotekach i mieszkaniach, jednym słowem tam, gdzie chodzi o to, aby umebłowanie było skromne, tanie i pozbawione wszelkich cech przepychu. Zagranicą, szczególnie w Ameryce, zaprowadza się w ostatnich czasach meble stalowe, które, wspierając powoli meble z drzewa, zdobywają sobie coraz większe uznanie wśród publiczności.

Pierwotnie wprowadzono meble stalowe do urzędów, bibliotek, archiwów, muzeów itd., stąd dostały się one do teatrów, opanowały całkowicie szpitale i sanatoria, potem przyjęły się we wielkich biurach i hotelach, wreszcie zaczęły pojawiać się w prywatnych mieszkaniach. Zyskując sobie tak szybkiej popularności zawdzięcza ten nowy gatunek mebli przede wszystkim ciągliwemu doskonaleniu się stali, od której wymagano lekkości i łatwości obróbki, aby nadać gotowemu sprzętowi: poręczność, harmonię wymiarów i wygląd estetyczny.

Meble stalowe wyrobiły już swój własny, z natury materiału wypływający styl, nadający przestrzeni, w której są zastosowane, wygląd miły i pełen wdzięku, a w lokalach mieszkalnych nawet wrażenie ciepła rodzinnego. Osiąga się to przez powlekanie stali odpowiednimi farbami lub emaljami, dzięki czemu zanika wrażenie sztywności i zimna, jakie zazwyczaj metal wywołuje. Również w dotyku nie odczuwa się wtedy owego charakterystycznego chłodu metalu, zwłaszcza w przestrzeni zamkniętej i ogrzewanej, w której stal jest bynajmniej nie zimniejsza od drzewa.

Stal, w porównaniu z drzewem, okazuje wiele zalet, jakich drzewo mieć nie może, jest przede wszystkim materiałem trwałym i odpornym bardziej aniżeli drzewo na zużycie i wpływy atmosferyczne. Drzewo pod wpływem stałej działającej wilgoci pęcznieje i gnije, a jeżeli jest to wilgoć, pochodząca z grzyba domowego, to drzewo meblowe tak się nim zarazi, że przedmiot, przeniesiony z mieszkania zagrzybnionego do zupełnie zdrowego, zakaża je grzybem. W miesz-

kaniach zaś bardzo suchych meble zyskują się, paczą i wreszcie pękają; w spojeniach powstają szpary, przez które przedostaje się kurz i robactwo, jak pająki i mole, które stopniowo zjadają drzewo. Mówimy wtedy, że drzewo próchnieje.

W drzewie znajduje przytułek bardzo wiele bakterii chorobotwórczych: niebezpiecznie jest używać łożka drewniane go chorem na zakaźną chorobę; trzeba zawsze dokonać gruntownej desinfekcji, aby ochronić się przed fatalnym następstwami. Wreszcie w szparach i szczelinach mebli drewnianych gromadzi i lęgnie się wszelkie robactwo, tworzące prawdziwą plagę mieszkaniową. Mebel stalowy natomiast, utrzymywany czysto, może być postawiony za wzór idealnie higienicznego sprzętu domowego.

Obok odporności materiału i higieny sprzętu meble stalowe są prawdziwą rekonią bezpieczeństwa na wypadek pożaru. Pod naporem ognia nietylko, że spali się doszczętnie mebel z drzewa, lecz w dodatku będzie współdziałał w gaszeniu się szalejącego żywiołu. Mebel ze stali nie da się tak łatwo zaatakować przez ogień, a jeżeli mu w końcu ulegnie, to rzadko aż do całkowitego zniszczenia, ratując przed zagładą chociaż swoją wartość. N. p. księgi, akta, archiwa, dekoracje, kostiumy itd., zamknięte w szafie stalowej, są w razie ognia bezpieczne zarówno dlatego, że stal jest materiałem ogniotrwałym, jak i dlatego, że drzwi i wszelkie związania są szczelne i bez szpar, przez które mogłyby się ogień przedostać do wnętrza.

Jeżeli jeszcze wspomniemy, że meble stalowe są bezpieczne przed kradzieżą w większym stopniu aniżeli drewniane oraz, że cena ich nie przewyższa ceny podobnych przedmiotów z drzewa, a nawet może być niższa dla niektórych prostych mebli, to nie powinno nas dziwić, dlaczego meble ze stali zyskały sobie bardzo prędko należyte uznanie i ogromne powodzenie u swych odbiorców.

Kpt. inż. Łuk.

Niebezpieczne nalogi

Miłe złego początku. — Dopingowanie koni. W raju Mahometa.

Pomimo przenikającej do coraz szerszych kół społeczeństwa świadomości o strasznych skutkach, na jakie narażają się zwolennicy podniecających narkotyków, niestety zawsze jeszcze mnóstwo osób pada ich ofiarą. Różnego rodzaju odurzające „haszysze” znane były już przed dwoma tysiącami lat, jest jednak objawem niezmiernie smutnym, że w obecnych czasach wymagających od jednostki tak wielkiego intelektualnego i fizycznego napięcia, liczne rzesze, zarówno mężczyzn jak kobiet, nalogowi temu oddają się bez zastrzeżeń. Ludzie zgoła niesłusznie wyobrażają sobie, że morfina, kokaina, heroina itd. są w stanie pobudzić energię, potęgować działalność władz umysłowych, przeciwdziałać depresji i przywracać równowagę duchową. Inni znów uciekają się do narkotyków w bezustannej pogoni za nowymi, sztucznymi podmiotami. Miłe bywają złego początku, ale koniec niezmiernie jest nader żalony; narkotyk wzbudza u swojej ofiary niepomahowaną żądzę coraz silniejszego odurzania się i dawki stają się z dnia na dzień większe, w rezultacie zaś następuje w stosunkowo bardzo krótkim czasie — czasami już po upływie kilku tygodni — sparaliżowanie żywotnych części organizmu i śmierć, bądź to naturalna lub dobrowolna.

Samowolne używanie narkotyków dla podniecających lub usmierzających właściwości, jest niezmiernie niebezpiecznym poczynaniem, prowadzącym do zaniku wszystkich pojęć etyki i moralności, a w wielu wypadkach rodzącym także instynkty zbrodnicze. Najbardziej groźnym objawem jest przy tym fakt, że stałym dążeniem ofiar „haszyszców”, oraz ich wielka satysfakcja jest „nawracanie” bliźnich i zdobywanie coraz to nowych adeptów dla tego zabójczego nalogu. Kokaina i heroina, zażywane zazwyczaj na sposób tabaki, cieszą się szczególnie u przedstawicieli „półświadka”, celem wywołania dramatycznego „ładnego” wyglądu: połysku oczu, rumieńców na twarzy itp. Również niektórzy artyści teatralni uciekają się do tych środków dla usmierzania „łęku scenicznego” i dodania sobie pewności.

Przy tej sposobności wspomnieć należy o niegodzłej praktyce, prawnie zabronionej, a pomimo to zawsze jeszcze przez nie-sumiennych ludzi uprawianej, mianowicie o t. zw. „dopingowaniu koni”. Koń znarwiony lub nerwowy, po zastrzyku kokainy może w kilka minut stać się spokojnym i uległym. Jednak po ustaniu działania narkotyku, zle skłonności powracają i objawiają się w znacznie większej, niż poprzednio mierze. Po kilkakrotnym powtórzeniu takiego eksperymentu, koń zwykle przedstawia już tylko wartość dla — raka. Kilkadziesiąt lat temu, w niektórych hrabstwach angielskich bardzo rozpowszechniano było używanie laudanum i starsi właściciele składów drogerijnych mogliby przytoczyć ciekawe dane odnośnie nieprawdopodobnych wprost ilości dwukwartowych butelek laudanum i funtowych terek opium, sprzedawanych w dni targowe ludności wiejskiej, która nabywała te preparaty jako środek zapobiegawczy przeciw różnym chorobom a zwłaszcza malarii i f. febrze błotnej.

Kokaina bywa sprzedawana prawie zawsze z domieszką jakiejś substancji neutralnej, jak n. p. kwasu borsynowego, który powiększa wagę kokainy, a tem samem i zyski

przedawców. „Bähng” i haszysz” dobrane są z konopi indyjskich (cannabis indica), zaś „haszysz” jest preparatem z tejże rośliny, przystosowanym do palenia w fajce. Ten ostatni narkotyk jest wielce rozpowszechniony w krajach wschodnich; w Europie zaś bywa sprzedawany pod nazwą „perskiego opium”. Dając początkowo błogie uczucie przebywania „w raju Mahometa”, jest on zdaniem toksikologów, jedną z najniebezpieczniejszych trucizn, dającą swych zwolenników takimi „niespodziankami” jak: porażenie dolnych kończyn, omdlenie, paraliż mózgu.

Kilkoletnie obserwacje skutecznie w Ameryce, ujawniły, że w Stanach Zjednoczonych około 1 mil. osób oddaje się nalogowi narkotyku, który to fakt, zdaniem przeciwników prohibicji, ma swoje źródło w zakazie sprzedaży alkoholu.

Oddzielne narzecza dla kobiet i mężczyzn

Znany archeolog i etnograf amerykański Eric Thompson, który odbył szereg wypraw po lądzie afrykańskim, ogłosił obecnie sensacyjną wiadomość, że jeden ze szczepów Korybejczyków w południowej Afryce używa stale trzech języków, gruntownie różniących się między sobą. Najciekawsze jednak jest to, że jednym językiem mówią wyłącznie mężczyźni, innym tylko kobiety, trzeci zaś służy dla porozumienia się kobiet i mężczyzn. Thompson opracowuje obecnie dzieło o tym niezwykłym i niewątpliwie jedynym na świecie objawie odrębności językowej obu płci owego szczepu murzyńskiego.

Kaplice i ołtarze na okrętach

Prawie już na wszystkich wielkich okrętach transatlantycznych znajdują się ołtarze, a nawet całe kaplice do użytku katolików. Starają się o to wszystkie konkurencyjne linje okrętowe, by nietylko kapłani podróży, ale i świeccy katolicy mogli słuchać mszy św. podczas kilkudniowej podróży przez ocean. Na niektórych okrętach jeżdżą już nawet specjalni kapłani morscy. Nabożeństwa katolickie cieszą się frekwencją nietylko samych wiernych katolików, ale są bardzo chętnie uczęszczane przez protestantów, których nabożeństwa okrętowe są bardzo suche i oficjalne.

3,500.000 dolarów za rozwód

Ze rozwód jest w Stanach Zjednoczonych zgoła niezwykłym interesem, o tem najlepiej świadczą wysokie kwoty odszkodowań, jakie na mocy wyroków sądów muszą płacić ci z pośród Yankesów, którym z tych czy innych względów własna żona wydała się nieodpowiednią. Ostatnio np. znany milijarder, „król żelatyń” O. F. Woodward, który po długim procesie uzyskał rozwód ze swą żoną, musiał jej zapłacić dwa miliony dolarów odszkodowania, a oprócz tego po 750 tysięcy dolarów za każde z dwojga jej dzieci, razem więc rozwód kosztował „króla żelatyń” okrągłą sumkę 3 i pół miliona dolarów.

Panny przeciwko wdowom

Kilka angielskich organizacji kobiecych, zrzeszających młode dziewczęta, wniosło zbiorową petycję do rządu o wydanie ustawy, zakazującej wdowom na okres 5 lat wstępowania powtórnie w związek małżeński, uzasadniając petycję wzrastającą stale w Anglii liczbą kobiet niezamężnych, ściśle mówiąc starych panien.

Sześciu braci księży

W kościele Sacre Coeur de Lille, w Paryżu odbyła się niedawno niezwykła uroczystość z okazji mszy prymicyjnej księdza Józefa Basquin. Oto jednocześnie ze świętym wyświęconym kapłanem w tym samym kościele odprawiło mszę pięciu jego braci — księży, którzy specjalnie przyjechali do Paryża na uroczystość pierwszej mszy swego najmłodszego brata.

RADJO

Programy radiofoniczne

Sobota, dnia 31 sierpnia 1929 r.
Poznań (335 m) godz. 7.00 gimnastyka poranna (prof. Waxman); godz. 12.50 komunikaty P. W. K.; godz. 13.00 sygnał czasu — hejnał z wieży ratuszowej; godzina 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy pien.; godz. 14.15 komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.30 gawęda reporterska — wygl. p. red. Winiewicz; godzina 16.45 kurs wyższy języka angielskiego; godz. 17.05 odczyt z cyklu o dziennikarstwie; godz. 17.25 odczyt p. t. „Nazwy geograficzne polskie” — wygl. prof. dr. Adam Kleczkowski; godz. 17.50 komunikaty P. W. K.; godz. 18.00 słuchowisko dla dzieci; godz. 19.00 nadprogram; godz. 19.20 interludium muzyczne w wykonaniu klubu mandolinistów „Lira”; godz. 19.50 Ze świąta kobiecego — wygl. p. Sabina Kazanowska; godz. 20.05 wieczór autorski Tadeusza Szantocha; godz. 20.30 koncert wieczorny z Doliny Szwajcarskiej z Warszawy; godz. 22.00 sygnał czasu — komunikaty PAT; godz. 22.45 radiokabaret gramofonowy; godz. 24.00 koncert nocny firmy „Philips” w wykonaniu orkiestry braci „Dorian”.

Warszawa (1395,7 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 13.00 komunikat meteorologiczny; godz. 15.40 komunikat gospodarczy; godz. 16.15 „Kącik artystyczny L. S. G.”; godz. 16.30 koncert gramofonowy; godz. 18.00 słuchowisko dla dzieci; godz. 19.25 komunikaty: rolniczy i meteorologiczny; godz. 20.30 koncert wieczorny z Doliny Szwajcarskiej w wykonaniu or-

kiestry Filharmonji Warszawskiej pod dyr. Kaz. Wilkomirskiego; godz. 22.00 komunikaty; godz. 22.45 muzyka taneczna z „Oazy”.

Katowice (416 m) godz. 16.20 koncert gramofonowy; godz. 18.00 transmisja z Warszawy. Słuchowisko dla dzieci; godz. 19.20 „Idzie żołnierz borem lasem” — Obrazy bohaterstwa polskiego w Epopei Napoleońskiej; godz. 20.30 koncert wieczorny z Doliny Szwajcarskiej w Warszawie; godz. 22.00 komunikaty.

Radio a obrady międzynarodowe

Mowa słyszana na sali obrad jednocześnie w kilkunastu językach — oto najnowszy cud radiotechniki, skracający do połowy czas trwania konferencji międzynarodowych. Jakże się odbywa ten cud? — Niezmiernie prosto. Oto w sali obrad, w której różnojęzyczni mówcy składają się po kolei na współczesną wieżę Babel zgodnego współzycia narodów, siedzi tuż przed mównicą szereg tłumaczy; ci, w miarę wygłaszania przemówienia dokonują dosłownie jego przekładu, przyczem każdy z nich tłumaczy na obcy język i, mówiąc przyciszonym głosem, powierza swój przekład stojącemu przed nim, specjalnie zbudowanemu mikrofonowi. Uczestnicy zjazdu posiadają na swoich miejscach aparaty odbiorcze ze słuchawkami, przekazujące im wzmocnione za pomocą instalacji amplifikacyjnych — słowa tłumaczy. Każdy z tych uczestników może wyłączyć mowę, by słuchał jedynie któregośkolwiek z przekładów; gdy zaś przyjdzie kolej na mowę tej samej narodowości do której należy słuchacz, ten ostatni może nastawić aparat na mowę i wysłuchać jego mowy w jej oryginalnym brzmieniu. System ten, zaprojektowany przez bostońskiego handlowca Filena i opracowany przez angielskiego profesora Finleya, spotyka się wszakże z kilku zarzutami, z których najważniejszy jest ten, że przekład, wypowiedziany szepem przez radio, wymyka się z pod kontroli. Tem nie mniej oszczędność czasu jest w naszej dobie pośpiechu, względem tak miarodajnym, iż system Finleya znajduje z pewnością zastosowanie na niejednym zjeździe międzynarodowym o mniej skomplikowanych debatach.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— K. S. „Cybina”. Półroczne walne zebranie odbędzie się w sobotę 31. bm. w lokalu posiedzeń kol. Jaszka o godz. 19.30 wieczorem.

— T. S. „Unja” Oddział Pływacki. Miejsiczne zebranie odbędzie się dnia 31 bm. o godz. 20 w sali p. Jarockiego.

— Klub hokejowy „Czarni”. Dnia 31 bm. o godzinie 19.30 odbędzie się w lokalu p. Jarockiego, ul. Masztalarska zebranie nadzwyczajne walne.

— Stow. Porządku Publicznego, Wilda. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 2. września br. o godz. 19.30 w lokalu druha Figiela przy ul. Wierzbicice 27.

— Tow. Przemysłowców, Wilda. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 3-go września r. b. o godz. 19 w lokalu p. Zawadkowej przy Górnej Wildzie 75.

— Sodalicia Marjańska Urzędników w Poznaniu. Miejsiczne posiedzenie odbędzie się dnia 4 września w salce OO. Jezuitów. O liczne przybycie tak członków jak i kandydatów prosi Zarząd.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Rozalja Gołemberska z d. Pietrasz 49 l. Maksymilian Wernerowicz, robotnik 53 l. Bożena Józefiakówna 6 l. Gabryela Izbička, gospodyni 82 l. Kazimierz Fajerski 6 m. 3 dni Józefa Purczyńska z d. Górka 73 l. Jan Jankowski, robotnik 78 l. Paulina Kuntzeowa z d. Kiebler 76 l. Cegielska Ewa z d. Brenerówna 44 l.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Franciszek Wydarty z Roska 2 zł; N. N. z prośbą o nawrócenie pewnej osoby 10 zł; Zrzeszenie Urzędników Średnich przez Z. U. K. 100 zł; M. H. 3 zł; Marja K. w myśl Irki z prośbą o zdrowie dla jej matki 10 zł; Kosicki Józef, Poplińskich 9, zł 20.—, razem z poprzednio pokwitowaniami 239.50 zł.

Na głoszących rodaków na Wileńszczyźnie: M. H. 2 zł; razem z poprzednio pokwitowaniami 72 zł.

KOMUNIKAT.

Ból w bokach i dolku podsercowym (gdzie schodzą się żebra) Pobołowania w wątrobie. Skłonność do obstrukcji. Język obłożony gorzko i niesmak w ustach. Odbijanie. Wzdęcia i burczenie w kiszce. Bóle i zawroty głowy. Podenerwowanie. Uryna ciemna i mętna. Są to początkowe objawy choroby wątroby. Wstępne objawy kamieni żółciowych. Podczas ataków w dolku i wątrobie silny ból, który się rozchodzi ku stronie tylnej w oście krzyżu i sięga aż pod łopatkę. Wzdęcie brzucha rozsadzanie żeber parcie na kiszce stolcową. Niekiedy wymioty żółcia. Zimne poty. Niekiedy żółtaczka. Kuracja ziołami Cholekinaza uważani od tej ciężkiej dokuczliwej choroby Zioła Cholekinaza są do nabycia we wszystkich aptekach w składach aptecznych. Przy kupnie żądać przepisu użycia (wedł. Dr. T. Niemcewskiego). Wyrób Laboratorium fizj. chemiczne „Cholekinaza” Sp. z o. o. Warszawa, Nowy Świat 5. Generalna reprezentacja na Stany Zjedn. Ameryki Północ. i Kanadę „IMICO” Box 63. Stevens Point. Wis. U. S. A.

Dnia 28 sierpnia 1929 r. wieczorem, o godz. 10, zmarła po dłuższych cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza ukochana ciotka, ś. p.

Gabryela Izbicka

przeżywszy lat 82. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 31 sierpnia r. b., o godzinie 3 po południu, w kaplicy cmentarza świętomarciańskiego przy ulicy Bukowskiej. zw 18 503

Msza św. odbędzie się w sobotę, 31 sierpnia r. b., o godzinie 9, w kościele św. Marcina.

W smutku pogrążeni

Bernardostwo Kasprowiczowie z rodziną.

Poznań, 29 sierpnia 1929.

Wszystkim, którzy brali udział w pogrzebie, ś. p.

Marji Goebel

a w szczególności Przewielebnemu Duchowieństwu, Tow. pań Wincentego à Paulo, Bractwu Różańca Świętego, Krewnym, Przyjaciołom i Znajomym składają serdeczne

Bóg zapłać!

córka i synowie.

zw 18517

W czwartek, 29 sierpnia r. b., o godz. 3,30 rano, zasnęła w Bogu, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, najukochańsza mateczka, nasza kochana synowa, siostra i bratowa, ś. p.

z Breuerów

Ewa Czesławowa Cegielska

przeżywszy lat 44. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 1 września r. b., o godz. 4,30 z kaplicy cmentarza św. Marciańskiego przy ul. Bukowskiej, msza św. żałobna odbędzie się w poniedziałek, 2. b. m., o godz. 8 rano, w kościele św. Wojciecha.

dw 1896

Poznań-Sołacz, Düsseldorf.
ul. Podolska 16/17.

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż z córeczką i rodziną.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjal”. Poznań. Towarowa 25. tel. 31-80.

W czwartek, dnia 29 b. m., zasnęła w Bogu, nasza najdroższa matka, teściowa i babcia, ś. p.

Balbina z Ligockich Mellinowa

w Zaniemyślu, pow. średzki. Pogrzeb odbędzie się w Zaniemyślu, dnia 31 b. m., o godz. 5 po poł.

W głębokim smutku pogrążona

zw 18502

rodzina.

Dnia 28 sierpnia 1929 r. o godzinie 12-tej zmarła po długiej chorobie, opatrzona Sakramentami św., moja żona, ś. p.

Helena z Gerlichów Kwiatkowska

przeżywszy lat 82.

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 31 b. m., o godzinie 17-tej z zakładu św. Józefa.

zw 18 513

Poznań.

W smutku pogrążony
mąż z synkiem.

Dnia 28 sierpnia 1929 r. przed południem, zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza najukochańsza matka, ś. p.

Katarzyna z Walkowskich Waraczyńska

Nabożeństwo żałobne i pogrzeb w sobotę, 31 b. m., o godzinie 9, z kościoła św. Krzyża w Gnieźnie.

W ciężkim smutku pogrążone
dzieci.

Gniezno, Poznań.

zw 18500

Wróciłem

Dr. med. Marjan Szenic

specjalista chorób dziecięcych
Poznań, ul. Działyńskich 9.

Telefon 2982.

zw 18485

Godziny przyjęć od 11—12 i od 4,30—6.

Udzielam lekcji nowoczesną metodą

Hel. Zellnerówna

pianistka i dypl. naucz. muzyki
plac Wolności 18, 10—12, 3—6.

wpw 566

Z dniem 4 września rozpoczynam
lekcje gry na fortepianie

Kazimiera Szymańska

ulica Podgórna 7, I.

dw 1861

Nauczycielkę

na wieś, poszukuję od 15 września r. b., do córki 15-letniej, celem przysposobienia jej do VI. klasy licealnej. Zgłoszenia proszę przysłać: Szulczewski, Poznań, ul. Zwierzyniecka 9, I.

zw 18 468

J. Kaczmarek

ul. 27. Grudnia 20.

Szlafroczy

Pyjamy

Garsonki

Szale jedwabne

Pończochy

oraz wszelkie artykuły

mody damskiej.

Wszystko w wielkim wyborze.

Pw 4747-85.174

Obiady małopolskie

rozpoczyna wydawać od 1 września kuchnia prywatna

Romana Szymańskiego 1
parter lewy. zw 18471

Z folwarku 860 morgowego

sprzedam korzystnie idealną połowę do równych praw i części. Ziemia dobra, budynki masywne, obszerne, z pełnym żniwem, nadkoleptym żywym i martwym inwentarzem. Parowy garnitur Marschalla z roku 1913, dobrze utrzymany. Od miasta 3 klm. Stacja kolei i poczta Trzemeszno. Gimnazjum męskie i żeńskie w miejscu. Cena podług umowy. Powózek nie wysyła się. zw 18 513

JAN ROSZAK — MIATY, P. TRZEMESZNO.

Światowa firma poszukuje dla prowadzenia jej interesów w Wielkopolsce — energicznego Tw 294

fachowca z branży elektro-medycznej.

Znajomość języka angielskiego pożądana. Szczegółowe zgłoszenia pod: „WPU. 42” do Towarzystwa Reklamy Międzynarodowej g. r. Rudolf Mosse, Warszawa, Marszałkowska 124.

Zdolnego rutynowanego

książkowego

poszukuje większe przedsiębiorstwo handlowe. Łaskawe oferty prosimy kierować do eksp. Kurjera Poznańskiego pod nw 3548

Wyprzedaż naczyń
emaljowanych
aluminjowych
blaszanych

oraz innych sprzętów gospodarstwa domowego po cenach niższych we firmie

J. BORYS (dawn. Kempel)
ul. Wielka 20.

Pw 4 770/1-35.175/6

Serwety i Narzutę

K. Kużaj
27 Grudnia 9

K.K.
P.

Pw 6339/80-0.6547 i 6550

Łóżka żelazne

Łóżka wyściełane

Umywalki kompletne

Wanny do prania i kąpania

Maszynki do mięsa i chleba

Młynki do kawy

Żelazka do prasowania

Karnisze do okien

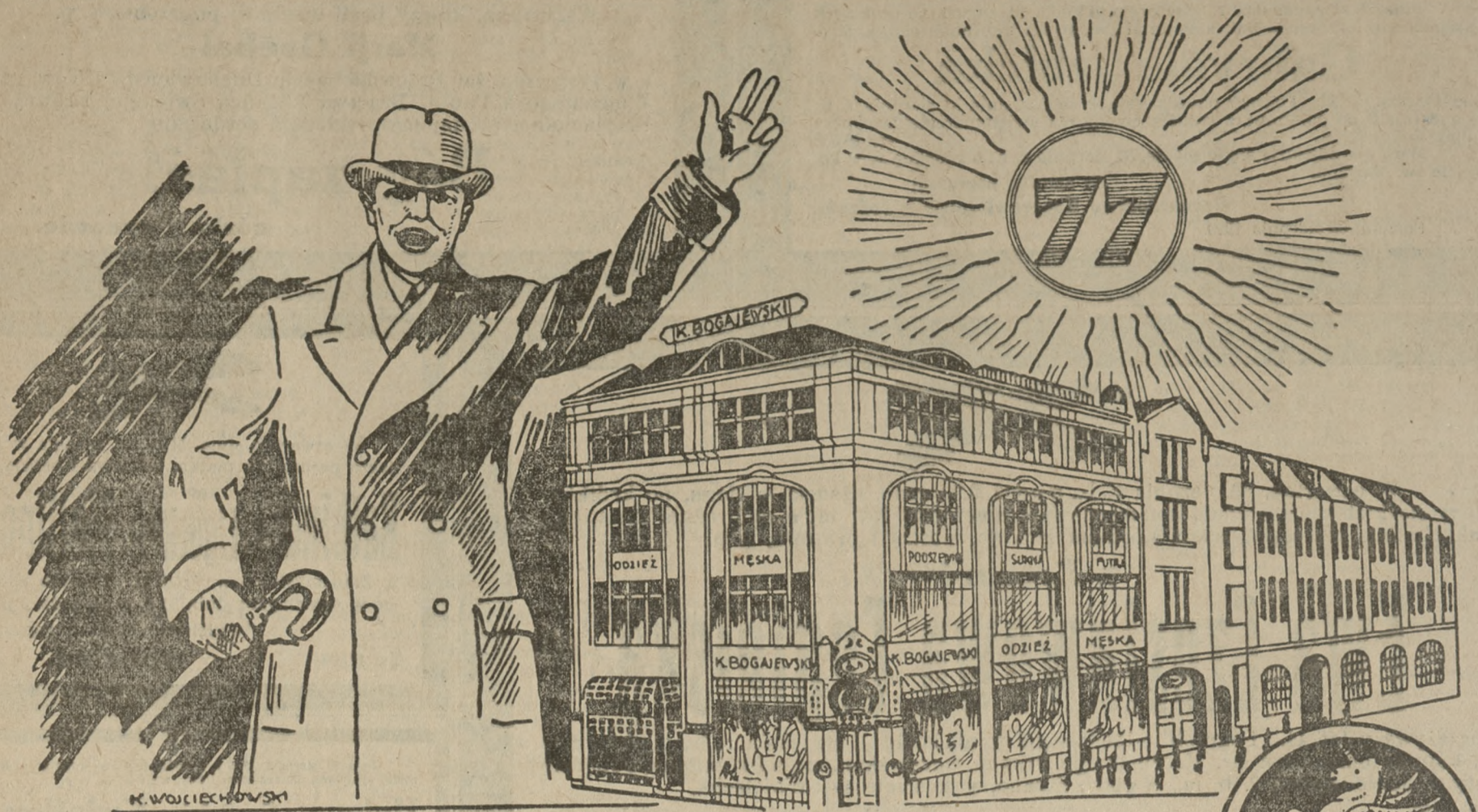
poleca korzystnie

JAN DEIERLING

skład żelaza Poznań, ul. Szkolna 3.

Tel. 35-43. Tel. 35-18.

Pw 4772-85.177

K. BOGAJEWSKI

POZNAŃ STARY RYNEK 77

TEL. 2005

ZAPRASZA WSZYSTKICH

do zwiedzenia swych bogato zaopatrzonych magazynów, których **OTWARCIE** nastąpi w sobotę, dnia 31 bm. o godzinie 10 rano.

Komfortowo urządzone i odpowiednio usortowane oddziały tak jakością poszczególnych towarów jak również wielkim wyborem, są dostosowane do najwybredniejszych wymagań.

ODDZIAŁ I.

Konfekcja męska i chłopcęa własnej fabrykacji w najnowszych fasonach i starannem wykończeniu zastępuje w zupełności wykonanie miarowe.

ODDZIAŁ II.

Sukna i podszewki pierwszorządnych fabryk w najmodniejszych deseniach po niebywale niskich cenach.

ODDZIAŁ III.

Specjalny dział miarowy pod kierownictwem rutynowanych sił fachowych daje bezwzględna gwarancję za dobry krój i staranne wykonanie.

W każdym oddziale znajdzie Szanowna Klientela uprzejmą i fachową obsługę, wobec której zakup będzie dla każdego prawdziwą przyjemnością.

ZASADA: „Wielki obrót — mały zysk!”

Pw 4699/4700-35, 139/40

Zał. 1899 **Dachy** Zał. 1899

rozmaite nowo pokrywa, stare naprawia i smoli. Wykonanie izolacji, murów i posadzek asfaltowych. Dogodne warunki spłaty. Kw 2838

Przedsiębiorstwo pokrywania dachów. Skład Materiałów Budowlanych.

JAN SOBECKI - Poznań

Fabryka papy na dachy i asfaltu, plac Wolności 17 — Tel. 32-50

Autobus

pierwszorządnego fabrykatu z niezwykle solidną karoserją na 25-30 osób polecamy po cenie korzystnej z dostawą natychmiastową Pw 4820-35,58

BRZESKIAUTO, Sp. Akc.,
Poznań, ul. Dąbrowskiego 29. Tel. 6323 i 6365

Dwa

eleganckie, z komfortem, umeblowane **POKOJE** z łazienką, na Matejki lub w okolicy, nie wyżej pierwszego piętra, dla jednej osoby, wynajem od 1 października. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod zw 18505

1665 ubrań i płaszczy

sprzedajemy do 7 września, z powodu braku miejsca, po cenach niżej zakupu. Proszę korzystać z okazji. zw 18507

Warszawska Konfekcja Męska — Wrocławska 13.

24 1/2 miliona zł

gotówka wynoszą wygrane w 5 klasie Loterii Państwowej, 30 dni ciągnięcia. Czwartka losu kosztuje złotych 50,— porto 35 groszy. Każdy może się z bogactw kupując los w najszerszej kolekturze w Poznaniu

ANTONI KĘDZIORA — SIEROCA 5/6
Konto P. K. O. 203 290. zw 18 430

Skład bławatów

dobrze zaprowadzony w większym mieście pow. z powodu zmiany stosunków rodzinnych zaraz do **wydzierżawienia**. Do objęcia potrzeba od 15 000 — 20 000 zł. Zgłoszenia do f-my: zw 18510

J. Stefański, Krotoszyn, Rynek 7/8

Majątek

1500 morgowy w Poznańskim **sprzedam** przy zaliczce w gotówce **40 000 dolarów**. Zgłoszenia li tylko poważnych reflektantów z odpowiednią gotówką do Kurjera Pozn. pod zw 18495

14 TANICH DNI 14

jeszcze tylko do soboty, dnia 31 b. m.
NIEBYWAŁE NISKIE CENY NA BIELIZNĘ.
 Proszę zwrócić uwagę na moje okna wystawowe.

Poznańska Fabryka Bielizny

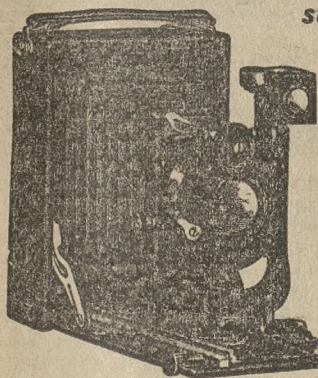
wł. Jan Ebertowski
 UL. NOWA 10. Własna fabrykacja. UL. NOWA 10.

Pw 4701-85, 198

RADOSNA DECYZJA

Zapisać sobie dokładny adres i z całym zaufaniem napiszcie jaki aparat fotograficzny mieć pragniecie lub jaką sumę możecie wydać!

Możecie w zupełności polegać na naszym wyborze i zdaniu!

Firma **Kazimierz GREGER**

w Poznaniu, przy ul. 27 Grudnia 20, należy

do największych i najpoważniejszych w Polsce. Za dobroć aparatu przyjmujemy odpowiedzialność!

Przy kupnie aparatu dostarczamy podręcznik fotografii bezpłatnie. Wszelką pomoc i radami służymy naszym klientom.

Pw 4758-35, 159

Na raty miesięcznie **18 zł.**
 Pierwsza wpłata 36,00 zł

Kromczyński
 Poznań
 Aleje Marcinkowskiego 5.
 Pw 561 82

PAŃÓW

inteligentnych z wyrobieniem handlowem poszukuje do działu akwizycji solidna firma.
 Zgłoszenia Kurj. zw 18596

Parcele!

5 i 1650 kw. metr. przy ul. Grunwaldzkiej za Diakoniskami na sprzedaż. Zgłoszenia tylko od reflektantów do „PAR“, 27 Grudnia 18, pod nr 58, 477
 Pw 4761-58, 477

Masażysty i masażystki dobrze wykwalifikowanych poszukuje zaraz.

Łaźnia Parowa Grudziądz. Pw 2854

Poważne przedsiębiorstwo przemysłowe w Poznaniu — poszukuje zaraz względnie później

2 dzielnych podróżujących

na wojew. poznańskie. Wynagrodzenie: stała pensja, zwrot kosztów podróży i prowizja.

3 zdolne biuralistki

biegłe i pewne w liczeniu — oraz **szefa biura**

samodzielnego, zdolnego organizatora i dobrego kupca. Oferty piśmienne wraz z odpisami świadectw prosimy składać w Biurze Ogłoszeń „PAR“, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 35, 161 Pw 4763-35, 161

Samochód

Benz, 10/30 KM otwarty, 6 osob., w dobrym stanie tania do sprzedania. Pw 1889

„IMPERATORAUTO“, Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 21.

Do organizacji

bardzo intratnego przedsiębiorstwa przemysłowego poszukuje się rzutkiej osobistości z kapitałem lub bez, posiadającej stosunki w sferach przemysłowych i finansowych oraz zdolności kupiecko-organizacyjne. Po zorganizowaniu przedsiębiorstwa objęcie w nim stanowiska niewykluczone. Za pracę organizacyjną zapewnia się udział w przedsiębiorstwie. Oferty: Poznań, Jasna 8. — Instytut doświadczalny. Pw 4304-35, 47

MOTOCYKLE „PUCH“

model 220

Prawdziwy motocykl turowy, siła koni 4,5 poleca na dogodnych warunkach, długoterminowy kredyt. **CENY ZNACZNIE OBNIŻONE.**

Gen. Reprezentacja:

TOWARZYSTWO BUDOWY i SPRZEDAŻY SAMOCHODÓW S. A. (dawniej Austro-Daimler).

Centrala: Warszawa, ul. Wierzbowa 6.

Oddział w Poznaniu: ul. Dąbrowskiego 7.

Tel. 7553 — 7665.

Pw 4620-34, 179

DOM

2 piętrowy, w dobrym stanie z placem, pod budowę, w dobrej części miasta, przy przystanku tramwajowym, korzystnie na sprzedaż. Cena 75 tys. wpłaty 40 tys resztę na hipotekę dłuższy czas. Informację udzieli p. MAJEWSKI, Półwiejska 36. Skład owoców Pw 2491

OGŁOSZENIE

Magistrat m. Łodzi, biorąc pod uwagę obecny okres urlopowy oraz opracowanie szeregu konkursów o bliskich terminach, a co zatem idzie, możliwości nadesłania niewielkiej ilości prac, postanowił przesunąć termin skadania prac konkursowych na rozplamowanie Łągiewnik z dnia 5 września na dzień 25 października r. b. Pw 1892

Potrzebny zaraz młody, energiczny

inżynier wzgl. technik

z kilkuletnią praktyką w fabrykach wyrobów metalowych. Chodzi nam o pierwszorzędną siłę, która pracowała samodzielnie. Pw 1890

Wytw. Wyr. Met. „ARKONA“, Tczew, Pomorze.

OFERTA JEDNORAZOWA!

Z nieczynnej fabryki

A. P. Muscate G. m. b. H.

Schwiebus

są do sprzedania następujące maszyny po nabawczych niskich cenach:

Wrzeczono wodzące Tokarki

220/350×1000, mk. niem.	350,—	275/730×2000, mk. niem.	750,—
250/400×1000, „ „	500,—	300/465×1500, „ „	600,—
260/450×1500, „ „	400,—	310/550×2000, „ „	600,—
285/430×4000, „ „	700,—	370/600×4000, „ „	950,—

Kolumny — Wiertaki

z samoczynnym biegiem i bez i przystawka kołowa

Otwór świdrowy 15 mm., mk. niem.	50,—
„ „ 25 mm., „ „	175,—
„ „ 30 mm., „ „	175,—
„ „ 30 mm., „ „	200,—
„ „ 35 mm., „ „	200,—
„ „ 50 mm., „ „	500,—

Gryzarki poziome

Pły cyrkularne do cięcia na zimno	
Stół Kemsmith'a 930×260 m/m., mk. niem.	450,—
„ Dav. & Egan'a 915×240 m/m. „ „	350,—
„ Defries'a 595×225 m/m. „ „	250,—
Wagner, taśma pilowa śred. 300,500 m/m. mk. niem. 250 i 450	

OBROBKA DRZEWA

Strugarka strugielnica 300 mm.	Cena mk. niem. 230,—
Gryzarka do drzewa wielkość stołu 1000×900 mm.	275,—
Strugarka do dykt strugielnica 500 mm.	350,—
Wiertarka pociągowa wiercąca do 18 mm.	175,—

Około 40—50 sztuk warsztatów stolarskich od 15—25 mk. niem. za sztukę. Skrzynki do narzędzi stolarskich z narzędziami, stoły ślusarskie, regały z drzewa i żelaza, urządzenia kuźni i t. p. i t. p.

IV
 Elektromotory o mocy 1—20 KM na prąd zmienny i stały.

Urządzenia biurowe, jako to: biurka, stoły do pracy, krzesła, lampy stojące, szafy, deski rysunkowe, regały ściennie i t. p. ZWIEDZANIE CODZIENNIE NA MIEJSCU SCHWIEBUS

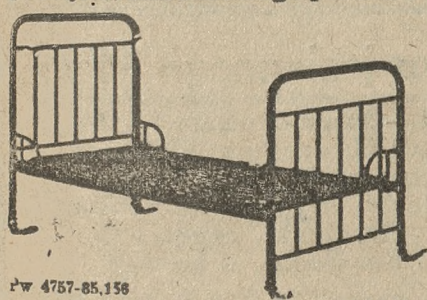
Interesenci zechcą się meldować u:

INŻ. I. FEIERFEIL — SCHWIEBUS, Breitestr. 13
 Telefon: Schwiebus 53

Na wniosek Fabryki Bielizny w Poznaniu, ul. Wielka 19/20, właśc. Bolesław Kozłowicz o udzielenie odroczenia wypłat wyznacza się dla rozpoznania wniosku termin na dzień 25. 9. r. b., g. 12, pokój 23 tut. Sądu. Wierzycieli wzywa się, by się jawili na powyższym terminie celem udzielenia Sądowi wyjaśnienia. Poznań, dnia 26 sierpnia 1929 r. Pw 3442
 Sąd Grodzki 2a.

BACZNOŚĆ!!!

Ceny niższe, 10% opustu przy gotówce. Na rozpoczęcie roku szkolnego polecam w olbrzymim wyborze

Łóżka

metalowe dla dzieci i dorosłych od 29 zł

Materace wyścielane

Postamenty umywalkowe od 3,50

Garnitury umywalkowe od 7,50

Pw 4757-85, 156

Największa wystawa łóżek w Poznaniu na olbrzymiej sali wystawowej, w dawniejszych ubikacjach Spółki Stolarskiej w tylnym domu przy ul. 27 Grudnia 2.

Wszystkie łóżka kompletnie ustawione. Wygodna ekspedycja!!! Dla pp. Urzędników bez wpłaty, na raty za bonem „Kredyt“ lub „Sz tniówka“ „SERWIS“, W. Ziętek, Poznań, ul. 27 Grudnia 2.

Dwóch uczniów handlowych

absolwentów Miejskiej Szkoły Handlowej, z dobrymi świadectwami, **przyjmie zaraz** Fabryka Maszyn Rolniczych NITSCHÉ & S-ka., Poznań, Kolejowa 1-3. Pw 1888

Polski
Wykwint
Króluje

Łołem Btyskawicy

rozchodzi się przez P.W.K. po całym świecie sława o pierwszorzędnym eksponatach „Wykwint“, które zostały przez Naczelną Komisję Sędziowską P. W. K. odznaczone

złotym medalem

najwyższe odznaczenie wydane w „Pawilonie Konfekcyjnym“ na Poznań.

Chcąc uprzystępnąć wszystkim zapoznanie i nabycie naszej chlubnie znanej odzieży męskiej i dla chłopców „Wykwint“ urządzamy w naszym oddziale przy **Starym Rynku 55**

WIELKĄ SPRZEDAŻ REKLAMOWĄ

Dla P. T. Gości z zagranicy nadarza się wyjątkowa okazja nabycia prawdziwie wykwińskiej odzieży za bezcen.

Materiały
w najlepszych jakościach w olbrzymim wyborze

Specjalny dział miarowy
pod kierownictwem wybitnych sił fachowych

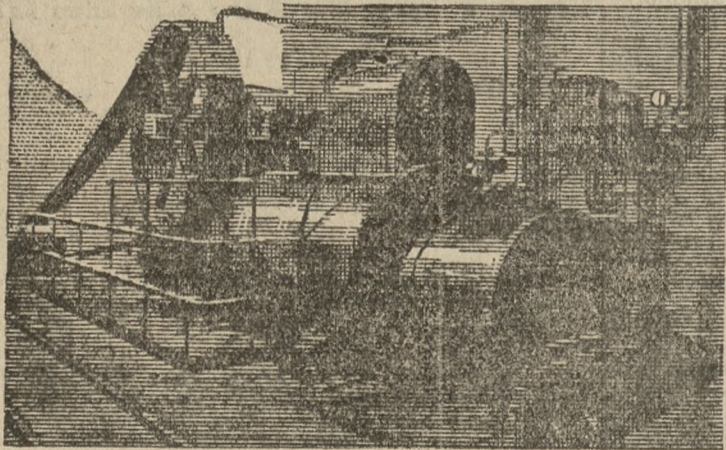
W. Sewandowski i Ska

Mech. fabryka i magazyny wykwińskiej odzieży męskiej, sukna i podszewek
Wielka 11 **Poznań** **St. Rynek 55**

Pw 4921/22-35,109/110

Oszczędności przez ogrzewanie parą odłotową.

Wiele mniejszych i średnich zakładów z większym zapotrzebowaniem ciepła w przemyśle tekstylnym, papierniczym, ceramicznym, drzewnym itp. wytwarzają dzisiaj jeszcze z nie stosunkowo wielkim nakładem kosztów osobno siłę i ciepło. — Przy zastosowaniu ogrzewania za pomocą pary odłotowej, można jednakże uzyskać siłę prawie bezpłatnie, jako produkt poboczny. Wspaniale wprost do tego nadające się maszyny są **WOLF'a STACJONOWANE LOKOMOBILE**, proste i niewymagające, które nie rzadko już się w 2-3 latach wypłacają. Nawet przy mniejszym lub zmiennym zapotrzebowaniu ciepła do ogrzewania, okazują się oszczędności przy zużyciu pary odłotowej, często bardzo pokaźne. Wszystkie nasze lokomobile są zastosowane do wykorzystania pary odłotowej na cele ogrzewawcze lub suszące i odpowiadają wszelkiemu wymaganiom ruchu w jaknajkorzystniejszy sposób. Prosimy zażądać przybycia naszego inżyniera specjalisty.

FABRYKA MASZYN BUCKAU R. WOLF, SP. AKC., MAGDEBURG

Biuro na Poznańskie i Pomorze: Inż. M. ROWECKI
Poznań, Wały Zygmunta Augusta 10, II. — Telefon 53-71.

TW 279

Przedstawiciela

inteligentnego i dzielnego, z branży wódczanej, zaprowadzonego na miasto Poznań, na stałą pensję i prowizję **poszukuje się zaraz**. Zgłoszenia z odpisami świadectw i referencjami do Kurjera Pozn. pod zw 18504

Zdolnego

ekspedjenta oraz ucznia

z dobrej rodziny, **poszukuje od 1. 9. wzgl. później**. Oferty z odpisami świadectw oraz podaniem wymagań uprasza

A. WERWICKI, Stary Rynek 71-72

Pw 6445-35,124

Rejestrator

rutynowany, uczciwy, w wieku około lat 25, znający się na administracji biura adwokackiego, z dłuższą praktyką, może objąć posadę **zaraz lub najpóźniej od 1. 10. 1929**. Wynagrodzenie według umowy. Zgłoszenia do eksped. Kurjera Poznańskiego pod dw 1858

Garnitur plugów parowych

marki Ventzki, kompletny z wozem mieszkalnym i beczkownikami w bardzo dobrym stanie, znajdujący się pod Wagrowcem tania na **sprzedaż**, lub do **wydzierżawienia**.

St. Malinowski, Fabryka Maszyn,
ŚREM. Telefon 17. Pw 4768-35,170

SIERPIEŃ i WRZESIEŃ

najodpowiedniejsze miesiące do zaopatrzenia się w Futro, kilkadziesiąt blamów i szlachetnych skór, jak oposy — wydry — karakuly zakupione gotówkowo z pierwszych źródeł umożliwiają najniższą kalkulację i cała korzyść przypada li tylko w udziale Szanownym odbiorcom. Pw 3287-30,60

Futro wykonane na miarę, spód oposin, kołnierz opos tasmański najlepsze poszycie trwałe i piękne, **cena zł 800**.
Futro gotowe ze składu prima czarne poszycie, spód oryginalne skunksy, kołnierz naturalna wydra tylko **zł 800**.
To są futra, które każdy nosić może lat kilkanaście, spody na dziesiątki lat. Naturalnie mamy na składzie także futra w niższych gatunkach, sportowe oraz spacerowe, czarne poszycie, czarny spód, kołnierz elektra seal, **cena tylko 175,— zł.** — Fachowe poszycia — przeróbki i modernizacja futer, wykonanie sumienne, ceny najniższe.

EDMUND RYCHTER - Poznań

ul. Fr. Ratajczaka 2, tel. 26-07, 54-25, 21-71, 54-15

ul. Wrocławska 14 i 15. — Przy ul. Wrocławskiej zważać dokładnie na imienną firmę.

Do zasiewu jesiennego 1929

- Zyto F. v. Lochowa - Petkus I. ods.
- „Sturm“ III, oryginał Weibulla
- pszenica „Standard“, oryg. „
- „Jarl“, oryginał Weibulla
- W. Ks. Saski, oryg.
- W. Ks. Saski, I. ods.

po cenie franko wagon Kotowiecko włącznie nowego jute-worka o pojemności 100 kg
żyto 36.— zł
pszenica 60.— zł

Handlarzom udzielimy rabatu. Odstawa nastąpi po dług warunków sprzedaży z roku 1927.

Warunki zapłaty: Poprzednie złożenie należności w Banku Polskim w Ostrowie Wlkp., zaliczenie kolejowe lub inkaso. dw 1618

Hodowla nasion LEKOW

T. z o. p.

Kotowiecko (Wlkp.)

Stacja kol.: Ociąż-Kotowiecko.

ASTMA-Zapalenie oskrzeli

Zadajcie bezpłatnie broszury pouczającej nr. 9. nw 11157
Dr. GEBHARD i Ska, Gdańsk 235.

Do słów jesiennych oddajemy:

żyto „Petkuskie” I. odsiew, uznane przez Pom. Izbę Roln
 żyto „Polonia” II. odsiew, uznane przez Pom. Izbę Roln
 pszenica „Karstens Dickkopf” I. odsiew, uznane przez Pom
 Izbę Roln dw 1894
 pszenica „Panzer III” I. odsiew — ponieważ zagranicnie
 uznana — przewyższa daleko w ostatnich 3 latach
 pszenicę „Karstens Dickkopf”.
 Zboża siewne czyszczone są specjalną maszyną do czyszczenia
 zboża siewnego systemu „Neuhaus” firma Landge-
 nossenschaft Tczew. Na życzenie dostarcza się nasiona za-
 prawione (bejcowane).

Zarząd Majętności Heydemann'a
 Zajęzkowo — Liebenhof
 stacja kolej. Tczew — Telef. 256.

Komunalna Kasa Oszczędności miasta Wąbrzeźna w Wą-
 brzeźnie, poszukuje z a r a z młodszej siły biurowej na czas
 przejściowy. Wynagrodzenie według XII grupy pragmat
 urzęd. państw. plus 15% dodatku komunalnego. dw 1882
 Zgłoszenia kierować do Zarządu K. K. O. m. Wąbrzeźna.
 Zarząd Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Wąbrzeźna
 Naczelnik Zarządu: (—) S c h w a r z, burmistrz.

W dalszym ciągu złożyli ofiary na kościół w Sołacz:
 Składki z Kurjera Poznańskiego 30,— zł; Wojciech Szczy-
 giel, Gołecin 25,—; Prof. Adam i Marja Wrzokowie, III rata
 Poznań - Sołacz 100,—; Donke, Poznań 3,—; Krychówna, Po-
 znań 800,—; Stowarzyszenie Pań św. Winc. & Paulo parafii
 św. Wojciecha, Poznań 100,—; Baranowska 10,—; Karol Za-
 leski, Poznań - Sołacz 5,—; Kosiński Wojciech, Gołecin 15,—
 Kratochwillowa, Poznań 50,—; Marja i Bolesław Jankowski
 10,—; N. N. 10,—; Maksymilian Kassern, Poznań - Sołacz
 15,—; Kasa Kurji Arcybiskupiej, Poznań 250,—; Drukarnia
 i Księgarnia św. Wojciecha, Poznań 500,—; Koło Towarzy-
 ski, Poznań 100,—; J. Kalina, Czempin 2,—; Prof. Gantkow-
 ski, Poznań 100,—; Prof. Adam i Marja Wrzokowie, Poznań-
 Sołacz; IV rata 10,—; Franciszek Mohaupt, Czerniejewo 3,—;
 N. N. 10,—; Dr. Chrzanowski, Czechowo 10,—; Dr. Bronisław
 Niklewski, Poznań - Sołacz 300,—; Stanisław Kwiatkowski,
 Gniezno 10,—; Stanisław Brzeski, Poznań - Sołacz 3 000,—;
 Ks. Kanon. Prądzynski, Poznań - Sołacz; Bączynski, Gniezno
 5,—; Dyr. Pietrasiewicz, Poznań - Sołacz 100,—; Urząd Para-
 fjalny, Gręboszów 5,—; Abgarowicz, Poznań - Sołacz 5,—;
 Dr. Trzciniński, Ostrowite 20,—; Abgarowicz, Poznań - Sołacz
 10,—; Franciszek Kaszewski, Gniezno 10,—; Rolnik, Gniezno
 5,—; L. Karpiński, Gniezno 5,—; A. Dziemierzkiwicz, Poznań
 20,—; Wielkopolska Garbarnia, Gniezno 10,—; Seweryn
 Scholtz, Gniezno 10,—; N. N. 10,—; Silesia, Poznań 20,—;
 M. Jankowski, Grodzisk 1,—; Jankowiak, Piaski 3,—; Rolnik,
 Grodzisk 5,—; Turoń 3,—; Towarzystwo Uczestników po-
 stawiania Wielkopolskiego 10,—; Bracia Wieloch, Grodzisk
 10,— zł.

Bóg zapłać!

X. Putz.

Szkoła Podchorążych Marynarki Wojennej w Toruniu
 ogłasza konkurs na objęcie stanowiska

wykładowcy języka angielskiego w Szkole.

Termin objęcia posady 1 listopada 1929 r.
 Uposażenie według VII stopnia — szczebel „a”.
 Szczegółowe warunki według umowy na ogólnych zasa-
 dach dla urzędników cywilnych w M. S. Wojsk.
 Reflektujący złożą swe oferty najdalej do dnia 1 paź-
 dziernika 1929 r. bezpośrednio na ręce Komendanta Szkoły
 Podchorążych Mar. Woj. w Toruniu. dw 1869

PRZETARG

Magistrat m. Łodzi ogłasza przetarg na dostawę
 2 000 tonn kostki granitowej
 pochodzenia krajowego do brukowania ulic.

Warunki ogólne i techniczne przetargu są do przejrzenia
 w Wydziale Budownictwa (Oddział Komunikacji), Plac
 Wolności 14, III piętro, pokój 53, codziennie od godz. 10 do 13.
 Oferty z oznaczeniem ceny za 1 tonnę kostki granitowej
 (pochodzenia krajowego) loco skład miejski przy ul. Czarna
 Droga (boczna kolejowa) należy składać w Wydziale Bu-
 downictwa, Plac Wolności 14, pokój 41, do dnia 7 września
 1929 roku do godz. 12, w kopertach podwójnych, zalakowa-
 nych pieczęcią firmową, każda z napisem „Oferta do prze-
 targu, wyznaczonego na dzień 7 września 1929 roku na do-
 stawę 2 000 tonn kostki granitowej pochodzenia krajowego”
 i podaniem nazwy oraz adresu oferującej firmy. Koperta
 wewnętrzna winna zawierać ofertę, zewnętrzna zaś (prócz
 wyżej wymienionej koperty) winna mieć dozwól złożeń
 wadium do depozytu Magistratu m. Łodzi i jego jednostron-
 nego rozporządzenia w wysokości zł 7 000,— (siedem tysięcy)
 bądź:

1. w gotówce,
2. w listach gwarancyjnych Banku Gospodarstwa Kra-
 jowego lub jednego z prywatnych banków akcyjnych
 o kapitale zakładowym nie mniejszym niż 2 500 000 zł.
3. w papierach procentowych i innych wartościach prze-
 widzianych w punktach 2, 3 i 4 § 1 okólnika Minister-
 stwa Skarbu L. D. O. P. 5284/III, z dnia 10 września
 1927 roku podług skali procentowej ich kursu, usta-
 lonej w tym okólniku. dw 1891

Każdy oferent w składanej przezeń Magistratowi ofercie
 winien zaznaczyć, że ustalone przez Wydział Budownictwa
 Magistratu m. Łodzi ogólne i techniczne warunki przetargu
 są mu znane i uważa je dla siebie za obowiązujące.

Oferty będą otwarte w dniu 7 września 1929 roku, o godz.
 12, w Wydziale Budownictwa, Plac Wolności 14, pokój 43.
 Oferty nie odpowiadające warunkom przetargu lub zło-
 żone po terminie nie będą rozpatrywane.
 Łódź, dnia 26 sierpnia 1929 roku.

Magistrat miasta Gdyni ogłasza niniejszem

KONKURS

na stanowisko

- 1 kandydata na inżyniera mierniczego,
- 2 starszego technika mierniczego,
- 1 młodszego technika mierniczego,

z uposażeniem ad a) według VII stopnia, ad b) według IX
 VIII stopnia, ad c) według X—IX stopnia plac urzędników
 państwowych z 15% dodatkiem komunalnym i 40% dodat-
 kw 3547

Kandydaci ubiegający się o posady winni nadsyłać po-
 dania z dołączeniem świadectw z prac dotychczasowych do
 Magistratu miasta Gdyni, w terminie do 12 września 1929 r.

Posady są do objęcia zaraz.

Gdynia, dnia 27 sierpnia 1929 r.

Prezydent Miasta: w z. (—) M. Bilek.

Ogłoszenie

Magistrat miasta Koła ogłasza, że zgodnie z uchwałą
 Rady Miejskiej, z dnia 8 sierpnia roku bieżącego za nr. 2,
 oddana zostanie w dzierżawę

elektrownia miejska i rzeźnia

na termin do lat 5 (pożądany okres krótszy).

Ubiegający się o dzierżawę tych przedsiębiorstw winien
 do dnia 15 września r. b., przedstawić Magistratowi piśmien-
 ne deklaracje z wyszczególnieniem warunków na jakich
 każdy z reflektantów chciałby otrzymać dzierżawę wszyst-
 kich lub jednego z wyszczególnionych obiektów.

Warunki dzierżawne i dane dotyczące się wydzierżawio-
 nych przedsiębiorstw są do przeglądu w biurze Magistratu
 codziennie w godzinach urzędowych. Dzień przetargu nazna-
 czony będzie dodatkowo i podany do wiadomości wszystkim
 pp. reflektantom. dw 1866

Do wiadomości reflektantów:

1. Dochód brutto elektrowni 182 000,— złotych rocznie.
 Elektrownia rozbudowana i zmontowana w roku 1928.
 Motor na gaz ssany. Wymagana kaucja w gotówce
 100 000,— złotych i tenuta dzierżawna zgóry przynaj-
 mniej za 1 rok.
2. Dochód brutto rzeźni 47 000,— złotych. Wymagana
 kaucja 25 000,— złotych gotówką. Tenuta dzierżawna
 zgóry przynajmniej za 1 rok.

Magistrat zastrzega sobie prawo wyboru dzierżawcy.

MAGISTRAT.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
 1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2785, d 1 790
 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10-

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze
 słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo
 i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo.
 Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

29 POWSZECHNA WYSTAWA KRAJ.

Plusze
 wszelkie artykuły tapicerskie po-
 leca Giergowicz, Małe Garbary 9.
 zdw 43 226

1 SPRZEDAŻE

Meble
 we wielkim wyborze za gotówkę
 i na miesiąc zne spłaty poleca Sta-
 nkowski, Woźna 12 (Butelska).
 bpw 550

Skład
 ul. Półwiejska sprzedam. Adres
 wskaże Kurjer zdw 42 896

Parcele
 blisko kościoła lazarskiego ko-
 rzystnie sprzedam. Adres wska-
 że Kurjer zdw 42 149

Encyklopedja
 Trzaski, 5 tomów, opr. w pół-
 skórkę, okazynie na sprzedaż
 (250 zł). Oferty Kurjer
 zdw 42 241

Dom
 Starołęka z pięknym ogrodem
 sprzedam. cena 27.000, wpłaty
 22.000. Zgłoszenia Kurjer
 zdw 42 777

Sprzedam
 dwie kanapy używane, jedna an-
 tykowa, bardzo tania. Pracowni-
 a tapicerska. Romana Szy-
 mańskiego 7. zdw 42 770

Wyżel
 w drugim polu, doskonałe wytre-
 sowywane zaraz do oddania. Adres
 i telefon poda ekspedycja Kurje-
 ra zdw 42 729

Dziurkową
 maszynę okazynie sprzedam. —
 Mostowa 26. IV. wejście, Szule-
 dzw 43 113

Majątek
 225 mórg buraczanych, inwentar-
 ze nadkompletne, budynki
 wszystkie I. klasy murowane, do
 tego duża cegielnia, produkcja
 roczna 4.000.000 sztuk. Przy szosie.
 Cena 400.000 zł, wpłaty 200
 tys. zł. „Spółdzielnia Osadnicza”,
 Poznań, Aleje Marcinkowskiego
 17 a, III. zdw 43 085

Rzeźnictwo
 z mieszkaniem, warsztat, zapad-
 le, dobre położenie, nadaje się
 na inne branże. Rynek Jeżycki
 20.

Dom
 II. piętrowy, 7 lokatorów, 3 po-
 koje wolne, morga ogrodu w Po-
 znaniu, cena 29.000, wpłaty 20.000
 sprzedam „Nowosć”, św. Wojciech
 2.

Poznański
 skład dywanów właściciel Piotr
 Jakubiak ul. Wrocławska 20
 przy Placu Świętokrzyskim, po-
 leca dywany chłodnicę linoleum
 90 znanych niskich cenach.
 zdw 37 362

Skład
 z mieszkaniem sprzedam korzyst-
 nie. Adres Kurjer zdw 43 106

Młyn
 parowy przemianu 400 cetr. bez
 konkurencji za 200 000, wpłaty 100
 tys., sprzedam Biuro Handlowe.
 Romana Szymańskiego 1.
 zdw 43 141

Jadalnia
 debowa, zegar tania sprzeda. Bu-
 kowska 9, stol. umia. zdw 43 146

Motocykle
 kupisz najtaniej i najtaniej
 Koszczyński, Pasaż Kino Apollo.
 zdw 43 145

Karakulowe
 futro sprzedam okazynie natych-
 miast. Hotel Victoria, 27 Grud-
 nia 17, pokój 15. zdwp 43 047

Skład
 rzeźniczy zapędem elektrycznym,
 mieszkaniem, ruchliwej ulicy za
 21.000 sprzedam Oferty Kurjer
 zdw 43 022

Meble
 kupuje się tania we firmie Józef
 Szlachta, Wrocławska 15.
 zdw 38 797

Parowy garnitur
 6 konny, używany, kompletny do
 młocki, oraz 12 konna lokomobila
 „Flöthera” zaraz do sprzedania
 Roman Kotliński, Kórnik,
 nr 3 410

110
 mórg, gospodarstwo w powiecie
 chodzieskim sprzedam natych-
 miast, w tem 30 mórg nadgórc-
 kich lak. 80 mórg dobrej ziemi
 ornej z pełnymi żniwami, budyn-
 ki budowane maszynie w roku
 1928, bez ciężarów hipotecznych,
 odległość od miasta i kolei 15 mi-
 nut, szkoła w miejscu. Bez inwen-
 tarz, inwentarz nabyć można od
 dzierżawcy. Wskaże Kurjer
 zdw 42 554

Dom
 mieszkanie, warsztat, zapad-
 le, dobre położenie, nadaje się
 na inne branże. Rynek Jeżycki
 20.

Plac
 ca 900 mtrkw., własność i dzier-
 żawa, opłotowany przy ruchliwej
 ulicy z planami pod budowę
 sprzedam i dzierżawę odstąpi.
 Zgłoszenia do Kurjera zdw 43 124

Piekarnia
 piec patentowy na fabrykę pier-
 ników lub hurtownie cukierniczą
 zaraz sprzedam. Cena 4.200. Nie-
 golewskich 10 a, Jądolajnia.
 zdw 43 079

2 piece
 kaflane na sprzedaż. Masłowski,
 Grunwaldzka 5. zdw 43 077

Skład rzeźniczy
 z kompletnym urządzeniem bez
 konkurencji zapędem elektr. i
 przyległym mieszkaniem, 2 pokoje
 cena 2.000 wskaże Gowarzewski,
 św. Marcin 32. zdw 43 076

3,25
 Torby szkolne, Tor-
 by do śniadania 1,25
 W. Cysz, Szkołna
 11. Pw 4293-35,2

Sprzedam
 jadalnię prawie nowa kompletna
 1.800 złotych. Salon mahoniowy,
 gobelina francuska 2.000 zł. Oferty
 Kurjer zdw 42 893

Zakład fryzjerski
 dla pań i panów skromnie urzą-
 dzony dobrze prosperujący zaraz
 na sprzedaż. Caliński, Zbąszyń,
 Marszałkowska 67. zdw 42 375

Salon
 mahoniowy, inkrustowany i roz-
 maite starożytne meble, świecz-
 niki i stopy, porcelana na sprze-
 daż. Skarbowa 4, pr. lewo.
 zdw 43 080

Skład
 towarów kolonii i delikatesów w
 mieście pow. na Pomorzu z Jed-
 nym pokojem, dobre położenie w
 rynku, z towarami do sprzedania.
 Zgłoszenia do Kurjera Pozn. pod
 zdw 43 185

Szpice i foksterjery
 dwa szpice (pieski) białe czystej
 rasy 10 tys. po 50 zł, cztery pieski
 i dwie suczki 8 tyg. foksterjery,
 po rodzicach średniego wzrostu,
 nadzwyczaj czujne i ostre, także
 na szczerzy czystej rasy, białe z
 czarnymi i złotymi plamkami,
 pieski po 40 zł, suczki po 35 zł.
 Zgłoszenia uparzą Kurjer Pozn.
 zdw 43 187

Skład
 kolonialny z towarami, magłem
 mieszkaniem 5.000 oraz wielki
 wybór innych poleca Szczepań-
 ski, Wierzblicie 30, parter, le-
 wo. zdw 43 200

Ślubne
 obrączki złote od 16 do 100 zł, ze-
 garki szwajcarskie od 20 do 100
 zł oraz wybór podarunków w biu-
 terji poleca Chwilkowski, św.
 Marcin 40. zdw 43 240

Dom
 narożnikowy pięt., skład dwa
 okna wystawowe, mieszkanie 6,
 4 i 3 pokojowe, duże warsztaty
 stolarski i kolodziejki, w mieście
 pow., gdzie wielkie uczelnie w
 miejscu. Czynnosc 424 zł miesięcz-
 nie, cena 45 000 zł, wpłaty ugod-
 wa sprzedam lub zamienię na
 gospodarstwo. Skład, 5 pokojo-
 we mieszkanie wolne. Zgłosze-
 nia Kurjer Pozn. zdw 43 189

4 wyżyły
 6-cio tygodniowy „Seter” 25 zł
 za sztukę. Jan Kasprzak, leśnik,
 Psarskie, p. Śrem. zdw 43 192

Dom
 z ogrodem na sprzedaż. Pawlak,
 Poznań-Winiary, ul. Obornic-
 ka 24. zdw 42 889

Wózek
 dziecięcy, sportowy na sprzedaż.
 Grotgera 4, IV (Lazarz).
 zdw 42 806

Odstąpię
 stałą koncesję samochodową i
 szosę garaż. Wielka 15, Ostrowi-
 ski.

500
 mórg, żywe, martwe inwentarze,
 cena 180 000, wpłaty 70 000, 250
 mórg, żywe, martwe inwentarze,
 cena 160 000, wpłaty 80 000, 100
 mórg resztówka, cena 100 000,
 wpłaty 50 000, reszta Bank Rolny,
 Lom Handlowy, Jaskiewicz, Poz-
 nań, Fredry 6. Kw 810

Parcele
 od 1 zł począwszy sprzedaje Ja-
 skiewicz, Fredry 6. Kw 812

Skład
 dla fryzjera odda Malecki, Po-
 znań, Rybaki 20a. zdw 43 140

Dom
 skład mieszkanie cały wolny 15
 tys., wpłaty 9 000, Malecki, Po-
 znań, Rybaki 20a. zdw 43 139

Radioamatorzy
 pamiętajcie
 najwykwintniejsze miejsce zaku-
 pu dla Was nawet za temi to
 „Elektrovox”, Półwiejska 30. Re-
 paracje, prz. udowy.
 zdw 43 138

Jak dotychczas 8,50
 kosztuje naćal serwis do kawy
 pcelanowy, serwis obiadowy
 porcel. 6 osob. 35 zł, serwis obi-
 d. w porcel. 12 osob. 55 złotych.
 Nowosć „Alpaka Henneberga”
 bardzo tania tylko w Hurtowni
 Porcelany, Wroniecka 24, w pod-
 wórzcu. zdw 41 320

Obrączki
 ślubne zegarki
 najtaniej Maty-
 siak 9 św. Mar-
 cin 6 bpw 1159

Różne samochody
 używane, kryte i otwarte. Zami-
 nowane, dogodnie warunki zapł.
 poleca „Komna” Sp. z o. p. Au-
 tomobile, Poznań, ul. Dąbrowskie
 go 35-35. Tel. 77-67 i 54-78.
 nw 3 134

Tanio
 się ubierzesz, umebujesz w Do-
 mu Komjowsym św. Marcin 78a
 Pw 3073

Wełny
 włóczki do północnych skarpet,
 swetrów, robót ręcznych, kilimów
 hurt. i detal. Najtańsze źródło
 dla odsprzedających. Przemysł
 Wełniany Poznań, św. Marcin
 56, I. piętro, telefon 20-31.
 Pw 4236-34.60

Kilka
 wozów 3 i 2½ cal w dobrym sta-
 nie korzystnie na sprzedaż. Zgło-
 szenia Kościelna 16. zdw 42 745

Wózek
 dziecięcy, sportowy na sprzedaż.
 Grotgera 4, IV (Lazarz).
 zdw 42 806

Odstąpię
 stałą koncesję samochodową i
 szosę garaż. Wielka 15, Ostrowi-
 ski.

Dom
 z ogrodem na sprzedaż. Pawlak,
 Poznań-Winiary, ul. Obornic-
 ka 24. zdw 42 889

Odstąpię
 stałą koncesję samochodową i
 szosę garaż. Wielka 15, Ostrowi-
 ski.

Restauracja
 z jedyną w miejscu salą, poła-
 żoną z kolonialką i przyległym
 mieszkaniem w miasteczku, z po-
 wodu objęcia większego przedsię-
 biorstwa zaraz do odstąpienia.
 Do objęcia 8 tysięcy zł. Oferty
 Kurjer zdw 42 848

Magiel
 sprzedam korzystnie, Walkowiak,
 Szkolna 13, skład. zdw 43 158

Spitza
 psa białego, rasowego, 3 mie-
 sęczniaka sprzedam. Skryta 11,
 parter, prawo. zdw 42 843

Fuzje
 kal. 16, bezkurkowa, w bardzo
 dobrym stanie sprzedam. Zgło-
 szenia Woźna 17/18, skład w6-
 dek. zdw 42 816

Dobrze
 zaprowadzony skład kolonialno-
 drogerijny w większym powia-
 towie mieście jest okazynie za-
 raz za gotówkę do sprzedania. —
 Adres wskaże Kurjer zdw 42 886

Skład
 kolonialny, dobrze prosperujący
 z mieszkaniem sprzedam. Gen. Ko-
 sińskiego 26. Pośrednicy wyku-
 lenci. zdw 42 906

Sprzedam
 z powodu choroby pralnie, praso-
 wolnie z urządzeniem 2 duże u-
 biki, nadające się na inne
 przedsiębiorstwo wraz z miesz-
 2 pok. i kuchnia za 5 600 zł, w
 tem rok dzierżawy zapłacony do-
 bra czystością. Oferty Kurjer
 zdw 42 942

Skład
 dubeltówkę w dobrym stanie ma-
 lo używaną, bezkurkowa. Zgło-
 szenia Tasarek, Aleje Marcin-
 kowskiego 28. zdw 42 982

Szafę
 debową ciemną 180 szeroka z bie-
 liźniarką tania sprzeda Czechow-
 ska, Wielkie Garbary 8.
 zdw 42 967

Folwark
 500 mórg drenowanej ziemi, za-
 budowania I. klasy, kompletne in-
 wentarze, willa 9 pokoi, kupno o-
 kazynie, cena 200 000, wpłaty 60
 tys. Cyraniak, Poznań, św.
 Marcin 65. zdw 43 023

Restauracja
 w pobliżu St. Ryнку z mieszka-
 niem 3 pokoje i kuchnia zaraz.
 Adres wskaże Kurjer St. Rynek
 rw 6596

Majątek z młynem
 wodno-turbinowym
 pełnym biegu przemianu 80 cetr. 10
 mórg stawu zarybionego, 50 mórg
 pszennej ziemi, w tem laka, ży-
 wym martwym inwentarzem, bu-
 dynki wszystkie maszynowe pod
 dachówką, dom 4 pokoje kuchnia
 położenie przy szos

Kupię

używany debowy bufet i dresoir, składana szafa do rzeczy, umywalnie, kilka łóżek żelaznych. Zgłoszenia z podaniem ceny nadesłać Kurjer zdw 42 842

Kino-aparat

kupię, nadające się na przenośną jakoteż i stałe. Oferty z podaniem ceny, marki i w jakim stanie jest do Kurjera zdw 42 858

Kupię

ogródek działkowy. Oferty Kurjer zdw 42 891

Kupię

2 fotele pluszowe, ciemno-zielone, w dobrym stanie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 42 936

Stół

i regał do składu kupię spiesźnie. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 948

Dla Amerykaninów

poszukujemy gospodarstw, domów z ogrodami, kamieniem i dziedzińcem, spiesznie zgł. enia przyjmuję „Spółdzielnia Osadnicza”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 17a, III.

Tyglówkę

pożną z trzcionkami kupię. Podać cenę do Kurjera zdw 43 213

Wille

najmniej 5 pokojowa komfortowa z ogrodem 1-3 morgowem, wolna zaraz kupię w najbliższej okolicy Poznania. Dokładne oferty Marja Kossakowska, Kiekrz, zdw 43 181

Cieżarówkę

dobrze utrzymaną natychmiast gotową do jazdy kupię na dogodnych warunkach. Leon Grabarski, Gostyń, tel. 122, nr 3 552

Zbiór znaczków

poctowych kupię. Oferty Kurjer zdw 43 235

Kupiny

motor ropny syst. Diesla P. S. 16-20 w dobrym stanie, używ. Oferty z podaniem ceny pod adresem: Księża Salezjanin, Ład. p. Słupca, zdw 43 058

Skład

kolonjalny z mieszkaniem do 5.000 kupię. Oferty Kurjer zdw 43 056

Dom

lub wille, w dobrym położeniu w pobliżu tramwaju wprost od gospodarza przy wpłacie 50-80.000 zł kupię. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 43 126

Pianino

dobrze utrzymane kupię zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 148

6 KAMIENICZ

Kamienica

w mieście pół godziny koleją doznająca ca 4.800 komornego, okazynie od właściciela do nabycia. Oferty Kurjer St. Rynek, rw 6586

Dom

piętrowy w Lesznie, ul. Komeniusza, ze składem sprzedam 25 000 zł, wpłata podług umowy dla kupującego 5 pokojowe mieszkanie z łazienką zaraz do objęcia. Zgłoszenia Eckowa, Leszno, Komeniusza 32, zdw 43 193

Kamienica

III. ptr. 2 składy, dochód roczny około 6.500, wolne 4 pok. i kuchnia z komfortem, parkiety. Cena 80 tys., wpłaty 50-60 wskaże Szczepański, Wierzbicice 30, parter, lewo, zdw 43 139

Kamienicę

komfortowa, ładna dzielnica, czynsz rocznie 12.000, 125.000, wpłaty 80.000 sprzedam. Oferty Kurjer zdw 43 023

7 PIENIĄDZ

7.500 zł

pożyczki, zastaw 2 eleg. mebl. pokoje z kuchnią. Oferty Kurjer Pozn. zdw 42 580

Po 15%

5-10.000 dolarów dam na I. hipoteke kamienicy. Oferty Kurjer zdp 39 666

Poszukuję

pożyczki 10-15 tysięcy zł na nowo budowany dom z piekarnią, wartości 50.000 zł. na pierwszą hipoteke. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 812

1.000-2.000

poszukuje pod zastaw i dobry procent. Oferty Kurjer zdw 42 832

500

zł pożyczki poszukuje na krótki czas, wysoki procent. Oferty do Kurjera zdw 42 892

Ca. 20.000 złotych pożyczki, pewna gwarancja, ustawowy procent, poszukuje. Pożyczkodawca otrzyma posadę leką za miesięcznym wynagrodzeniem 300 i ewent. mieszkanie 2 pokoje z przynależnościami. Oferty Kurjer zdw 42 881

2.500

procent pokój utrzymaniem, pokój kuchnia. Kurjer zdw 43 025

8 DO WYNAJĘCIA

Piękne mieszkanie 2, 3 i 5 pokojowe i większe mieszkanie od 1. 10. rb. 1. 30 r. w powiatowym mieście. Mogilne do wynajęcia wprost od gospodarza. Czynsz niski 3 lata zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 381

Mieszkania

1 lub 3 pokojowego z kuchnią wdzierżawie zaraz. Adres wskaże Kurjer zdw 42 704

Pobiedziska

ładne, słoneczne mieszkanie 4 pokojowe, kuchnia wprost od właściciela za czynszem 1-2 lat zgóry do wynajęcia, komunikacja dogodna Tomczyk, Pobiedziska, ul. Kostrzyńska 4, zdw 42 802

Odstąpię

4 pokoje, kuchnie, parter. Wielka, czynsz 275 zł. Oferty Kurjer zdw 42 800

Mieszkanie

w centrum, przy ul. Fredry, piękne 5 pokojowe, łazienka, światło elektryczne, gaz etc., z meblami lub bez natychmiast do odstąpienia. Zgłoszenia tylko poważnych reflektantów. Adres wskaże Kurjer zdw 42 791

Pokój

dla małżeństwa próżny zaraz wolny, dzierżawa rok zgóry wskaże „Nowość”, św. Wojciech 2, zdw 43 070/71

Pokój

300 policzona 1/2 roku dzierżawa zaraz. Centrum, Żydowska 5, zdw 43 210

Pokój

kuchnia 1 200 2 lata dzierżawa od gospodarza, „Centrum”, Żydowska 5, zdw 43 211

Mieszkanie

3, 4, 5, 6 pokojowe wskaże „Informator”, Ratajczaka 15, zdw 43 128

W Wolsztynie

mieszkanie 5 pokojowe na 3-5 lat do wynajęcia, czynsz zgóry. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 43 190

Mieszkanie

3 pokoje z kuchnią i przynależnościami do odstąpienia natychmiast. Warunek kupno pokoju stołowego. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 258

Mieszkanie

3 pokojowe z kuchnią wraz z meblami za 8 000 do wydzierżawienia. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 153

Mieszkanie

5 pokojowe pierwszorzędne, centrum zwrot kosztów 7 000. Kurjer zdw 43 166

9 SZUKA MIESZK

1.000 zł

dzierżawy zgóry za pokój z kuchnią wprost od gospodarza blisko centrum. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 469

Mieszkania

2-3 pokojowego z kuchnią poszukuje za 2-3 let, czynszem zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 025

2-3 pokoi

umeblowanych z kuchnią poszukuje natychmiast lub później „Cerampol”, św. Marcin 48, I. Telefon 28-96, zdw 42 814

Małżeństwo

bezdietne poszukuje 2-3 pokój z kuchnią możliwie wprost od gospodarza. Warunki według umowy. Oferty do Kurjera zdw 42 853

Poszukuję

mieszkania 3 pokoje, łazienka, komfort frontowe od gospodarza, czynsz za 2 lata zgóry. Zgłoszenia do Kurjera zdw 42 880

Bezdietne małżeństwo poszukuje 2-3 pokojowego mieszkanie, najchętniej w Solaczu, czynsz zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 455-6

Mieszkanie

3 pokojowe przy przynależnej łące, komfort, wprost od gospodarza poszukuje, place czynsz zgóry. Zgłoszenia do Kurjera zdw 43 215

Poszukuję

3 pokoi z kuchnią place dzierżawie rok zgóry i przeprowadzę remont. Oferty Kurjer zdw 43 188

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię

7 pokojowe mieszkanie, centrum, na 3-4 pokojowe, tylko centrum. Oferty Kurjer zdw 42 830

Mieszkanie

3 pokoje komfortowe na Wildzie zamienię na pokój z kuchnią w śródmieściu z dopłatą. Oferty Kurjer zdw 42 946

Zamienię

trzy pokoje w Poznaniu (św. Marcina) na takież w Warszawie. Oferty Kurjer zdw 43 037

11 POKOJE UMEBL

Pokój

z telefonem, centrum, lepsze panu oddam. Składowa 1, I, 3. wejście, zdw 42 919

Przyjmę

pana na pokój wspólny z całodziennym dobrem utrzymaniem. Nowy Rynek 14/15, parter, lewo, dw 1876

Mieszczenie

pokoje wynajmuje. Hotel Francuski, zdw 40 605

Gimnazjastów

dwoch przyjmę na stancję, opiekę i dobre odżywianie zapewnię w pobliżu 4 gimnazjów, Tar-nowska, Długa 3, II, ptr, zdw 42 623

Tani pokój

dla dwóch panów. Pościel własna pożądana. Grobla 6, dom tylny, III, lewo, zdw 42 696

Pokój

dobrze umeblowany. Wesołowska, Górna Wilda 3, wysoki parter, zdw 42 957

Pokój

dla 2 panienek do wynajęcia. Fr. Ratajczaka 16, III, lewo, zdw 42 958

Pokój

na 2 osoby wynajme. Piekary 7, III, prawo, zdw 41 727

Pokój

niekrepujący wynajme panu. Strzelecka 19, III, p., prawo, zdw 42 941

Pokój

ładny niekrepujący od 1. 9. Szy-perska 3, III, (2 wchód), zdw 42 943

Pokój

frontowy umeblowany do wynajęcia. Szewska 9, II, Kaczmarek, zdw 42 953

Pokój

umeblowany panu wynajme. Św. Wojciech 2, III, ptr., prawo, zdw 42 956

Pokój

na 2 osoby wolny. Rom. Szymańskiego 9, II, lewo, zdw 42 939

Pokój

umebl. wynajme Przemysłowa 41, dom ogrodowy II., prawo, zdw 42 963

Pokój

umebl. bez pościeli, do wynajęcia. Ul. Sew. Mielżyńskiego 22, podwórze wprost, II, p., Faligowski, zdw 43 049

Pokój

frontowy, mały skromnie umeblowany wynajme. Żupańskiego 8, II, p., prawo, zdw 42 996

Słoneczny

bez pościeli panu. Strzelecka 11, III., prawo, zdw 42 995

Pokój

na dwie osoby lub małżeństwo. Witczak, Mostowa 15, zdw 43 115

Elegancki

pokój z utrzymaniem lub bez wynajme zaraz inteligentowi. Patr. Jackowskiego 9, III., prawo, zdw 43 110

Pokój

frontowy, słoneczny, czysty, dla 1 osoby do wynajęcia. Wierzbicice 34, II, lewo, zdw 43 101

Pokoje

przyjezdnym (stałe) utrzymanie (bez). Półwiejska 2, III., prawo, zdw 43 090

Pokoje

panienkom kształcącym, utrzymanie, fortepian, Goderska, Półwiejska 2, II., zdw 43 089

Pokój

umeblowany, czysty, światło elektryczne, ogrz. centralne, w pobliżu Parku Wilsona w spokoj. eleg. domu od 1 lub 15 września niedrogo, solidnemu poważnemu panu. Adres wskaże Kurjer zdw 43 104

Pokój

umeblowany z niekrepującem wejściem dla inteligentnego pana wynajme. Strzałowa 7, II, ptr. prawo, zdw 43 009

Małżeństwu

wynajme, pokój używanie kuchni. „Fragut”, Kozia 21, zdw 43 172

Pokoje

ładne jeden, dwa, trzyosobowe przy Parku Wilsona. Kanałowa 7, II, prawo, zdw 43 168

Pokój

do wynajęcia z osobnym wejściem Wierzbicice 30, w podwórzu, III, p., zdw 43 167

Pokój

frontowy wspólny panu. Długa 13, III, lewo, zdw 43 142

2 panom

elegancki pokój. Sarnowska, Ogrodowa 2, I, lewo, zdw 42 968

Pokój

elegancko umeblowany zaraz do wynajęcia Strusia 3, III., prawo, zdw 42 969

Panów

na pokój przyjmę. Strusia 2, III, lewo, zdw 43 043

Od

zraz pokój umeblowany dla 2 osób, względnie dla 1 osoby. Patrona Jackowskiego 35, front III., prawo, zdw 43 041

Pokój

dobrze umeblowany, słoneczny, balkon, solidnemu panu wynajme. Wały Król. Jadwigi 1, II., I, zdw 43 054

Śródmieście

Podgórna 2a, III, lewo pokój umeblowany wynajme, zdw 43 051

Pokój

frontowy panu wynajme. Matejki 28, IV., lewo, zdw 43 032

Dwa

pokoje umeblowane do wynajęcia od 1. 9. ul. Sew. Mielżyńskiego 25a, III., Kosicki, zdw 43 029

Przyjmę

2 panów na pokój z własną pościelą. Piechorowski, Dąbrowskiego 21, zdw 43 030

Pokój

dla dwóch panów. Szkolna 13, II, lewo, zdw 43 024

Pokój

frontowy dobrze umeblowany dla dwóch inteligentnych panów od 1. 9. do oddania. Telefon w domu. Ogrodowa 11, III., lewo, zdw 43 010

Pokój

dla dwóch solidnych panów. Długa 4, parter, front, zdw 43 127

Pokój

duży frontowy mebl. wynajme. Matejki 60 II, p., prawo, zdw 43 133

Pokój

frontowy słoneczny z balkonem wynajme zaraz. Wierzbicice 8, III, p., prawo, zdw 43 136

Śródmieście

pokój czysty elektryczność, inteligentnej osobie do wynajęcia. Wały Jagielly 18, I., prawo, dw 1833

Panów

przyjmę na wspólny pokój. Gen. Umińskiego 12, Sobik, zdw 43 122

Mieszkania

każdej wielkości za dzierżawę zaraz wolne odda „Komis”, Sew. Mielżyńskiego 28, zdw 43 259

Pokój

dobrze umeblowany wynajme. Welcker, pl. Bernadyński 2, zdw 43 143

Pokój

frontowy dla dwóch panów lub pań wynajme. Różana 5, IV, ptr, zdw 42 977

Pokój

umeblowany frontowy osobnym wejściem zaraz wynajme. 3, Ma-ja 2, IV., Strieba, zdw 42 974

Czysty

pokój. Strzelecka 3a, III., lewo, zdw 42 965

Pana

z własną pościelą przyjmę na elegancko umeblowany pokój. Skarbowa 15, dom ogrodowy, wprost, II, p., prawo, zdw 42 973

Pokój

panu Kwiatowa 9 podw

Bezdzielnie
małżeństwo poszukuje umeblowanego pokoju ewentualnie próżnego od 1. 9. Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 42 878

Pokoju
okolica Stary Rynek, oświetlenie elektryczne, dla jednej osoby, podaniem ceny Kurjer zdw 42 865

Samotny
pan poszukuje 1 pokoju z kuchnią wzd. 2 pokoi nieumeblowanych z wejściem z klatki schodowej. Oferty Kurjer zdw 42 877

Młody
pan poszukuje pokoju umeblowanego z telefonem zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 923

Małżeństwo
bezdzielnie poszukuje pokoju umeblowanego z używaniem kuchni. Oferty Kurjer zdw 43 207

Pokoju
nieodległego okolicą pl. Świętokrzyski poszukuje intelig. panienka od 15. 9. lub 1. 10. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 970

Profesor
matka poszukuje próżnego lub częściowo umeblowanego pokoju z używaniem kuchni. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 100

Poszukuje
jednego lub dwóch pokoi z telefonem na biuro, centrum Poznania zaraz. Oferty Kurjer zdw 43 092

Korzystnie
eleganckie pokoje Matejki 1. III. zdw 36 468

13 LOKALE

Lokal
nadający się na składnice lub inne przedsiębiorstwo wprost do gospodarza. Piekary 13 b. parter. zdw 41 910

Skład paszy
kompletnie urządzony sprzedam Deierling, Górna Wilda 160. I. zdw 41 934

Poszukuje
ubikacji na pracownie. Wiadomość: telefon 68-50. zdw 42 829

Ubikacji
lub pokoju próżnego na biuro poszukuje zaraz, front, okolica Stary Rynek. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 867

Poszukuje wspólnika
z własnym lokalem detalicznym w dobrym punkcie w śródmieściu nadającym się na konfekcję damskiej, kapitał niepotrzebny. Zgłoszenia z adresem do Kurjera Poznańskiego rw 6595

Tanecznicy
wynajme lokal na lekcje tańca centrum. Oferty Kurjer zdw 43 233

Lokal
handlowy z oknem wystawowym w śródmieściu Poznania do wynajęcia natychmiast. Oferty Kurjer zdw 43 257

Lokal
handlowy lub biurowy, składający się z 3 ubikacji w śródmieściu Poznania zaraz do odstąpienia. Oferty Kurjer zdw 43 256

Poszukuje
małej ubikacji na spokojne biuro zaraz. Zgłoszenia tel. 21-94. zdw 43 082

14 DZIERŻAWY

Okazja!
Majątek 350 mórg pszenno-żytniej ziemi w tem 35 mórg nadrzecznej łąki duże jezioro, silnie zarybione, własny opał, młyn wodny nowoczesne urządzenie, stałe w biegu, przemiał 120 ctr. Żywy, martwy inwentarz, kompletne, dom mieszkalny, osiem pokoi oprócz tego dwa letnisków, z powodu choroby natychmiast bardzo korzystnie na 10 lat dzierżawie. Obiecie 5 000 dol. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 024

Agronom
poszukuje dzierżawy folwarku 200-400 mórg. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 043

Dzierżawy
150 - 200 mórg dobrej ziemi wprost od właściciela poszukuje zawodowy rolnik. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera zdw 42 815

Dobry
rolnik poszukuje dzierżawy 300-400 mórg. Łaskawe zgłoszenia Kurjer nr. zdw 42 808

Dzierżawy
warsztatu ślusarskiego z narzędziami lub ubikacji nadających się na takowy poszukuje. Oferty Kurjer zdw 43 195

Gościniec
pow. Ostrów Wlkp., dobrze prosperujący narazie bez konieczności pełnej, z przyległą kolonijką, rzemiosłem, salka do zabawy, wesoł, obszerna ubikacja w ruchliwej wiosce przy szosie do wydzierżawienia, kompletny zapas towaru koloni, różne sprzęty rzemieślnicze do przejęcia. Reflektanci, najchętniej inwalida wojenny lub powstaniec, celem uzyskania pełnej koncesji zechcą zgłoszenia pisemnie skierować Kurjer zdw 43 186

Składnica
obszerna nadająca się na każde przedsiębiorstwo z szopami, stajniami, biurom, telefonem e. t. c. na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 43 118

LETNISKI
W pięknej
uroczej okolicy, gdzie las, woda, pokoje z utrzymaniem do wynaj. 6 zł dziennie. Juszkowa, Nadmłyn, poczta Skoki, pow. Wągrowiec. zdw 42 770

16 OSOBISTE
Za
długi żony mojej Melanii nieodpowiadam. Sylw. Rochowiak. zdw 42 928

Drugi Jurku
wracał, wszystko będzie po twojej myśli. Stanisław Szpotkański. zdw 41 099

22 ROZMAITE
Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterii wykonuje sumiennie tania firma F. Terkowska, plac Wolności 3 (po filarami) Pw 1726-052-36

Robótki ręczne
rysuje po cenach umiarkowanych Jankowska, Stary Rynek 48. II. bp 565

Futra
wykonuje szybko i tania, przetwarzam wszelkie prace zakres kucierstwa wchodzące, wielki wybór skórek po cenach nietylko niskich. Pracownia futer. Ratajczaka 33. II. piętro lewo. zdw 41 851

Ładnego
chłopczyka 3 letniego oddam na własne inteligentnemu małżeństwu. Oferty Kurjer zdw 42 550

Chiromantka
Półwiejska 22. podwórze, parter. prawo. zdw 42 713

Zakład kąpielowy
ul. Woźna 18 przy Starym Rynku poleca kąpiele wanienkowe, parowe i wszelkie inne rodzaje. zdw 37 365

Mundurki szkolne
sukienki, płaszczki, jumpy, wódkowce wykonuje "Tricot" Romana Szymańskiego 10. III. róg Pl. Świętokrzyskiego. Pw 4675-55-504

Najtaniej
najszybciej szyje Salon Mód "Zofia", Bukowska 1. II. piętro, nowy gmach P. K. O. zdw 42 689

Malarskie
prace wykonuje szybko i solidnie. Długa 9. III. prawo. zdw 42 795

Operator
filmowy z aparatem poszukiwany do plenerów. Oferty spieszne do Kurjera Poznańskiego pod zdw 42 833

Reparuje
dywany. Tabernacki, ul. Raczynskich 2. parter, lewo, przy placu Bernardyńskim. zdw 42 826

Biuro Obrony Prawnej
św. Wojciech 26, II. ptr. załatwia wszelkie choćby najtrudniejsze sprawy sądowe. Stawia wnioski do wszelkich instancji sumiennie i tania. zdw 42 873/4

Kto
przyjmie chłopczyka 2 letniego na wychowanie? Oferty Kurjer zdw 42 898

Dziecko
na wychowanie za wynagrodzeniem przyjmie. Oferty do Kurjera zdw 42 940

Krawcowa
pierwszorzędna poleca się do lepszych domów. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 978

Posłańcy
załatwiają listy, paczki, zwózki, przeprowadzki. 27. Grudnia 16. telefon 25-20. zdw 43 000

2.000 zł
oraz kosztowny prezent, wrecze temu, kto wskaże inteligentnemu panu kierownictwo posady w banku lub większym przedsiębiorstwie handlowym. Oferty Kurjer zdw 43 000

Koronki
maszyna okrętową przyszywam tania. Wszklich Świętych 3. Bartz. rw 6588

Przyjmuję
pranie, prasowanie sztywnej bielizny. Majewska, św. Wojciech 26. drugie podwórze. zdw 43 174

Witold Leworski, Wrocławska 36
najkorzystnie, i najtaniej obrazy i oprawa obrazów bpw 523-4

Koncesje
na sprzedaż hurtownia wyrobów tytoniowych poszukuje się za wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 43 063

Krawcowa
biegła, szyje tania poza domem. Matejki 33. IV., lewo. zdw 43 063

Chłopczyka
3 miesięcznego oddam na własne. Oferty Kurjer zdw 43 050

23 OZENKI
Kawaler
lat 27, średniego wzrostu, właściciel składu i realności pragnie poznać pannę inteligentną, religijną z zamiłowaniem do kupiectwa od lat 20-26 w celu matrymonialnym. Majątek pożądany lecz nie konieczny. Pośrednictwo rodziców i krewnych mile przyjąta. Zgłoszenia z fotografią skierować Kurjer zdw 39 515

Dla
siostry, panny lat 25, posiadającej 3.000 i wyprawę, szukam kawalera do lat 35, urzędnika lub rzemieślnika w celu matrymonialnym - Oferty z fotografią Kurjer zdw 42 847

Agronom
kawaler, lat 26, blondyn, posiadający 10.000 gotówki, zawsze znajomość z pania do lat 27, zgrabna, milej powierzchowności. Cel matrymonialny. - Łaskawe zgłoszenia z fotografią, która się zwraca, do Kurjera zdw 42 912

Ciembnoblondynka
sympatyczna, przystojna, gospodarna, z zamiłowaniem do kupiectwa lat 26, posiadająca wyprawę dwa pokoje i kuchnię i 3.000 zł gotówki, pragnie poznać pana przystojnego o stałym charakterze, celem zamążpójścia. Panowie do lat 35 którym zależy na szcześliwym pożytku małżeńskim zechcą swe oferty skierować do Kurjera zdw 43 250

Wdowa
lat 38, z średnim mieszkaniem i 2 dziećmi szuka pana na stałe posadzie celem ożenku. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 252

Blondyna
w średnim wieku szuka dla braku znajomości uczciwego przyjaciela. Cel matrymonialny. Zgłoszenia do Kurjera zdw 43 121

24 NAUKA
R. de Brugière
lektor U. P. udziela lekcji języka francuskiego ul. Matejki 59. zdw 41 457

Piotra Mikołajczaka
szkoła tańców. Poczta 29. I. Kurs dla początkujących rozpoczynam 5 września. Udzielam także lekcji prywatnych i osobnych. Pw 4294-35-11

Szkoła Przygotowawcza im. Kopernika, Skarbowa 5
przyjmuje wpisy do wszystkich czterech klas codziennie między 12-1. Rok szkolny rozpoczyna się 5 września o 9-tej. Tel. 3372. zdw 43 143

Kursy stenografii
pisania na maszynach. Kanta, ka 1. II. bpw 536-7

Młoda
spokojna, kulturalna pani szuka przyjaciela zamożnego pana, cel matrymonialny. Oferty z zaufaniem skierować proszę do Kurjera Pozn. zdw 42 831

Solidny
młody pan, ciembnoblondyn, na stanowisku szuka znajomości pani młodej, blondynki, przystojnej w celu matrymonialnym. Oferty Kurjer zdw 42 876

Sierota
posiadająca wyprawę, pragnie wyjść za mąż za rzemieślnika. - Biedniejsi mają pierwszeństwo. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 846

Blondynka
lat 23, przystojna, elegancka, wesoła, dobra gospodyni, posiadając mieszkanie, kompletną wyprawę, pozna przystojnego pana na wyższym stanowisku, w celu zamążpójścia, wiek obojętny. Zgłoszenia z fotografią do Kurjera zdw 42 988

Urzędnik
państwowy, średni, Wielkop., posiadający 10 000 zł, poszukuje religijnej panny blondynki z lepszej rodziny z cóśkiewką majątkiem. Cel matrymonialny. Łaskawe zgłoszenia uprasza do Kurjera zdw 43 327

Dwóch przyjaciół
lat 30 i 25 na poważnych stanowiskach (urzędnik prywatny i leśniczy państwowy) zapoznają dwie majątne panie w celu matrymonialnym. Łaskawe zgłoszenia o ile możliwości z fotografią uprasza się do Kurjera zdw 42 961

Kawaler
kupiec, samodzielny, o dobrych zaletach, większym mieście na Pomorzu posiadający własny dom, centrum miasta wartości 120.000 zł, z braku znajomości pragnie tą drogą poznać inteligentną pannę do lat 30, z odpowiednim majątkiem. Cel matrymonialny. Pośrednictwo krewnych mile przyjęte. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia pań szcześliwych Kurjer zdw 40 836. Dyskrekcja pod słowem honoru zapewniona.

Skrzypek
solista wolny od 1 lub później do pierwszorzędnej zespołu kawiarni lub kina z dużym repertuarem lub bez. Oferty Bydgoszcz, Grand - Café lub Dąbrowskiego, nr 3 553

Planisty
stałego na soboty poszukuje się. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 234

Gry
fortepianowej udzielam, fortepian do ćwiczeń. Długa 4, skład cukierków. zdw 43 048

27 SZUKA PRACY
Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy do jednej trzeciej cenę dr bnych

Poszukuje
posady szoferka mam 6 miesięczną praktykę warsztatową. Oferty Kurjer zdw 42 474

Fileciarka
poszukuje zajęcia. Oferty Kurjer zdw 42 640

Aptekarska
siła pomocnicza żeńska z 6 letnią praktyką, dobrze polecona, obeznana z wszystkimi pracami apteczniemi, biegle taksująca, szuka od 1. 10. posad. Łaskawe zgłoszenia upraszam do Kurjera Poznańskiego dw 1845

Książkowa
z dłuższą praktyką w większych przedsiębiorstwach handlowych, biegła w języku polskim i niemieckim, szuka posady w Poznaniu ewentl. na prowincji lub majątku. Oferty Kurjer zdw 39 817

Aptekarska
siła pomocnicza 8 letnią praktyką obeznana z maszyną pracą aptek. biegła w taks. recept, włada językiem polskim, niemieckim w słowie, piśmie poszukuje 1. 10. lub później posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 636

Ogrodnik
lat 24 poszukuje posady. Oferty Z Kosmowski, Poznań, ulica Sienna 12. zdw 41 929

Biuralistka
inteligentna, z ładnym charakterem pisma z roczną praktyką pisząca na maszynie poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 908

Agronom
z kilkunastu tysiącami z gotówką szuka zatrudnienia w jakim przedsiębiorstwie jako wspólnik lub t. p. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 003

Rutynowana kasjerka
samodzielną w książkowości rolnej, kupieckiej, korespondencji, słaoważna, sumienna, energiczna, zdolna zastąpić szefa. poszukuje stanowiska w mieście lub majątku ziemskim. Oferty uprasza Kurjer zdw 42 830

Sierota
poszukuje posady ekspedjentki do bufetu. Proszę o łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 42 076

Ekspedjentka
bufetowa, do cukierni, restauracji lub winiarni poszukuje stałej posady. Oferty Kurjer zdw 42 616

Sierota
skromna i uczciwa z czteroletnim chłopczykiem, nieszczęśliwa, z swego losu poszukuje posady od 1. 10. do wszelkiej pracy domowej w mieście lub na majątku do starszych państwa, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer dw 1867

Służąca
z gotowaniem z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty do Kurjera zdw 42 773

Starsza ekspedjentka
z branży obuwia z długoletnią praktyką ewentl. jako kasjerka poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 418

Poszukuje
posady za woźnego lub portjera z kaucją 800-1.000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 42 400. Pośrednictwo wykluczone.

Uczeń
z lepszej rodziny poszukuje posady w branży garderoby męskiej lub manufaktury. Zgłoszenia Frankus, ul. Zupańskiego 7. zdw 42 838

Absolwentka
Miejskiej Szkoły Handlowej poszukuje posady biurowej. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 42 873

Bławatnik
ekspedjent-dekorator zmieni swa posade od 15. 9. lub 1. 10. 29. Świadectwa i referencje prima. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 42 437

Młynarz
samodzielny poszukuje posady od 1 lub 15 września jako kierownik średniego młyna lub jako walcowca. Łaskawe oferty proszę nadać do Becki, Białobłota, poczta Szczepanowo, pow. Szubin. zdw 42 556

Sierota
porządna, poszukuje zaraz lub 1. 10. r. b. posady początkującej w składzie najchętniej w piekarni uprasza wnie utrzymanie, pensja według umowy. Oferty proszę podać do Kurjera Pozn. pod zdw 42 557

Szofer
pierwszorzędny kierowca, cztery lata praktyki jazdy, poszukuje stałej posady jako kawaler lub żonaty. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera pod zdw 42 566

25 MUZYKA
Muzycy
na dete i smyczkowe instrumenty mogą się zgłosić. Guziński, dyr. muzyki. Aleje Marcinkowskiego 28. bpw 567

Trio
damskie lub meskie pierwszorzędne potrzebne na prowincji. Zgłoszenia Agencja Kurjera, Krotoszyn. nw 3415

Student
W. S. H. udzieli korepetycji za pokój z utrzymaniem lub za wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 819

25 MUZYKA
Muzycy
na dete i smyczkowe instrumenty mogą się zgłosić. Guziński, dyr. muzyki. Aleje Marcinkowskiego 28. bpw 567

Trio
damskie lub meskie pierwszorzędne potrzebne na prowincji. Zgłoszenia Agencja Kurjera, Krotoszyn. nw 3415

Studentka
wyższego kursu Konserwatorium muzycznego w Poznaniu udziela lekcji gry na fortepianie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 42 744

Pianista
rutynowany spieszenie poszukiwany. Poznań. Oferty Kurjer zdw 42 799

Gry
fortep. wej udziela gruntownie, nie Rencowa, Dąbrowskiego 6. L. rw 6569

Szofer
kawaler z praktyką, kawaler, trzeci i sumienny, przyjmie posadę prywatną, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 42 529

Ogrodnik
kawaler z dobrymi świadectwami, specjalista na kwiaty loniczkowe poszukuje posady kierowniczej w zakładach handlowych lub na majątku. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 42 578

Samodzielną
gospodyni poszukuje dobrej posady, najchętniej z samotnego pana. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 308

Poszukuje
posady inkasenta, woźnego lub magazyniera ewentl. z gwarancją. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 537

Biuralistka
lub pomocnicza buchalterka z ukończonymi kursami handlowymi i praktyką, znająca języki, poszukuje posady od 1 września rb. Zgłoszenia Kurjer zdw 41 383

Polsko-niemiecka stenotypistka
z dłuższą praktyką poszukuje posady z jednorazowym urzędowaniem. Oferty Kurjer zdw 42 142

Młoda
uczciwa dziewczyna poszukuje posługi na przed południe od 1. 9. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod nr. zdw 42 804

Stenotypistka
początkująca poszukuje posady od 1. 9. lub później, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 42 803

Dziewczyna
do wszystkiego poszukuje posady szcziem. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 955

Uczciwa
pokojowa z cóśkiewką szcziem szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 125

Dziewczyna
poszukuje posady do wszelkich prac domowych z długoletnimi świadectwami. Łaskawe zgłoszenia upraszam Kurjer zdw 43 116

Były
urzędnik Banku, wykształcenie gimnazjalne, lat 34, poszukuje zajęcia w zakresie biurowości. Oferty Kurjer zdw 43 108

Studentka
Wyższej Szkoły Handlowej znająca księgowość, pisząca na maszynie poszukuje posady jako maszynistka lub początkująca biuralistka. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 43 107

Sierota
młoda, pracowita, uczciwa, szuka posługi na przed południe. Oferty Kurjer zdw 43 163

Dziewczyna
sumienna, poszukuje posady do wszystkiego od 1. 9. Oferty Kurjer zdw 43 162

Dziewczyna
uczciwa i pracowita z dobrymi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem ewentl. pokojowej. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 165

Dziewczyna
sumienna, uczciwa, poszukuje posady, umie cośkolwiek gotować. Oferty Kurjer zdw 43 149

Panna
lat 16 poszukuje posady do dzieci i lekkich prac domowych tylko do lepszego domu zaraz. Oferty Kurjer zdw 42 966

Dziewczynie
porządna, pracowita, uczciwa może polecić od 1. 9. H. Wróblewska, Matejki 52. zdw 42 792

Posługaczka
poszukuje posługi zaraz. Oferty Kurjer zdw 42 788

Kasjerka
z dobrymi referencjami poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 786

Dwie dzielne
ekspedjentki z branży konfekcji damskiej poszukują posady na prowincji. Oferty Kurjer rw 6563

Biurowy
z praktyką poszukuje jakiegokolwiek posady, ewtl. z kaucją. Oferty Kurjer zdw 42 835

Sierota
poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 42 834

Gospodyni-kucharka
samodzielną poszukuje posady od 1. 9. Oferty Kurjer zdw 42 845

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 822

Rysownik
młodszy, fachowiec w nowoczesnym malarstwie reklamowym i dekoracji wystaw, projektuje samodzielnie tekst i rysunek reklamowy, biegle korespondent polsko-niemiecki, poszukuje stałej posady jako pomocnik szefa propagandy lub godzinowego zajęcia. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 42 818

Szofer
z trzyletnią praktyką i kaucją 1.000 zł szuka posady. Oferty Kurjer zdw 42 862

Początkująca
maszynistka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 42 896

50 000
nakładu posiada tygodnik
Ilustracja Poznańska i Nowiny Sportowe.
OGŁOSZENIA

przedsiębiorstw z masową produkcją, przeznaczoną dla najszerszych mas, znajdują w nim najodpowiedniejszy organ. Zamówienia wprost i przez wszystkie agencje ogłoszeniowe upraszamy do każdego poniedziałku godziny 10 przed poł.

Drukarnia Polska S. A. w Poznaniu
św. Marcin 70.

Panienska
inteligentna siewota, poszukuje posady ekspedjentki. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 860

Początkująca
biuralistka, znająca księgowość amerykańską i włoską, stenografię, maszynę, szuka posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 895

Biuralistka
początkująca poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 42 893

Szofer
w półroczną praktykę poszukuje posady za skromnym wynagrodzeniem. Zgłoszenia do Kurjera zdw 42 985

Młynarz
kawaler samodzielny, nawskroś obeznanym w zakresie młynarskim, poszukuje zaraz posady. Oferty Kurjer zdw 42 987

Nauczycielka
metoda, z wyższym wykształceniem i znajomością języków francuskiego i niemieckiego poszukuje posady w rodzinie ziemiańskiej. Poważne referencje. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 42 934

Osoba
inteligentna wiek średni, poszukuje posady gospodyni na wieś lub w Poznaniu u samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 42 929

Prasowaczka
poleca się w dom. Oferty Kurjer zdw 42 927

Krawcowa
szuka pracy poza dom. Zgłoszenia Müller, Aleje Marcinkowskie 28, podwórze, II. piętro. zdw 42 921

Mamka
zdrowa szuka posady, ewent. do bliźniat. Oferty Kurjer zdw 42 925

Dziewczyna
wiejska, lat 35, służyła dłuższy czas zakonie, później księdza, obecnie porządek miejscu, zmieniła posadę od 15. 9. najchętniej do księdza jako samodzielną, ewentualnie do państwa, okolica Gdyni. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 42 924

Kucharka
pierwszorzędna poszukuje od 1. września posady. Oferty Kurjer zdw 42 911

Krawcowa
zdolna na wszelką garderobę damską i dziecięcą poszukuje pracy poza domem. Oferty Kurjer zdw 42 908.

Ekspedjent
branży spedycyjnej, ostatnio na samodzielnym stanowisku, poszukuje posady, branża obojętna. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 42 908

Dziewczyna
mająca dobre świadectwa poszukuje posady jako druga pokojowa. Oferty proszę do Kurjera zdw 42 900

Dziewczyna
mająca dobre świadectwa poszukuje posady do dzieci, miejscowość obojętna. Oferty proszę Kurjer zdw 42 899.

Posługaczka
poszukuje posługi na cały dzień. Oferty Kurjer zdw 42 945

Szukam
posługi za spanie. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 951

Panienska
pisząca na maszynie szuka posady do lekkich prac biurowych. Zgłoszenia Kurjer zdw 42 950

Korespondentka - sekretarka
z praktyką biurową, w językach francuskim i angielskim, niemieckim, szuka odpowiedniego zajęcia, przyjmując towarzyszenie, udziela lekcji zbiorowo i pojedynczo. Oferty Kurjer zdw 42 909

Panienska
znająca szycie i haft, poszukuje posady do dzieci od 1. 9. lub 15. 9. Zgłoszenia do Kurjera zdw 43 007

Panienska
młoda z porządnej rodziny, pisze biegle na maszynie i zna stenografię polską poszukuje posady do biura. Łaskawe oferty Kurjer zdw 43 170

Zaufana
sumienna, starsza, lepsza dziewczyna z prowincji, przyjmie posadę stałą od 1. 10. u 1-2 osób, do samodzielnego prowadzenia domu, długoletnie świadectwa. — Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 43 178

Rzeźniki
pomocnik z prowincji, z dobrej rodziny, fachowy i zdolny poszukuje zajęcia dla wyrobienia się i praktyki. Skromne wymagania. Świadectwa i dobre polecenia. — Stolarska 2, I. piętro, prawo, Górczykowski. zdw 42 828/4

Posługaczka
poszukuje posługi. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 150

Nauczyciel - wychowawca
długoletni, rutyn., referencje poważne, konwersacja francuska, biegle, prz. rotowuje do szkół niższych, przyjmie posadę na wsi lub mieście. Rataczaka 40, magazyn kolonialny. zdw 42 938

Ekspedjentka
branży spożywczo - kolonialnej, poszukuje pracy od 1 września. Pensja mała. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 43 224

Książkowy
bilansista z dłuższą praktyką zagraniczną, korespondent polski, czeski, niemiecki, poszukuje odpowiedzialnej posady oraz załatwia szybko bilans, zaległa książkowość. Kurjer zdw 43 229

Drogerzysta
młodszy, dyplomowany, sumienny szuka posady. Oferty Kurjer zdw 43 230

Ślusarz-maszynista
kawaler, 9 lat praktyki, zna się również na obsłudze motorów rogowych i elektrycznych, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 43 156

Dziewczyna
młodsza z dobrymi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 132

18-letnia
panienka, muzykalna z ukończonym gimnazjum typu licealnego, poszukuje posady chętnie jako nauczycielka w majątku. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 43 196

Technik bud. - architekt
zmienił posadę. Zgłoszenia do Kurjera zdw 43 197

Służąca
z gotowaniem szuka posady od 1. 9. z dob. emi świadectwami. Oferty Kurjer zdw 43 241

Posługi
poszukuje skromna panienska. Adres Kramarska 27, front I. zdw 43 123

Osoba
na wskroś uczciwa przyjmie posadę do niemożliwa na wyjazd w zastępstwie pielęgniarce bez szycia, długoletnia praktyka, dobre świadectwa. Oferty Kurjer zdw 43 011

Prośba!
Uczciwa panienska z prowincji zna krawieczyznę, prace domowe przyjmie jakakolwiek posadę. Miejsowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 43 253

Szofer-mechanik
z praktyką poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 43 247

Poszukuje
posady do lekkich prac domowych. Małgorzata Dudzińska, Poznań, Zamkowa 3. zdw 43 246

Dziewczyna młodsza
z prowincji z dobrej rodziny, dobrym świadectwem poszukuje posady do prac domowych lub dzieci. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 131

Biurowy
przyjmie posadę zaraz lub 15. 9. 29. Zgłoszenia Kurjer zdw 43 009

Krawcowa
była dyrektorka szycie konfekcje damską i dziecięcą poszukuje szycia po domach. Oferty Kurjer zdw 43 081

Inteligentna
pokojowa szuka posady. Oferty Kurjer zdw 43 089

Biuralistka
początkująca poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 43 042

Maszynista kamieniodrukarz
pierwszorzędna siła samodzielną potrzebną na stałą posadę jako I. maszynista Konrad Rozynek, Zakłady Graficzne, Poznań, Mylna 20. rw 18816

28 WOLNE MIEJSCA

Kartoniarki
przyjmie Wielkopolski Kartonaż, Dąbrowskiego 79. zdw 41 534

Fryzjerka
oraz fryzjer damski-meski zaraz potrzebni. Calmiski, Złoty ul. Marszałkowska 67. zdw 42 376

Potrzebna
kucharka na wieś do dworu od 1 września, która umie dobrze gotować, wypiekać i zna się na hodowli drobiu. Oferty Kurjer zdw 42 427

Gospoia
z doskonałą znajomością kuchni i gospodarstwa podwórzowego potrzebna od września na probostwo. Zgłoszenia do Kurjera zdw 42 397

2 pomocników garncarskich
przyjmie Przybyłczak, Marszałka Focha 71. zdw 42 380

Ucznia
lepszym wykształceniem szkolnym poszukuje Drogeria Dyczkowski. Św. Marcina 20 zdw 42 157

Potrzebna
od 1. 9. 29 do Krakowa, inteligentna panienska do 8 letniej dziewczynki, mówiąca poprawnie po polsku i niemiecku z znajomością początkującej gry na fortepianie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 42 377

Leśniczego
zdolnego Niemca katolika z znajomością języka polskiego poszukujemy od 1 października. Reflektujemy na siły tylko pierwszorzędne. Zgłoszenia skierować do administracji Dóbr ryckich Kamień dw 1853

Potrzebuję
zaraz młodszego pomocnika do wyszynku i hurtowni kolonialnej. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego dw 1852

Poszukuje
się od 15. 9. 29 nauczycielki dla 2 dziewcząt w wieku 7 i 11 lat, tamże wolna posada dla elewa gospodarczego. Dom. Mroczka, pow. Wyrzysk. zdw 42 550

Potrzebna
na wyjazd inteligentna gospodyni, znająca się gruntownie na gospodarstwie domowym, ogrodnictwie i posiadająca zamiłowanie porządku. Pierwszeństwo Wielkopolanek. Wiek około 30 lat. Wymagane świadectwa kursów gospodarczych lub ogrodniczych i poważne referencje. Zgłoszenia Poznań, Śniadeckich 18. Kasprzak. zdw 42 746

Gospodyni
kucharka z chowem drobiu i prasowaniem sztywnej bielizny potrzebna od 1. 10. na wiekszy majątek. Pensja podług umowy Schroederowa. Jarosławiec, p. Środa dw 1868

Książkowa
obeznana z księgowością żurnalową przyjmie zaraz. Reklama Polska, Aleje Marcinkowskiego 6 Kw 766

Uczeń
i wolontarjusz mogą się zgłosić Fryzjer, Kraszewskiego 8. jw 2478

Technika
dentysty samodzielnego poszukujemy. Zgłoszenia Kurjer nw 3416

Kroczyni dzielnia
potrzebna na konfekcję dziecięcą. Józef Fischer, Magazyn Konfekcji dziecięcej, Stary Rynek 91. rw 6 457

Posługaczka
potrzebna. Bosiacka, Jeżycka 41. zdw 42 355

Pracząca
może się zgłosić. Adamska, Łąkowa 8. zdw 42 813

Dziewczyna
uczciwa, czysta, lubiąca dzieci, potrzebna 1. 9. do wszystkiego. Św. Wojciech 5, parter, prawo. zdw 42 895

Służąca
potrzebna zwinna, uczciwa od 1. 9. na wieś na probostwo. Najchętniej wiejska. Strzałowa 7, III. p. Lewicka. zdw 42 797

Panienska
potrzebna zaraz do kostek, z kaucją H. Wróblewska, Matejki 52. zdw 42 793

Dziewczyna
wiejska, uczciwa, lubiąca porządek i czystość, do wszystkiego, z gotowaniem znająca się na gospodarstwie wiejskim, może zaraz znaleźć dobrą i stałą posadę. Wynagrodzenie według umowy. Zgłoszenia skierować do K. Hamerska, Poznań-Rataje. zdw 42 840

Zastępstwa
gospodyni na 3-4 tygodni poszukuje Parzy dwór, pow. Żnin, p. Damasławek. zdw 42 861

Służąca
do wszystkiego potrzebna od 1 września. Mickiewicza 17, II. piętro, lewo. zdw 42 857

Potrzebna
osoba do posługi. Zgłoszenia w sobotę pomiędzy 12-1. Strzelecka 19, I. prawo. zdw 42 851

Dziewczyna
do sznurowadeł zaraz potrzebna. Muszyński, Wrocławska 7. zdw 42 875

Inteligentna, młodsza dziewczyna
do 3 dzieci zaraz potrzebna. — Zgłoszenia Grunwaldzka 40. zdw 42 866

Poszukuje
na wyjazd do 4 letniej dziewczynki Niemki freblanki, skromnych wymagań. Požadana muzykalność. Zgłoszenia osobiste z najlepszymi referencjami od dnia 23 sierpnia do 1 września. Poznań, ul. Półwiejska 37, II. piętro, P. Glińska. od 8-12. zdw 42 885

Masażystka
potrzebna, podanie ceny Kurjer zdw 42 932

Poszukuje
osoby do lekkiej pracy za udzieleniem pożyczki zł 20.000, stała pensja miesięczna zł 800 i ewtl. mieszkanie 2 pokoje z przynależnościami, pożyczka będzie zagwarantowana Oferty Kurjer zdw 42 882

Dziewczyna
do dziecka może się zgłosić. Piekarnia, Gonia, Małeckiego 12. zdw 42 931

Uczeń
może się zgłosić. Piekarnia, Gonia, Małeckiego 12. zdw 42 930

Posługaczka
potrzebna przed południem. — Śniadeckich 23 parter, lewo. zdw 42 926

Służąca
potrzebna zaraz Skrzetuska, Dąbrowskiego 52, front, I. zdw 42 918

Dziewczyna
do lekkich prac domowych potrzebna. Jeżycka 2, lewo, I. p. lewo. zdw 42 954

Służąca
pracowita, uczciwa potrzebna od 1. 9. Górna Włda 3, I. lewo. zdw 42 944

Potrzebny
zaraz chłopiec do posyłek syn uczciwych rodziców z dobrem wychowaniem. Oddział Poznański Banku Wzajemnych Ubezpieczeń „Vesta”, ul. Rzeczypospolitej 9, I. zdw 42 972

Początkująca
maszynistka do kancelarii adwokackiej zaraz potrzebna. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 42 998

Służąca
pracowita do wszelkich prac domowych z ranem potrzebna. Duran, Gen. Kosińskiego 15. zdw 43 001

Krawcowa pierwszorzędna
z dłuższą praktyką u krawców na płaszcze natychmiast potrzebne „Femina”, Sew. Mielżyńskiego 3. zdw 43 053

Dziewczyna
poszukuje do wszystkiego do 3 osób. Zgłosić się Mazowiecka 8 (Sołacz) parter. zdw 43 034

Potrzebna
dziewczyna na cały dzień lat 15. Trawa, Śniadeckich 23, suterena. zdw 43 006

Dziewczyna
uczciwa do 2 letniego dziecka potrzebna zaraz. Woźna 19, II. Brotlejb. rw 6584

Zdolny
ekspedjent (ka) i uczeń poszukiwani. Branża manufakturowa. Zgłoszenia osobiście Stary Rynek 62. rw 6582

Służąca
z dobrymi świadectwami potrzebna. A. Stachowiak, Wolnica 6, Restauracja. rw 6589

Dziewczyna samodzielną
z dobrem gotowaniem do wszystkiego może się zgłosić. Warunek: sumienna i uczciwa. Fr. Orzełkowiak, Żydowska 1 (skład. rw 6600

Pomocnik
fryzjerski potrzebny zaraz. Dąbrowskiego 38. jw 2494

Malarskich
pomocników poszukuje S. Torzecki, Koźmin, Klasztorna 52. zdw 43 176

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem od 1. 9. 29. potrzebna do Restauracji. Ulica Strzelecka 25. zdw 43 206

Ucznia
możliwie z ukończoną szkołą handlową poszukuje Karol Adamski, skład żelaza, Poznań, Wielka 25, telefon 1863. zdw 42 993-4

Uczeń
szwewski porządek rodziny może się zaraz zgłosić. L. Sawala, Półwiejska 34. zdw 42 020-1

Fryzjerski
młodszy pomocnik potrzebny zaraz. Kerber, Kórnik. nw 3 543-4

Służąca
umiejąca gotować może się zgłosić zaraz. Ludwiczak (piekarnia) Górna Włda 115. zdw 43 214

Służąca
pokojowa, kochająca dzieci, tylko z dobrymi świadectwami potrzebna 1. 9. Zgłoszenia 4-6. Plac Wolności 9, II. zdw 43 157

Potrzebna
panna służąca z wytwornym szyciem bielizny, haftem i znajomością gospodarstwa domowego. Zgłoszenia Szczecińska, Zakopane, willa Mysza. Tw 293

Służąca
starsza, samodzielną do gotowania i wszelkiej pracy na 6 os/b potrzebna. Warunek dobre duże świadectwa. Chwilkowski, Św. Marcina 40. zdw 43 239

Dziewczyna
do wszystkiego kochająca dzieci potrzebna zaraz. Czerwińska, Mostowa 13. zdw 42 997

Biurowa
znająca niemiecką korespondencję, potrzebna. Jaskiewicz, Fredry 6. Kw 811

Chłopcy
do sprzedaży potrzebni. Zgłaszać się z dokumentami Rybaki 22a, w podwórzu, sklep. zdw 43 245

Dziewczyna
uczciwa, do wszystkiego potrzebna. Nowacka, Piekary 10. zdw 43 244

Ekspedjent (ka)
z branży szkła, porcelany, sprzętów kuch. potrzebni. Uwzględnić się tylko siły pierwszorzędne. — Szczegółowe oferty Kurjer Pozn. zdw 43 160

Służąca
do wszystkiego z gotowaniem potrzebna. Zgłoszenia Bazar Jeżycki, Dąbrowskiego 49. jw 2489

Dziewczyna
młodsza do wszelkiej pracy domowej, najchętniej ze wsi przyjmie. Zgłoszenia po południu Nad Bogdanka 5 j 2488

Służąca
z dobrymi świadectwami, znająca gotowanie potrzebna zaraz. Skład „Kalifornia”, Marszałka Focha 48. zdw 33 064

Praktykantka
intelig. na roczny kurs do składu może się zgłosić bez wynagrodzenia, uczenia do dyspozycji. Zyciorys do Kurjera Pozn. zdw 43 161

Dziewczyna
do wszystkiego zaraz potrzebna. Poznańska 18a, skład rzeźniczy. zdw 43 164

Fryzjerka
i fryzjer meski do pierwszorzędnego zakładu w Poznaniu. Zgłoszenia Wenzlik, Aleje Marcinkowskiego 19. zdw 43 171

Pomocnik
fryzjerski może się zgłosić zaraz. Górna Włda 52. zdw 43 038

2 ekspedjentki
do bufetu z branży restauracyjnej potrzebne zaraz. Adres wskazać Kurjer zdw 43 109

Były
urzędnik z znajomością buchalterji poszukuje posady jako szofer. Oferty Kurjer zdw 43 102

Biegłego
przykrawacza, stebnerkę i naklejkę poszukuje Zablocki, fabryka obuwi. Wrocławska 15. zdw 43 119

Poszukuje
inkasenta, woznego z kaucją 1.500 Tylko poważni reflektanci. Oferty Kurjer zdw 43 114

Potrzebna
służąca do restauracji z gotowaniem oraz do wszelkiej pracy domowej. Jasna 12. zdw 43 248

Dziewczyna
do posyłek zaraz potrzebna. „Wolta”, Aleje Marcinkowskiego 24. zdw 43 014

Posługaczka
do biura w godzinach od 7 do 11 przed południem potrzebna. Zgłoszenia Aleje Marcinkowskiego 28 I. prawo. zdw 43 255

Kino Wilsona — Łazara
narożnik al. Strusia i Małeckiego Dział 0 5,15, 7,15 i 9,15

JÓZEFINA BAKER
w filmie osnutym p.g powieści MAURYCEGO DECÓBRY, autora słynnej „Damy wagonów sypialnych”,

Czarna Wenus
W niedzielę o 3,30 przedstawienie dla dzieci. z w 1 5 8

Posługaczka
potrzebna. Małe Garbary 6, lewo. Kw 808

Wykwalifikowana
kucharka-gospodyni od 1. 9. 29. potrzebna. Zgłoszenia Kabaret Savoy, Rzeczypospolitej 9. zdw 43 254

Montera
samodzielnego specjal na motory Diesla z kompresorem przyjmie F-a „Ero”, pl. Działowy 7. zdw 43 135

Młody
pomocnik fryzjerski potrzebny. Strzelecka 7. zdw 43 134

Dziewczyna
z dobrem gotowaniem potrzebna zaraz Skarbowska 1, III. piętro. zdw 43 130

Panienska
energiczna potrzebna do lotnej sprzedaży na P. W. K. Wynagrodzenie dobre. Zgłaszać się: P. W. K. tereny E paw 56, I. od godz 18. zdw 43 036

Służąca
może się zgłosić z gotowaniem od 1. 9. Śniadeckich 17, III. Gela. zdw 43 044

Służąca
do wszystkiego potrzebna. Wąb Jagiellov 18 parter, prawo. zdw 42 964

Kucharka
inteligentna i energiczna która mogła zastąpić gospodynią potrzebną do pierwszorzędnej kuchni. Zgłoszenia z odpisami świadectw do Kurjera Pozn. zdw 43 137

Chłopiec
do posyłek potrzebny. Koszczyński, Pasaż Kino Apollo. zdw 43 144

Posługaczka
na przed południe potrzebna. — Głowacka, Małeckiego 10. zdw 43 152

Służąca
z dobrem gotowaniem potrzebna zaraz. Dudziński, ul. Strzelecka 25. zdw 43 205

Przyjmę
panienkę w naukę krawieczyny na pół roku. Szkoła 13, II. lewo. zdw 43 040

Siła
samodzielną z własną maszyną oraz recznarką na damskie płaszcze mogą się zgłosić. Miżerny, Wielkie Garbary 4. zdw 43 038

Wprawne
panny na kor. keje męska, mogą się zgłosić. Szajkowski, Mostowa 26, 4 wejście. zdw 43 112

Uczeń
piekarski może się zgłosić. Waclaw Gardo, Szewska 12, piekarnia. rw 6590/91

Kino ODEON 27 Grudnia 14
Od dziś
Jacht Rozkoszy
(Josziwara)
w roli głównej demoniczna kusząco-pikantna niezrównana Brygida Helm. Pw 4763-85,172

Humor zagraniczny

— Przykro mi, mój skarbie, żeś tyle pieniędzy wydała na mnie.
— Wiedziałam o tem, to też kazałam wszystko zapisać na twój rachunek.
(Judge N. Jork) S. F.

Przedpłata na wrzesień 1929 r. za obs. wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w kw. 4,00 w agencjach w mieście 4,50 z odnośnieniem do domu w Poznaniu 4,70 z odnośnieniem przez pocztę do Poznania miesięcznie 4,80 kwartalnie 14,50, pod opaską w Polsce 9,00 pod opaską w innych krajach 11,00. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie strażaków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami pocztowymi 200 gr. od 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąteczne do godz. 9 przed południem. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstała wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3397, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.